

Statens revisionsverks berättelse till riksdagen om sin verksamhet för finansåret 2008

B 15/2009 rd

**Statens revisionsverks berättelse
till riksdagen om sin verksamhet
för finansåret 2008**

ISSN 1796-9549 (häft.)
ISSN 1796-9654 (PDF)

Edita Prima Ab
Helsingfors 2009

Till riksdagen

Med stöd av 6 § i lagen (676/2000) om statens revisionsverk ges till riksdagen Statens revisionsverks berättelse om sin verksamhet.

I berättelsen framförs på resultaten av revisionerna baserade slutsatser angående statsfinansernas och förvaltningens tillstånd ur riksdagens synvinkel samt sammanfattande information om de från riksdagens synpunkt viktigaste observationerna vid revisionerna ävensom observationer av verkställandet av de ställningstaganden som har framförts av riksdagen med anledning av revisionsutskottets betänkanden. Dessutom görs i berättelsen en översikt av verkets verksamhet och dess effekter under finansåret 2008.

De viktigaste resultaten av revisionerna presenteras om de redovisningsrevisioner

som har slutförts på våren 2009 och hänförs till finansåret 2008. Av effektivitetsrevisionerna har i berättelsen inkluderats de revisioner som har slutförts under tiden mellan slutet av augusti år 2008 och slutet av september år 2009. En sammanfattning av observationerna vid revisionerna och en översikt av tillståndet för skötseln av statsfinanserna och förvaltningen presenteras uppdelat på de med tanke på skötseln av statsfinanserna och resultatet av statens verksamhet viktigaste strategiska riskområdena samt väsentliga frågor med avseende på iakttagandet av principerna för en god förvaltning.

Om revisionen av statsboks slutet och statens bokslutsberättelse har revisionsverket gett riksdagen en särskild berättelse den 18 maj 2009.

Helsingfors den 10 september 2009

Generaldirektör Tuomas Pöysti

Överdirektör Vesa Jatkola

Huvudsakligt innehåll

I Statens revisionsverks berättelse om sin verksamhet har utgående från revisionsutskottets betänkanden följts upp hur de av riksdagen framförda ställningstagandena har förverkligats. I syfte att undvika en med tanke på statens likviditet onödigt stor låntagning och på basis av riksdagens ställningstagande till statens kassaförvaltning har som omedelbar åtgärd i statsbudgeten för år 2009 införts möjligheten att man, när statens likviditet tillåter det, kan avstå från att uppta ett lån som har budgeterats på ett moment, upp till det belopp med vilket de intäkter som har inlutit på budgetens övriga inkomstbudgetmoment överstiger motsvarande budgeterade budgetintäkter. De juridiska ramarna för statens kassaförvaltning ses över i samband med totalreformen av lagstiftningen om statsbudgeten. Ett utkast till rapport om den internationella jämförelse som utförs för utarbetandet av den av riksdagen förutsatta nya grundläggande utredningen av skattestöden har blivit klar i maj 2009. I framtiden är det skäl att ägna uppmärksamhet åt att förbättra informationen om skattestöden. På grund av den ekonomiska krisen och skuldsättningen i den offentliga ekonomin och hållbarhetsunderskottet blir man i framtiden tvungen att överväga en breddning av skattebasen, och beredskapen inför detta har sålunda gjort en ny utredning av skattestöden allt mera påkallad.

Att sörja för den statliga produktiviteten, och i vidare bemärkelse produktivitetens utvecklingen på den offentliga sektorn, är synnerligen viktigt med tanke på folkhushållets funktionsduglighet i det nuvarande ekonomiska läget. Det kan uppskattas att i statsfi-

nanserna och i ett vidare perspektiv den offentliga ekonomin håller på att uppstå ett hållbarhetsunderskott, som till sin storleksordning är minst 5 procent av bruttonationalprodukten. Av national- och statsekonomiska skäl samt på grund av befolkningens åldrande och den därmed förknippade minskningen i arbetskraftsutbudet, samt även på grund av beredskapen inför klimat- och miljöförändringen, är det nödvändigt att fortsätta att systematiskt förbättra den offentliga förvaltningens och serviceproduktionens produktivitet och effektivitet i stort. I statens produktivetsprogram, och allmänt taget när den offentliga verksamhetens effektivitet och verkningar förbättras, måste man ägna större uppmärksamhet åt effektiviteten som helhet, dvs. klarare än förut styra verksamhetens lönsamhet och helhetsproduktivitet, kapitalets produktivitet och andra aspekter av produktiviteten, än enbart arbetets produktivitet. En förbättrad lönsamhet och produktivitet förutsätter ett professionellt ledarskap för förändring. Särskilt borde ministeriernas grepp om styrningen och ledandet stärkas. De av ministerierna godkända produktivetsmålen, som väsentligt hör till resultatstyrningen, är bristfälliga. Produktivetsmål hade i resultatavtalen uppställts för endast 40 procent av ämbetsverken och inrättningarna. När tillståndet för resultatstyrningen bedöms på basis av uppställandet av resultatmål för lönsamheten och riktiga och tillräckliga bokslutsuppgifter angående dem, har i resultatstyrningen inte inträffat väsentliga förändringar jämfört med tidigare år.

Granskningen av lagstiftningens kvalitet som en del av det statsfinansiella beslutsfattandet baserade sig år 2008 huvudsakligen

på lagstiftningens kvalitet i välfärdstjänsterna samt på kvaliteten för lagstiftningen om statsandelar. På basis av granskningarna är utmaningarna för lagstiftningen om välfärdstjänsterna att lagstiftningen å ena sidan är vittomfattande och generell och å andra sidan splittrad och fragmentarisk. Detta försvårar en bedömning av verksamhetens effekter, kostnadseffektivitet och kostnadsverknningar. Att ta befattning med problem-punkter med lagstiftningen som verktyg är inte alltid från statsfinansiell synpunkt det ändamålsenliga sättet att lösa problemen. En klar och tillräckligt exakt lagstiftning behövs för att den i grundlagen föreskrivna jämlikhetsprincipen skall förverkligas. I lagstiftningen och dess motiveringar borde i frågor som hör till lagstiftarens prövningsrätt klarare än för närvarande uppställas en inbördes prioritetsordning för de ekonomiska resursernas tillräcklighet, kommunernas självbestämmanderätt och medborgarnas jämlika förutsättningar att erhålla tjänster. Effekterna och kostnadseffektiviteten i ordnandet av hälsovårdstjänster försvagas klart av det nuvarande systemet med finansiering genom

många kanaler. Det föreligger också ett behov av att klargöra de dataskyddsföreskrifter som ingår i speciallagstiftningen. Även om beredningen av den reform av statsbidragen som trätt i kraft från början av år 2006 konstaterades vara som regel väl genomförd, fästes i samband med revisionen uppmärksamhet vid effektutvärderingarnas allmänna karaktär och lagstiftningens tydlighet. Lagstiftningens innehåll är i sista hand föremål för lagstiftarens politiska överväganden. Från juridisk synpunkt eller med hänsyn till hur riksdagens vilja uppfylls finns ingenting att anmärka angående statsbidragsreformen. Avgörandena är emellertid inte till alla delar motiverade med tanke på den ekonomiska ändamålsenligheten på längre sikt. Vid kommande omdaningar av statsandelarna borde man därför enligt revisionsverkets förmenande gå starkare in för att tillämpa principer för ett gott statsandelssystem, i synnerhet en klar kalkylmässighet på basis av standardkostnader vid statsbidrag och annan statlig finansiering, samt för att statsandelssystemet skall sporra till en effektiv verksamhet.

Innehåll

1	Berättelsens syfte och grundvalen för observationerna	11
2	Uppföljningen av verkställandet av ställningstaganden framförda av riksdagen	13
2.1	Ställningstaganden av riksdagen vilka följs upp av Statens revisionsverk	13
2.2	Verkställandet av uppföljda ställningstaganden	15
3	Den statliga produktiviteten	17
4	En lagstiftning av god kvalitet som en del av det statsfinansiella beslutsfattandet	25
4.1	Kvaliteten för lagstiftningen om välfärdstjänsterna	25
4.2	Kvaliteten för lagstiftningen om statsandelar	42
4.3	Lagstiftningens kvalitet i regleringen av infrastrukturen och i den av prövning beroende finansieringen av lantbruksnäringar	44
5	En god administrering av statens egendom	46
5.1	Administreringen av statens finansegendom	46
6	En effektiv och verkningsfull Europeisk union och ett nationellt utnyttjande av dess möjligheter	49
6.1	Landsbygdsutveckling och lantbrukspolitiken	49
6.2	Region- och strukturpolitiken	50
7	Tillståndet för skötseln av statsfinanserna och förvaltningen	52
7.1	Iakttagandet av statsbudgeten och de centrala bestämmelserna om den	52
7.2	Åläggande att meddela om åtgärder med anledning av anmärkningarna i revisionsberättelsen	54
7.3	Budgeteringsförfaranden	55
7.4	Räkenskapsverkens bokslutskalkyler	56
7.5	Målsättningar gällande ämbetsverkens och inrättningarnas funktionella resultat och om detta lämnade uppgifter	58

7.6	Avgiftsbelagd verksamhet	61
7.7	Tillståndet för resultatstyrningen på basis av den funktionella effektiviteten	63
7.8	Tillståndet för intern kontroll och riskhantering	65
7.9	Intern granskning	68
7.10	Tillståndet för administrering och övervakning av EU-medel i Finland	69
7.11	Tillståndet för administrering och övervakning av statsbidrag och understöd	71
7.12	Tillståndet för statens upphandling	72
7.13	Missbruk och klagomål som hänför sig till skötseln av statsfinanserna	73

8 Viktiga observationer vid revisionerna enligt förvaltningsområde 76

8.1	Republikens presidents kansli	76
8.2	Statsrådets kansli	77
8.3	Utrikesministeriets förvaltningsområde	79
8.4	Justitieministeriets förvaltningsområde	80
8.5	Inrikesministeriets förvaltningsområde	81
8.6	Försvarsministeriets förvaltningsområde	82
8.7	Finansministeriets förvaltningsområde	83
8.8	Undervisningsministeriets förvaltningsområde	85
8.9	Jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde	87
8.10	Kommunikationsministeriets förvaltningsområde	88
8.11	Arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde	90
8.12	Social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde	91
8.13	Miljöministeriets förvaltningsområde	92

9 Statens revisionsverks effekter och verksamhet år 2008 93

9.1	Grundvalen för verksamheten	93
9.2	Inriktning och tidsmässig planering av revisionen	96
9.3	Revisions- och sakkunnigverksamhetens serviceförmåga samt dess resultat från samhällets och medborgarnas synpunkt	98
9.4	Revisionsverkets EU-verksamhet	101
9.5	Revisionsverkets internationella verksamhet	103
9.6	Förnyelsen av revisionsverket och de centrala resultaten av utvecklandet	105
9.7	Revisionsverkets kvalitetshantering och kvalitetsrapportering	107
9.8	Revisionsverkets nyckeltal	108

BILAGA 1	Negativa ställningstaganden till lagenligheten och ålägganden att meddela revisionsverket	111
BILAGA 2	Redovisningsberättelser enligt förvaltningsområde	129
BILAGA 3	Effektivitesrevisionsberättelser och uppföljningsrapporter enligt förvaltningsområde	133

1 Berättelsens syfte och grundvalen för observationerna

Berättelsen baserar sig på revisionsverkets effektivitetsrevisioner, redovisningsrevisioner samt revisionsverkets sakkunnigverksamhet. Redovisnings- och effektivitetsrevisionsberättelserna samt de viktigaste utlåtandena kan läsas på verkets Internet-sidor (<http://www.vtv.fi>).

En årlig redovisningsrevision gjordes hos 87 räkenskapsverk som gör upp ett i 63 § i förordningen om statsbudgeten avsett bokslut som innehåller bokslutskalkyler, samt hos 32 sådana ämbetsverk och inrättningar, som inte gör upp bokslutskalkyler, men som hade att göra upp en i förordningens 65 § avsedd verksamhetsberättelse.

Under perioden mellan slutet av augusti 2008 och september 2009 rapporterades om 23 effektivitetsrevisioner. 12 uppföljningsrapporter slutfördes.

I berättelsens kapitel 2 följs upp hur de ställningstaganden som har framförts av riksdagen utgående från revisionsutskottets betänkanden har förverkligats, ifall i dem har förutsatts rapportering från regeringen i saken, eller om revisionsverkets revisionsverksamhet har hänfört sig till teman med anknytning till ställningstagandet. Hur ställningstagandena har förverkligats har också behandlats i Statens revisionsverks särskilda berättelse till riksdagen om revisionen av statsbokslutet och statens bokslutsberättelse för finansåret 2008.

I berättelsens kapitel 3–6 presenteras disponerat enligt temaområdena i revisionsverkets strategi sådana revisionsobservationer som är av betydelse för statsfinanserna och statens verksamhet. Valet av teman som rap-

porterats har styrts av de strategiska temaområden som har definierats i verkets strategi för åren 2007–2012, samt av verksamhets- och revisionsplaneringen och fokuseringen i den riskanalys som utgör grundval för planeringen.

Definieringen av strategiska temaområdet bygger på genom revisionsobservationer och av revisionsverket gjord riskanalys identifierade frågor som är betydelsefulla för en resultatrik och i kvalitativt hänseende god skötsel av statsfinanserna.

I kapitel 3 från temaområde A, produktivitet och lönsamhet samt serviceförmåga i det offentliga verksamheten, behandlas observationer som gjorts vid effektivitetsrevisioner, redovisningsrevisioner samt flera informationsteknik- och systemrevisioner som berör förvaltningsdomstolarna, regionaliseringen av polisens dataförvaltningscentral, inrikesförvaltningens servicecentral samt omläggningen av ekonomiförvaltningen vid ministerier, ämbetsverk och inrättningar.

I kapitel 4 från temaområde D, en högklassig lagstiftning, behandlas lagstiftningens kvalitet i välfärdstjänsterna, kvaliteten för lagstiftningen om statsandelar samt lagstiftningens kvalitet vid regleringen av infrastrukturen och den av provning beroende finansieringen av jordbruksnäringar. Behandlingen baserar sig på effektivitetsrevisioner som har behandlat företagshälsovården och förebyggandet av alkoholskador, den medicinska rehabiliteringen, systemet för styrning och finansiering av den grundläggande utbildningen och systemet med kalkylmässiga statsandelar för social- och hälso-

vården, det nordiska beredskapssamarbetet i elförsörjningen, underhållet av farlederna samt de av prövning beroende stödsystemen på jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde. Uppföljningsrapporter har slutförts om förebyggande av marginalisering av unga samt om övervakningen av privata socialtjänster.

I kapitel 5 från temaområde F, en god administrering av statens verksamhet och egendom, behandlas revisioner som berört administreringen av finansegendom, statens skuldhantering och styrningen och förvaltningen av fonderna utanför statsbudgeten.

I kapitel 6 från temaområde G, en effektiv och verkningsfull Europeisk union och ett nationellt utnyttjande av dess möjligheter, behandlas utvecklandet av landsbygden och jordbrukspolitiken på basis av en revision av de av prövning beroende stödsystemen på jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde samt region- och struktur-

politiken på basis av en revision av effekterna av de regionala utvecklingsprogrammen.

I kapitel 7 behandlats tillståndet för skötseln av statsfinanserna och förvaltningen utgående från observationerna vid redovisningsrevisionerna och effektivitetsrevisionerna.

I kapitel 8 presenteras enligt förvaltningsområde de viktigaste observationerna vid och slutsatserna av de redovisningsrevisioner och effektivitetsrevisioner på vilka sammanfattningen baserar sig.

I kapitel 9 ges en översikt av Statens revisionsverks strategi samt de viktigaste uppgifterna om verksamhetens lönsamhet och utvecklande år 2008. En mera detaljerad beskrivning av revisionsverkets ekonomi och funktionella resultat för finansåret 2008 ingår i revisionsverkets bokslut och verksamhetsberättelse, som finns tillgängliga på Internet ([www.vtv.fi/På svenska/Publikationer](http://www.vtv.fi/På_svenska/Publikationer)).

2 Uppföljningen av verkställandet av ställningstaganden framförda av riksdagen

2.1 Ställningstaganden av riksdagen vilka följs upp av Statens revisionsverk

Revisionsverket följer på basis av betänkanterna från riksdagens revisionsutskott med hur de av riksdagen godkända ställningstagandena har verkställts, ifall i dem har förutsatts att regeringen skall rapportera om saken eller om revisionsverkets revisioner har hänfört sig till frågor som berörs av ställningstagandena. Riksdagens ställningstaganden gäller viktiga angelägenheter, där det ofta går långsamt att genomföra förändringar. Därför följer revisionsverket vid behov med det till ställningstagandet anknutna ärendet också under en längre period. Dessutom beaktas uppföljningen av tidigare ställningstaganden i samband med nya revisioner.

I riksdagens skrivelse 11/2008 rd har riksdagen förutsatt att regeringen i bokslutsberättelsen för år 2008 rapporterar om verkställandet av följande åtgärder:

1. Riksdagen förutsätter att regeringen för att öka effektiviteten i statens informationsförvaltning bereder behövlig lagstiftning om finansministeriets behörighet när det gäller styrningen och andra behövliga frågor.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att rätta till bristerna i och problemen med den elektroniska identifieringen och myndigheternas certifikat-

tjänster och att regeringen lägger fram förslag till lagstiftningslösningar och andra behövliga åtgärder.

3. Riksdagen förutsätter att produktivetsprogrammet genomförs enligt god förvaltningssed och med öppenhet. I sina ramkalkyler bör regeringen uppge den faktiska produktivetsnyttan med åtgärderna och inte bara personalnedskärningar.

I riksdagens skrivelse 21/2008 rd har riksdagen förutsatt att regeringen i bokslutsberättelsen för år 2008 rapporterar om verkställandet av följande åtgärder:

4. Riksdagen förutsätter att regeringen rapporterar till riksdagen om strategierna för hur hanteringen av statens kassamedel ska utvecklas och vilka behov det finns att ändra lagstiftningen i fråga om statsbudgeten och budgetprinciperna.
5. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder som borgar för kompatibla datasystem, gemensamma tillämpningar och öppna kontaktytor för ett friktionsfritt informationsutbyte mellan datasystemen inom den offentliga sektorn, med början från hälso- och sjukvården.

I riksdagens skrivelse 25/2007 rd har riksdagen förutsatt att regeringen i bokslutsberättelsen rapporterar om verkställandet av följande åtgärd:

6. Riksdagen förutsätter att regeringen kommer med en utredning om skattestöd och i den redovisar grunderna för reger-

ingens skattepolitik, särskilt neutralitetsprincipen i beskattningen och behandlingen av skattestöden i ram- och budgetproceduren samt att regeringen rapporterar sina åtgärder till riksdagen i statens bokslutsberättelse.

2.2 Verkställandet av uppföljda ställningstaganden

Rapportering av uppföljda ställningstaganden

Verkställandet av ställningstagandena angående punkterna 1 och 2 har revisionsverket behandlat i sin särskilda berättelse till riksdagen om revisionen av statsbokslutet och statens bokslutsberättelse för finansåret 2008. I sagda berättelse har också behandlats den till punkt 3 anknutna rapporteringen om verkställandet av produktivetsprogrammet. Den statliga produktiviteten har också behandlats i kapitel 3 i denna berättelse.

I fråga om ställningstagandena 4–6 har revisionsverket vid sin uppföljning observerat följande:

Statens kassaförvaltning (punkt 4)

Vid sin revision av statens kassaförvaltning ansåg revisionsverket, att av kravet på täckning av statsbudgeten inte följer en ovillkorlig skyldighet till låntagning som överstiger kassaläget. Enligt revisionsverkets åsikt kunde i låntagningen bättre beaktas statens likviditet. I praktiken innebär detta, att det för iakttagande av budgeten inte är nödvändigt att uppta lån, om likviditeten inte tvingar till det. En med tanke på likviditeten överstor låntagning, som sker i synnerhet vid årsskiftet, är onödig och föranleder kostnader. Revisionsverket rekommenderade, att för stärkande av lönsamheten i kassaförvaltningen och minskande av de med kassan förenade riskerna, budgeterade lån inte skulle tas till den del detta inte är behovligt med hänsyn till statens finansiering.

I anmärkningsberättelsedelen i statens bokslutsberättelse har beskrivits de faktorer och utmaningar som inverkar på linjedragningarna i kassaförvaltningen och lyfts fram i revisionsberättelsen, och konstateras att i samband med den förnyelse av budgetlagstiftningen som bereds vid finansministeriet kommer man att granska också de åtgärder som behövs för att uppnå målsättningarna för kassaförvaltningen samt vilka verkningar dessa åtgärder har.

Som omedelbar åtgärd har i budgeten för år 2009 införts möjligheten, att på ett moment budgeterat lån får, när statens likviditet det medger, lämnas oupptaget till det belopp med vilket de på budgetens övriga inkomstbudgetmoment samlade inkomster överstiger motsvarande budgeterade inkomstuppskattningar.

Kompatibiliteten för hälsovårdens datasystem (punkt 5)

Revisionsverket har inte gjort någon revision av datasystemens kompatibilitet på hälsovårdens område. Datasystemens generellt dåliga kompatibilitet har emellertid yppat sig i samband med revisionsverksamheten. Utvecklingen på området har varit långsam och inte enbart positiv.

Regeringens ställningstagande 6.3.2009 om påskyndande av informationssamhällsutvecklingen och elektronisk kommunikation är en klar viljeyttring för lösande av frågan. I regeringens ställningstagande har beaktats behovet att samordna systemen på hela den offentliga sektorn. Samordningen kommer att beröra både statens och kommuner-

nas system, och i synnerhet i fråga om hälsovårdens datasystem är detta av vikt. Att genomföra de föreslagna förändringarna innebär en exceptionell utmaning, men de fördelar som tillfaller ekonomi och serviceförmåga är likaså avsevärda.

På hösten 2009 slutförs revisionsverkets effektivitetsrevision som behandlar datasystemprojekten vid social- och hälsovårdsministeriet, Revisionen behandlar också hälsovårdens datasystem.

Skattestöd (punkt 6)

I bokslutsberättelsen för år 2007 meddelade regeringen att den tillsätter ett projekt med uppgift att göra en ny utredning av skattestöden. Avsikten var att med projektet före utgången av år 2008 göra en internationell jämförelse av skattestöden i skilda länder och en sammanställning av de internationella erfarenheterna. Dessutom är avsikten att under år 2009 genomföra ett forskningsprojekt som gäller skattestöden i Finland och i anslutning till dem utarbeta slutledningar och rekommendationer för den kommande budgetprocessen i fråga om skattestöd.

Beredningen av den internationella jämförelsen har försenats. Ett utkast till rapport om jämförelsen har emellertid blivit klar i maj 2009.

I princip har man i Finland eftersträvat en bred skattebas och därigenom en lägre skattegrad. Trots det har också på senare tid beslutats om nya skattestöd. I samband med statsbudgeten för år 2009 höjdes hushållsavgifternas maximibelopp och lindrades beskattningen av inkomst av virkesförsäljning. Enligt finansministeriets uppskattning minskar dessa sammanräknat skatteintäkterna med 185 miljoner euro. Skattestöden är problematiska med tanke på budgetprocessen. De beaktas inte i de statsfinansiella ramarna, trots att det exempelvis i båda ovan nämnda fall är fråga om ett stöd som klart kan jämföras med ett normalt anslag, och med vilket eftersträvas effekter på beteendet. Att utöka skattestöden harmonierar inte med målsättningen om en bred skattebas och en låg skattegrad. Den nedgång i skattestödets antal och volym som pågått en längre tid har också nu väntats i en liten uppgång.

I framtiden är det skäl att alltjämt ägna uppmärksamhet åt att förbättra informationen angående skattestöden. På grund av den ekonomiska krisen och den därav orsakade skuldsättningen blir man helt säkert i framtiden tvungen att överväga en breddning av skattebasen. Som beredskap för detta har det blivit allt mera påkallat att göra en ny utredning om skattestöden.

3 Den statliga produktiviteten

Hur produktiviteten utvecklas på den offentliga sektorn har ägnats allt större uppmärksamhet därför att arbetskraften minskar med ca 1,5 procent per år till följd av förändringen i befolkningens åldersstruktur. Ifall man inte förmår klart höja sysselsättningsgraden, arbetsinsatsen och arbetets produktivitet från nuvarande nivå, kommer arbetskraftsminskningen att göra den ekonomiska tillväxten avsevärt långsammare och sålunda undergräva den finansiella basen för välfärdssamhället. Som en hotbild har setts också det, att i framtiden efterfrågan på arbetskraft för den offentliga sektorn utgör en alltför stor del av de åldersklasser som inträder på arbetsmarknaden.

Som en följd av den ekonomiska finansiella krisen och recessionen ökar också i Finland den offentliga sektorns andel av folkhushållet. Detta beror i en svagare konjunkturutveckling på de automatiska stabiliserarnas verksamhet, emedan de växer utan särskilda beslut vid en konjunkturedgång. Beslutsbetingat ökar den offentliga ekonomins andel av folkhushållet av en aktivare konjunkturpolitik än tidigare samt av att staten tar en aktivare roll i näringslivet. Den offentliga ekonomins andel av bruttonationalprodukten är i Finland redan a priori synnerligen hög p.g.a. den nordiska välfärdsmodellen och systemet med omfattande offentlig service. I dessa förhållanden är det synnerligen viktigt att sörja för effektiviteten på den stora och delvis växande offentliga sektorn och i den offentliga ekonomin.

En betoning på bättre effektivitet i den offentliga ekonomin och den offentliga verksamheten motiveras dessutom av att till följd av befolkningens åldrande trycket på vård-

och välfärdstjänsterna ökar och således utgifterna för dem ökar. Att förbättra produktiviteten är ett av de sätt med vilka man kan bereda sig på ökningen av pensioner och åldersbundna vård- och välfärdstjänster utan att folkhushållet samtidigt åsamkas en börda som orimligt begränsar välfärden och tillväxten.

Den internationella recessionen och finansiella krisen uppställer en ny referensram för den finländska offentliga sektorns effektivitet och därigenom behovet av att utveckla produktiviteten. Statsskulden ökar kraftigt redan år 2009 och den antas fördubblas både till sitt eurobelopp och i förhållande till bruttonationalprodukten under de närmaste åren. Räntebördan av statsskulden kommer då att också medan en låg räntenivå är rådande på ett väsentligare sätt än tidigare begränsa rörelseutrymmet i den offentliga ekonomin.

Det kan uppskattas att i statsfinanserna och den offentliga ekonomin i vidare bemärkelse håller på att uppstå ett hållbarhetsunderskott av storleksordningen ca 5 procent av bruttonationalprodukten. Den ökade skuldbördan och underskottet i statsfinanserna försämrar väsentligt folkhushållets och hela samhällets förmåga att uthärda risker. Situationen leder inom de närmaste åren till ett behov att betydligt höja skattegraden, vilket inte till alla delar är en ekonomiskt ändamålsenlig lösning med tanke på nationalekonomins tillväxt och den strukturella förändringen i ekonomin.

Hållbarhetsunderskottet och trycket på att höja skattegraden kan man delvis behärska genom att väsentligt förbättra den offentliga verksamhetens effektivitet och produktivitet,

varför det enligt Statens revisionsverk finns ett behov av att klart förbättra den offentliga verksamhetens effekter och kostnadseffektivitet. Att förbättra effekterna och kostnadseffektiviteten är enligt revisionsverkets bedömning en av de mest centrala utmaningarna för budgetberedningen under de närmaste åren¹.

De ekonomiska följderna av klimat- och miljöförändringarna är en annan omständighet som väsentligt inverkar på kraven på utvecklande av effektiviteten och produktiviteten i den offentliga verksamheten. Vid Statens revisionsverk har behärskandet av klimat- och miljöförändringarna på basis av en riskanalys definierats som ett betydande riskområde för vårt samhälle samt för stats ekonomin och skötseln av statsfinanserna.

Revisionsverket medverkar i ett internationellt samarbete som utvärderar hur väl olika stater och deras regeringar lyckas med att behärska de risker som är förenade med klimat- och miljöförändringen och hur resultatitrika åtgärderna i anknytning till detta är. I samband med detta internationella samarbete samt revisionsverkets egen strategiska planering och riskanalys samt på grundval av dem utförda revisioner har sammanställts uppgifter som berör omfattningen av de ekonomiska verkningarna av miljö- och klimatförändringen.

De senaste forskningsdata som har sammanställts på internationell nivå bl.a. i rapporterna från FN:s klimatförändringspanel berättar, att klimatförändringen förefaller att framskrida så, att forskningsdata tyder på att av de scenarier som skildrar klimatförändringens ekonomiska verkningar kommer uttryckligen de att förverkligas som pekar på de mest genomgripande ekonomiska effek-

terna. Den potentiella risk och det hot som klimat- och miljöförändringen åsamkar folkhushållet och statsfinanserna vore i scenarierna således också i Finland minst av samma storleksordning som vad befolkningens åldrande och förändringen av befolkningsstrukturen antagits orsaka.

Klimatförändringen är inte enbart en faktor som begränsar nationalekonomins tillväxt utan ett fenomen där behärskandet av de tillhörande riskerna förutsätter en omdaning av nationalekonomins och delvis också den offentliga verksamhetens strukturer. En förbättring av energieffektiviteten är en synnerligen viktig mätare också på effektiviteten i den offentliga och den offentligt finansierade verksamheten. Därutöver leder klimat- och miljöförändringen emellertid också till ett bredare behov av att förbättra den offentliga verksamhetens produktivitet och effektivitet. Att förbättra produktiviteten är ett sätt att möjliggöra en anpassning till den behövliga förändringen och dess ekonomiska verkningar. En bättre effektivitet i den offentliga ekonomin och verksamheten ger ekonomiskt rörelseutrymme för de investeringar som behövs för att stävja klimatuppvärmningen och bereda sig inför miljöriskerna.

På längre sikt kan de ekonomiska verkningarna av klimat- och miljöförändringen leda också till ett sådant betraktelsesätt, där utvecklingen av nationalekonomin och välfärden mäts i stället för med bruttonationalproduktens tillväxt med det, hur väl livsmiljön förbättras kvalitativt medan den ekonomiska välfärden i övrigt är oförändrad. I en sådan framtid är det en nödvändighet att effektiviteten i den offentliga verksamheten och som ett uttryck för den också den totala produktiviteten förbättras.

¹ Riskerna i finanspolitiken och en del centrala utmaningar under de närmaste åren behandlas i Statens revisionsverks särskilda berättelse till riksdagen om revisionen av statsbokslutet och statens bokslutsberättelse för år 2008 i kapitel 5, se B 12/2009 rd s. 34-43.

I Europeiska unionen har man redan delvis beslutat om åtgärder som för sin del medför nya slags krav på effektivitet och produktivitet också i den offentliga verksamheten. Europeiska gemenskapens direktiv om energitjänster (2006/32/EG) innehåller allmänna krav på effektiviteten i slutanvändningen av energi också på den offentliga sektorn. Det offentliga spelar för sin del i framtiden också en större roll i att visa exempel på energieffektivitet. Exempelvis med effektivt utnyttjande av lokaliteter, nya slags utrymmeslösningar och arbets- och arbetsresearrangemang bidrar den offentliga servicen för sin del till att målsättningarna för en bättre effektivitet i slutanvändningen av energi förverkligas. Till en del sammanfaller de lösningar som syftar till bättre energieffektivitet i den offentliga verksamheten med de lösningar och förfaranden som främjar produktivitet i dagens offentliga verksamhet.

Den statliga förvaltningens svar på produktivitetens utvecklandet och behovet av större effektivitet i statens verksamhet är statens produktivetsprogram. Programmet startades av statsminister Vanhanens första regering. Vanhanens andra regering har fortsatt att verkställa programmet. Programmets målsättningar definierades första gången klart i regeringens strategidokument 25.9.2003. Målsättningen är en planmässig och verifierbar ökning av produktiviteten och effektiviteten i den offentliga förvaltningen och servicen och utnyttjande av produktivetsfördelar. Detta kräver en strukturell och operativ förnyelse av förvaltningen.

Statens revisionsverk kommer år 2011 att till riksdagen rapportera revisionsresultat som gäller det statliga produktivetsprogrammets förutsättningar, ledning och effekter. Verket har också utfört andra revisioner som belyser produktivitetstemat ur olika synvinklar. I det följande beskrivs viktiga obser-

vationer vid dessa revisioner från riksdagens synpunkt.

Mätandet av produktiviteten innebär problem och görs bristfälligt

Vid Statistikcentralen har man allt sedan år 1996 utvecklat mätandet av de offentliga tjänsternas produktivitet. Statens produktivetsstatistik beskriver de volymmässiga förändringarna i de statliga räkenskapsverkens och inrättningarnas resultat samt arbets- och helhetsinsatser och de utifrån dem beräknade förändringarna i arbetets produktivitet och den totala produktiviteten. Statistiken är emellertid inte heltäckande. Den inbegriper bl.a. inte de statliga affärsverken.

Statistikcentralen har i början av år 2005 påbörjat ett projekt, där man förutom kalkyler på aggregatnivå i statsförvaltningen också gör upp produktivetskalkyler för enskilda förvaltningsområden. Statistikcentralen har i projektet tillsammans med olika förvaltningsområden inlett samarbetsprojekt som syftar till att åstadkomma lämpliga produktivetsmätare för ämbetsverken och inrättningarna på förvaltningsområdena. Målsättningen har emellertid inte uppnåtts på alla förvaltningsområden.

Enligt 11 § i förordningen om statsbudgeten skall ministerierna utan dröjsmål fastställa den detaljerade indelningen av budgeten och resultatmålen efter det att riksdagen har godkänt statsbudgeten. De i lagen och förordningen om statsbudgeten föreskrivna kriterierna på lönsamhet inkluderar funktionell effektivitet, som enligt budgetlagstiftningen består av produktivitet och lönsamhet. Enligt budgetlagstiftningen skall resultatmål uppställas för bl.a. lönsamheten och produktiviteten. Lagen om statsbudgeten förutsätter

dessutom, att ministerierna och övriga statliga ämbetsverk och inrättningar rapporterar riktiga och tillräckliga uppgifter som sitt resultat. Detta innebär en skyldighet att rapportera riktiga och tillräckliga uppgifter om lönsamheten och produktiviteten.

Som en del av Statens revisionsverks revisioner har granskats hur täckande de av ministerierna fastställda målsättningarna för den funktionella effektiviteten är samt det, huruvida om lönsamheten och produktiviteten har rapporterats riktiga och tillräckliga uppgifter på det sätt som budgetlagstiftningen förutsätter.

På basis av revisionerna kan konstateras att de av ministerierna godkända målsättningarna för produktiviteten, vilka på ett väsentligt sätt ingår i resultatstyrningen, är bristfälliga. Resultatmål hade i resultatavtalen uppställts för endast 40 procent av ämbetsverken och inrättningarna.

De uppgifter som presenterats om produktiviteten konstaterades vara riktiga och tillräckliga hos 80 ämbetsverk eller inrättningar. Det är 67 procent av samtliga ämbetsverk och inrättningar. Tillräckliga uppgifter om produktiviteten gavs av 78 procent av ämbetsverken och inrättningarna. Såsom riktiga betraktades uppgifterna hos 73 procent av ämbetsverken och inrättningarna.

Tillståndet för resultatstyrningen på basis av de för funktionell effektivitet uppställda målsättningarna och om detta rapporterade uppgifter granskas närmare nedan i kapitel 7 i denna berättelse.

I rapporteringen om produktivitet och lönsamhet finns med all tydlighet fortfarande ett väsentligt behov av förbättringar. Eftersom riktiga uppgifter om lönsamhet och produktivitet kan rapporteras avsevärt oftare på det sätt som budgetlagstiftningen förutsätter än vad för dem har uppställts målsättningar, anknyter problemen emellertid mera till bris-

ter i styrningen och ledningen än enbart till problem med mätandet.

Att på ett adekvat sätt mäta produktiviteten i offentlig verksamhet på ett från styrningens och ledningens synpunkt meningsfullt sätt är synnerligen svårt. Den produktivetsindikator för den offentliga sektorn som Statistikcentralen har utvecklat på basis av budgetlagstiftningen och dess målsättningar räcker som sådan och enbart inte till för att beskriva den offentliga verksamhetens funktionella effektivitet som helhet.

Hur krävande det är att utarbeta produktivetsmätare och utvärdera produktiviteten beskrivs av den revision som revisionsverket gjorde av förvaltningsdomstolarna. Breddningen av förvaltningsdomstolarnas behörighet i sak samt ökningen av antalet kunder har lett till allt längre behandlingstider och anhopningar samt till stora skillnader vad beträffar enskilda förvaltningsdomstolar och kundgrupper i fråga om behandlingstider och effektivitet. I resultatstyrningen av förvaltningsdomstolarna existerar inte sådana nyckeltal som skulle beakta de stora skillnader som råder mellan olika grupper av ärenden och avgöranden. Sålunda avspeglar det som mätare på produktiviteten använda relationstalet mellan antalet avgjorda ärenden dividerat med antalet årsverken inte särskilt väl den faktiska produktiviteten. Mätaren är alltför enkel och rentav missledande, emedan den inte beaktar ärendenas sammansättning, deras svårighetsgrad och personalstrukturen.

Revisionsverket har ansett att justitieministeriet borde klargöra vilka faktorer som de facto inverkar på förvaltningsdomstolarnas produktivitet och på skillnaderna i produktivitet. Kan man genom att utveckla tjänstestrukturen, arbetsmetoderna och ledarskapet uppnå en bättre produktivitet i förvaltningsdomstolarnas arbete? En sådan utred-

ning behövs för en utvärdering av verksamhetens resultat, effektivitet och kvalitet samt som grundval för resurstilldelningen.

Vid revisionen av tingsrätterna konstaterades motsvarande problem med mätandet av produktiviteten som vid revisionen av förvaltningsdomstolarna. Dessutom konstaterades ett problem som anknyter till målens viktcoefficients. Eftersom variationerna i arbetsmängden alltid har varit ett problem vid underrätterna, har justitieministeriet, i syfte att åstadkomma jämförbarhet mellan skilda tingsrätter och en neutralisering av skillnaderna i ärendenas art, fastställt olika viktcoefficients för olika typer av mål.

Ett problem med viktcoefficientserna är i synnerhet de mål där en delegering till kanslipersonalen är möjlig. Å andra sidan, vid de domstolar där antalet mål som skall avgöras vid domstolssammanträde inte är tillräckligt för att sysselsätta två domare, har domarna att avgöra också mål som omfattas av delegeringsmöjligheten. Detta för sin del har effekt på de små domstolarnas höga produktivitetssiffror, vilket för sin del legitimerar upprätthållandet av alltför små enheter: på så sätt inriktas resurserna ineffektivt.

Regionalisering och produktivitet

Med regionalisering avses att funktioner i statsförvaltningen flyttas ut för att skötas utanför huvudstadsregionen. Regionaliseringen kommer att yttra sig som att arbetsplatserna i statsförvaltningen minskar i huvudstadsregionen och ökar i det övriga Finland.

Syftet med revisionen av regionaliseringen av Polisens dataförvaltningscentral var att klarlägga hur regionaliseringen av centralen inverkar på verksamheten, ekonomin och personalen vid centralen samt de regionala inverkningarna i Rovaniemitrakten. Som ett

centralt problem sågs vid revisionen att den tysta kunskapen inte överfördes. Sett ur perspektivet för arbetets produktivitet borde förlusten av kunskaper hos personal som förflyttas minimeras.

När centralens huvudsakliga verksamhetsställe flyttades måste man tillgripa betydande nyrekryteringar. Detta står i strid med statens produktivhetsprogram.

Ett beslut om regionalisering eller dess eventuella fördröjning och den därav föranledda osäkerheten vad gäller arbetsförhållandet inverkar negativt på personalen och välbefinnandet i arbetet, orkandet i arbetet och på arbetsmotivationen - och sålunda också på arbetets produktivitet.

Revisionsverket ansåg att större satsningar borde göras på utredningsarbete före regionaliseringar. Att verifiera regionaliseringens faktiska effekter kräver en ordnad uppföljning. Uppföljningen borde innefatta också de uppgifter som sköts av de personer som inte flyttat i samband med regionaliseringen. Statsekonomin åsamkas extra kostnader för löner och pensioner som betalas åt personer i vilkas ställe nya personer har anställts eller anställs vid den regionaliserade enheten. Dessa omständigheter borde beaktas när man bedömer regionaliseringens effekter på statsekonomin och produktiviteten.

Servicecentralerna som främjare av produktiviteten

En servicecentral innebär ett arrangemang där funktioner, kunnande och infrastruktur som stöder produktionen av kärnverksamheten koncentreras till ett ställe medan de egentliga kärnverksamheterna kvarstår hos den ursprungliga organisationen. Servicecentralen syftar till att utnyttja skalfördelar. En statlig servicecentral är ett statligt äm-

betsverk som producerar stödtjänster åt statens ämbetsverk och inrättningar. Servicecentralen inrättas genom att man från ministerier och ämbetsverk på servicecentralens verksamhetsort och andra områden sammanför uppgifter inom ekonomi- och personalförvaltning till en organisation. Ett ämbetsverk som upphör med att utföra stöd- uppgifterna som eget arbete blir kund hos servicecentralen. I projektet för inrättande av servicecentraler har uppskattats, att med servicecentralernas verksamhet kan uppnås upp till 40 procents produktivetsnytta i ekonomi- och personalförvaltningens effektivitet.

Vid revisionsverkets granskning av servicecentralerna observerades, att den allmänna målsättningen om 40 procents effektivisering för statens ekonomi- och personalförvaltning hade uppställts före noggrannare analyser av kostnad och nytta hade gjorts. Verket ansåg att det med tanke på realismen i målsättningarna hade varit motiverat att analysera utgångsläget så noggrant som möjligt och först därefter ställa upp målsättningarna.

Vid revisionen av servicecentralerna fokuserades på verksamheten vid Inrikesförvaltningens servicecentral. På basis av revisionen hade man som helhet lyckats tämligen väl när servicecentralen inrättades. Servicecentralen kunde grundas med en förhållandevis snabb tidtabell med beaktande av kravet på regionalisering. En ökning av produktiviteten kunde noteras. Servicecentralen har förmått effektivera produktionen av tjänster inom ekonomi- och personalförvaltningen genom att bl.a. höja produktiviteten vid behandling av inköpsfakturer och löneberäkning.

Vid revisionen konstaterades att en övergång till verksamhet vid en servicecentral alltid kräver en viss övergångstid och an-

passning till det nya verksamhets sättet. Då kan det totala antalet årsverken som krävs för en del processer också öka temporärt. Från produktivitetens synpunkt är det nödvändigt att under övergångsperioden börja planera befattningsbeskrivningarna och uppgifterna för de personer som kvarstår hos kundämbetsverken och som tidigare har arbetat i ekonomi- och personalförvaltningen, så att målsättningarna för den totala produktiviteten i ekonomi- och personalförvaltningen kan uppnås.

Förhållandet kund-servicecentral följer modellen beställare-producent. Med modellen eftersträvas styrning, produktivitet och kostnadseffektivitet i verksamheterna. Revisionsverket ansåg att de fortsatta åtgärderna vid effektiveringen av ekonomi- och personalförvaltningen bör inriktas på processer och delprocesser med stor volym. Genom att planera och organisera processerna på nytt kan man förenkla processerna, varvid man genom att elektronisera processerna kan uppnå bättre resultat och höja produktiviteten jämfört med det att man endast elektroniserar de existerande processerna som sådana. Processägarnas ansvar och roller borde definieras klart och för ägarna skapas förutsättningar och incitament att uppnå resultat.

Revisionsverket har på basis av revisionerna av servicecentralerna samt revisionen av omläggningen av ekonomiförvaltningsmodellen konstaterat, att omläggningen av ekonomi- och personalförvaltningens stödtjänster inte hittills har gett sådana fördelar som har förväntats och att det praktiska förverkligandet har varit förenat med problem. Att förändringarna genomförts i två steg så att man först har grundat flera separata servicecentraler har bundit förvaltningens resurser och fördröjt deras inriktande på andra viktiga utvecklingsåtgärder. Ifall man som modell för reformen hade valt att inrätta en enda

enhetlig servicecentral utan ovan nämnda mellanskeden, hade enhetligheten i förvaltningsområdenas förfaranden kunnat säkerställas bättre redan i ett tidigt skede när informationssystemen togs i användning. På så sätt hade det varit möjligt att förhindra att olika förfaranden rotar sig hos servicecentralerna och i ett tidigare skede uppnå en bättre kostnadseffektivitet i ekonomi- och personalförvaltningen.

Produktivetsnyttan av en utvecklad informationsteknik

Utvecklandet av de informationstekniska tillämpningarna och informationshanteringssystemen har betraktats som en väsentlig faktor för höjandet av den statliga produktiviteten. Revisionsverket har gjort flera revisioner av informationstekniken och systemen. Vid dem har inte direkt utvärderats de genomförda åtgärdernas effekter på produktiviteten, utan revisionerna har fokuserats på att bedöma utvecklingsprojektens förvaltning och ekonomi. Vid revisionerna har bl.a. konstaterats att kostnaderna för utvecklingsprojekten har stigit från de planerade, tidtabellerna har inte hållit och att koordineringen av de olika projekten har varit svag. Som ett problem har vid revisionerna också betraktats övergångsskedet mellan det nya och det gamla informationssystemet samt samordningen av systemen så, att det går att fungera effektivt under övergångsskedet.

Vid revisionen av inrikesministeriets servicecentral konstaterades, att informationssystemen har lett till överlappande åtgärder, exempelvis till faktureringen hörande dubbelregistreringsarbete vid servicecentralerna och hos kundämbetsverken. För det andra kunde vid revisionen konstateras elektronis-

ka lösningar som kunde höja produktiviteten. Exempelvis sänds rapporter från ekonomiförvaltningen alltjämt rätt mycket som utskrivningar på papper till slutanvändarna också när elektronisk rapportering vore möjlig. Som områden som kunde utvecklas konstaterades vid revisionen bl.a. elektronisk underskrifter, faktureringen och uppgörandet av budgetförslaget.

Slutledningar

Det är lätt att nå enighet om behovet av att förbättra produktiviteten, men väsentligt svårare är det att i det praktiska ledarskapet finna fungerande sätt på vilka produktiviteten förbättras genuint och i ett hållbart tidsperspektiv. Detta är en väsentlig risk som anknyter till styrnings- och ledningssystemet och dess realisering har väsentliga nationalekonomiska verkningar. På basis av revisionerna och de ovan gjorda sammanfattningarna av revisionerna framför revisionsverket följande slutsatser och rekommendationer.

Till de viktigaste utmaningarna för beredningen av statsbudgeten samt ekonomi- och förvaltningspolitiken under de närmaste åren hör en stram utgiftsdisciplin, tryggheten av den offentliga ekonomins finansiella hållbarhet samt en förbättring av den offentliga verksamhetens samhällsliga effekter och kostnadseffektivitet.

Av nationalekonomiska och statsfinansiella skäl samt på grund av befolkningens åldrande och den åtföljande minskningen av arbetskraftsutbudet är det nödvändigt att fortsätta med att systematiskt förbättra både den offentliga förvaltningens och serviceproduktionens produktivitet och effektiviteten i vidare bemärkelse.

I statens produktivetsprogram har upp-

märksamheten i alltför hög grad ägnats åt arbetets produktivitet och åt att minska antalet årsverken.

I statens produktivetsprogram och i allmänhet i förbättrandet av den offentliga verksamhetens effekter och effektivitet bör ägnas större uppmärksamhet åt effektiviteten som helhet. Detta innebär, att man klart mera målmedvetet än tidigare bör styra och leda verksamhetens lönsamhet och totala produktivitet, kapitalets produktivitet och andra aspekter av produktiviteten är enbart arbetets produktivitet, samt även energiproduktiviteten.

Ministerierna styr och leder inte den offentliga verksamhetens lönsamhet på ett sådant sätt som svarande på de nationalekonomiska och statsfinansiella utmaningarna skulle förutsätta. För styrning och utvärdering av lönsamheten och produktiviteten existerar tillräckligt fungerande mätare. Pro-

blemen består i att målsättningar inte uppställs och brister förekommer i ledningen.

Lönsamheten och produktiviteten kan förbättras endast med en disciplinerad, professionell och tålmodig ledning. Särkilt borde stärkas ministeriernas grepp om styrningen och ledningen. Vid de statliga verksamheterna behövs för sin del en mera yrkesmässig och långsiktig ledning än tidigare och i synnerhet ledning av förändringsprocessen. Detta kan man också stöda genom att effektivare än hittills sprida goda exempel och förfaranden samt stärka ledningens incitament till innovationer samt lönsamhet och produktivitet.

Den offentliga acceptansen av effektivitets- och produktivetsarbetet bör förbättras genom att man utökar den offentliga debatten, uppställer klarare målsättningar och motiverar dem.

4 En lagstiftning av god kvalitet som en del av det statsfinansiella beslutsfattandet

4.1 Kvaliteten för lagstiftningen om välfärdstjänsterna

Betydelsen av principerna för bättre reglering i välfärdstjänsterna

De sociala och kulturella rättigheterna ingår som en del av de grundläggande rättigheter som förnyades år 1995. Innehållet i reformen av de grundläggande rättigheterna överfördes så gott som oförändrat till grundlagen av år 2000.

Grundlagen (19.3 §) föreskriver att det allmänna skall, enligt vad som närmare bestäms genom lag, tillförsäkra var och en tillräckliga social-, hälsovårdstjänster samt främja befolkningens hälsa. Bestämmelsen uppställer för lagstiftaren skyldigheten att bestämma om tillräckliga social- och hälsovårdstjänster genom lag. Bestämmelserna om grundläggande rättigheter i grundlagens 19 § 3 moment ger inte a priori individerna subjektiva rättigheter, utan de förpliktar det offentliga på annat sätt. De grundläggande rättigheternas verkställighetseffekt uppställer för den offentliga makten skyldigheten att skrida till åtgärder för att förverkliga rättigheten. Det är upp till lagstiftaren att överväga, hurdana social- och hälsovårdstjänster och på vilken nivå som är tillräckliga, och hur befolkningens hälsa främjas.

I grundlagen föreskrivs direkt för alla en subjektiv rätt till avgiftsfri grundläggande utbildning (16 §). Kommunerna har en särskild verkställighetsskyldighet på grundval av de så kallade subjektiva rättigheterna och en

allmän verkställighetsskyldighet i fråga om övriga lagstadgade tjänster.

I praktiken hänför sig ansvaret för social- och hälsovårdstjänsterna samt för den grundläggande utbildning till stor del till de uppgifter som i lagstiftningen har ålagts kommunerna. Enligt grundlagens 121 § skall bestämmelser om uppgifter som åläggs kommunerna utfärdas genom lag. Att ordna social- och hälsovården samt den grundläggande utbildningen är för kommunen en lagstadgad uppgift, för vilkens verkställande den bör anvisa resurser. Staten deltar i finansieringen av basservicen med statsandelar för social- och hälsovården samt utbildningsväsendet. I samband med reformen av de grundläggande rättigheterna underströks, att när uppgifter med vanlig lag föreskrivs som en skyldighet för kommunerna, bör samtidigt sörjas för kommunernas faktiska förutsättningar att klara av uppgifterna.

Emedan medborgarna har en lagstadgad rätt till vissa samhälleliga förmåner och tjänster, accentueras lagstiftningsaspekten i tryggheten av tjänsterna. Att principerna för en god reglering förverkligas i välfärdstjänsterna är väsentligt för att de grundläggande rättigheterna skall bli infriade.

Alla i grundlagen föreskrivna ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter definieras i praktiken genom vanlig lagstiftning. Med lag ges också i praktiken innehållet åt det, i vilken mån den i grundlagen föreskrivna

jämlikheten i praktiken förverkligas i välfärdstjänsterna och i vilken utsträckning definieringen av välfärdstjänsternas innehåll i sak överläts att ske inom den kommunala demokratin som en del av kommuninvånarnas självstyrelse. Grundlagens jämlikhetsstadgande förutsätter a priori ett likadant bemötande och likvärdig tillgång till i lagen föreskrivna tjänster oberoende av boningsorten. Till den del välfärdstjänsternas innehåll medvetet i lagen lämnas att till väsentliga delar definieras i respektive kommuns eget beslutsfattande, kan den service som medborgarna erhåller i olika delar av landet och i skilda kommuner variera. Juridiska anmärkningar kan inte anföras mot detta sakernas tillstånd, om det föreligger godtagbara grunder för skillnaderna i ordnandet av tjänsterna eller tillgången på dem, eller om det är fråga om kommunal service som bygger på frivillighet. Om de faktiska skillnaderna i de lagstadgade tjänsternas tillgänglighet och nivå är avsevärt stora i olika kommuner, blir situationen problematisk med tanke på den i grundlagen stadgade jämlikhetsprincipen. De i grundlagen såsom subjektiva rättigheter föreskrivna grundläggande rättigheterna, av vilka bland välfärdstjänsterna är viktiga vars och ens rätt till avgiftsfri grundläggande utbildning (16 §) och rätt till oundgänglig försörjning och omsorg (19 § 1 momentet), bör tryggas jämligt i landet. Att trygga jämlikheten är viktigt också i de ekonomiska, sociala och kulturella grundläggande rättigheter, där rättighetens konkreta innehåll har lämnats att definieras genom vanlig lagstiftning på basis av lagstiftarens överväganden. Exempelvis föreskrivs i grundlagens 16 § 2 moment att det allmänna skall, enligt vad som närmare bestäms genom lag, säkerställa lika möjligheter för var och en att oavsett medellöshet enligt sin förmåga och sina särskilda behov få även annan än grundläggande

utbildning samt utveckla sig själv. Jämlikheten innebär i detta sammanhang, att för var och en bör säkerställas de i lag närmare definierade möjligheterna att få utbildning och utveckla sig själv oavsett bl.a. boningsorten.

I statsrådets åtgärdsprogram för en bättre reglering nämns också medborgarnas förväntningar på lagstiftningen och dess kvalitet. Det väsentliga är att de i lagstiftningen avsedda målsättningarna och effekterna också realiserar i praktiken. En från medborgarnas synpunkt klar, förståelig och med tanke på tillämpningen förutseende lagstiftning är ett grundläggande krav på en god reglering. I åtgärdsprogrammet för en bättre reglering fastställs som ett kriterium på en god lagstiftning principen att lagstiftaren skall åstadkomma sådana bestämmelser, som för regleringens objekt tryggar en faktisk och effektiv möjlighet att få sina rättigheter uppfyllda. I lagstiftningen angående social- och hälsovårdstjänsterna är förverkligandet av denna princip en utmaning i synnerhet vad gäller de tjänster som regleras med en tämligen vid ramlagstiftning. I statsrådets åtgärdsprogram för en bättre reglering nämns som en princip för bättre reglering att lagstiftningen bör vara öppen. Principen om öppenhet kan också anses innefatta det, att ur lagstiftningen och dess beredningsdokument klar framgår vilka saker man de facto önskar överlåta att övervägas på det lokala planet, och i vilken utsträckning de på grund av detta i allmänhet uppkommande regionala variationerna i tjänsternas tillgänglighet och kvalitet kan ses som samhällsligt acceptabla juridiskt och ur ändamålsenlighetsperspektiv. Inom hälsovården har t.ex. lagstiftningen om vårdgaranti och statsrådets förordning om rådgivningsverksamhet, skol- och studerandehälsovård samt förebyggande mun- och tandvård för barn och unga getts å andra sidan just för att säkerställa jämlikhet i tillgången

på tjänsterna och deras innehåll oberoende av boningsorten.

Av lagstiftningen borde således framgå grunderna för värdeavvägningar och prioriteringar mellan olika i sista hand på grundlagen baserade målsättningar eller övriga samhällligt acceptabla målsättningar. När innehållet i välfärdstjänsterna medvetet överläts för att till väsentliga delar definieras i det kommunala beslutsfattandet, bör från medborgarnas synpunkt också förutsättas att medborgarna lätt på basis av tillgänglig information kan bedöma välfärdstjänsternas kvalitet och sålunda kan delta i det kommunala beslutsfattandet utgående från riktiga insikter.

Till lagstiftningens öppenhet hör också att den ur grundlagen härledda finansieringsprincipen förverkligas när för kommunerna föreskrivs skyldigheter att ordna välfärdstjänster. I samband med lagstiftningen borde noggrannare än för närvarande granskas de skilda kommunernas faktiska förutsättningar att verkställa de lagstadgade skyldigheterna på ett sätt som innebär jämlikhet på rikspanet. I enlighet med finansieringsprincipen bör det offentliga och sålunda i sista hand riksdagen som utövare av lagstiftningsmakten och budgetmakten anvisa åt kommunerna en sådan finansiering som ger reella förutsättningar att verkställa de i lagen föreskrivna tjänsterna. Den ekonomiska börda och minskning av produktionspotentialen som följer av befolkningens åldrande, befolkningstrukturens synnerligen olika utveckling i skilda kommuner och regioner samt det till följd av den internationella finanskrisen och recessionen ökande hållbarhetsunderskottet i dem offentliga ekonomin samt minskningen av de offentliga samfundens skatteintäkter ställer under de närmaste åren tillämpningen av finansieringsprincipen i välfärdstjänsterna på hårda prov.

Till principerna för en bättre reglering hör att regleringen skall främja rättsäkerhet och förtroende. Den lagstiftning som ger subjektiva rättigheter till välfärdstjänster borde vara tillräckligt tydlig och tillsammans med finansieringen av välfärdstjänsterna och det övriga styrningssystemet ge faktiska förutsättningar för att de grundläggande rättigheterna och de övriga lagstadgade rättigheterna också förverkligas i praktiken. Viktiga principer för en bättre reglering är lika så, att lagstiftningen skall leda till de avsedda effekterna. De rättigheter som föreskrivits som subjektiva rättigheter i välfärdstjänsterna bör vara rättigheter som förverkligas reellt också i praktiken. De föreskrivna offentliga välfärdstjänsternas kvalitetskriterier och tillgänglighet bör förverkligas i praktiken på det sätt som avses i lagstiftningen. I annat fall blir lagen ett tomt löfte, som i det långa loppet börjar undergräva medborgarnas förtroende för lagen och för samhället generellt.

För att välfärdstjänsterna och således också medborgarnas lagstadgade rättigheter skall förverkligas i praktiken förutsätts ofta en mängd andra åtgärder än lagstiftning. Lagstiftningen räcker ofta inte som sådan till för att eller förmår förverkliga de eftersträlvade effekterna. En del av problemen med tjänsternas kvalitet och tillgänglighet kan bero på sådana samhälleliga och strukturella samt ekonomiska omständigheter, som inte kan lösas med lagstiftning om välfärdstjänsterna och med olika slag av myndighetsstyrning som kompletterar lagstiftningen. Det är skäl att öppet utvärdera och presentera begränsningarna i lagen och olika former av myndighetsstyrning.

I regleringen och styrningen av välfärdstjänsterna används synnerligen mycket av ramlagstiftning och bestämmelser om målsättningar. Ramlagstiftning och bestämmelser om målsättningar används delvis ock-

så som en kompromiss mellan de välfärds-
mål som gäller tillgången på välfärdstjän-
ster och utvecklande av deras innehåll och de
praktiska ekonomiska realiteterna. Ram- och
målbestämmelserna är inte direkt ägnade att
medföra rättigheter för medborgarna, utan
syftet med bestämmelserna är att styra kom-
munerna och andra producenter av välfärds-
tjänster i ordnandet av serviceverksamheten.
Vid en sådan reglering är det ofta svårt att
förverkliga principen om en bättre reglering,
enligt vilken lagstiftningen skall leda till av-
sedda effekter. Till riskerna med en vid ram-
lagstiftning hör, att om inte konflikterna mel-
lan de ekonomiska resursernas knapphet och
målsättningarna för välfärdstjänsterna öppet
löses och de olika målsättningarna uppställs
i en realistisk prioriteringsordning, kan man
som en kompromiss ty sig till en ramlagstiftning
och till att komplettera den med informa-
tionsstyrning. Vid en regleringsmodell med
en vid lagstiftning och kompletterande infor-
mationsstyrning bör man således vara med-
veten om att regleringsmodellen inte nöd-
vändigtvis från juridisk synpunkt sett leder
till en särdeles jämlik kvalitetsnivå och till-
gänglighet i servicen. Till förmån för en ram-
lagstiftning kan å andra sidan framföras ar-
gumentet, att den också ger rörelseutrymme
och möjligheter att ordna tjänsterna så, att
regionala och lokala förhållanden beaktas på
bästa möjliga sätt. Då blir tjänsternas effekter
och kvalitet från användarnas och medbor-
garnas synpunkt sett bättre än vad som kunde
uppnås med strama och enhetliga riksom-
fattande normer. De observationer som gjorts
vid Statens revisionsverks revisioner av häl-
sovården, utbildningen och dess finansiering
samt förebyggandet av marginalisering visar
emellertid att vida normer och rekommenda-
tioner och annan informationsstyrning som
kompletterar dem inte förmår säkerställa att
jämlikhetsprincipen förverkligas på i grund-

lagen förutsatt sätt. Att ram- och mållagstift-
ning gynnas på bekostnad av tydlighet och
exakta bestämmelser innebär härvid att man
gör avkall på jämlikheten.

En lagstiftning av god kvalitet har ekono-
miska dimensioner som har betonats i stats-
rådets åtgärdsprogram för en bättre regle-
ring. En god lagstiftning och en fungeran-
de regleringsmiljö skapar förutsättningar
för ekonomisk tillväxt och konkurrenskraft
samt för bättre produktivitet och effektivitet
i verksamheten. Välfärdsstatens centrala
målsättning är att trygga en miniminivå för
välfärden, utöka jämlikheten och stärka den
finansiella grunden. Dessa stöder förutsätt-
ningarna för uppkomsten av en både tids-
mässigt och miljömässigt hållbar ekonomisk
tillväxt. De lagstadgade och med lag styrda
bas- och välfärdstjänsternas andel av folk-
hushållet och statsekonomins utgifter är be-
tydande.

Enligt nationalbokföringen år 2007 var an-
delen för prestationer inom hälsovårds- och
socialvårdstjänster som producerats av sta-
tens och den lokala förvaltningens enheter
ca 8 procent, och andelen för prestationer
inom utbildningstjänster som producerats av
statens och den lokala förvaltningens enhe-
ter ca 4,8 procent av bruttonationalproduk-
ten. I kalkyler över den offentliga ekonomins
hållbarhet som har utarbetats med en metod
som godkänts av Europeiska kommissionen
företspås att andelen av bruttonationalpro-
dukten för utgifter för hälsovård och lång-
vård kommer att öka klart. Till den del man
med välfärdstjänsterna kan upprätthålla och
utveckla kunnandet samt deltagandet i ar-
betslivet är utgifterna för välfärdstjänsterna
ur ett nationalekonomiskt perspektiv sakligt
sett investeringar till sin karaktär.

De ekonomiska verkningarna av lagstift-
ningen om välfärdstjänster, både som lag-
stiftningens verkningar på de offentliga ut-

gifternas utveckling och som av tjänsterna erhållen nationalekonomisk och samhällelig nytta, ävensom de av lagstiftningen uppställda möjligheterna till och begränsningarna i att utveckla den offentliga serviceproduktionens effektivitet, är en fråga av särdeles stor vikt för nationalekonomin. Väsentligt är också hur väl man med styrning genom lagstiftning kan stöda en förlängning av arbetskarriärerna i deras början och slutända. Med anledning av de utmaningar som den finländska statshushållningen och offentliga ekonomin ställs inför under de närmaste åren och årtiondena bör man i lagstiftningen om välfärdstjänsterna ägna mera uppmärksamhet än tidigare åt att genomföra följande principer för en bättre reglering som harmonierar med åtgärdsprogrammet för en bättre reglering:

- Lagstiftningen bör stödja uppkomsten av kunskaps- och främja förhållandena i arbetet och välbefinnandet i arbetet
- Lagstiftningen skall främja tillgången till marknader och produktivitet
- Med lagstiftningen bör man för sin del sörja för den offentliga ekonomins hållbarhet på medellång och lång sikt.

Effektivitetsrevisioner som inriktats på lagstiftningens kvalitet och styrningsförmåga samt revisionsaspekterna

Med effektivitetsrevisioner granskas hur de i lagstiftningen uppställda målsättningarna har uppnåtts, och klargörs verksamhetens lönsamhet samt vilka problem som eventuellt utgör hinder för effekterna och lönsamheten.

Klarheten i uppställandet av målsättningarna är en av de viktigaste aspekterna vid effektivitetsrevision. Klarhet i måluppställan-

det är en nödvändig förutsättning för öppenhet i lagstiftningen och för att lagstiftningen överhuvud kan uppnå de för den uppställda målsättningarna och för att målsättningarna alls kan bedömas.

En detaljerad lagstiftning löser inte alltid de problem som är förenade med välfärdstjänsterna, utan kan i värsta fall leda till ännu mer splittrade tjänster. Ett väsentligt drag som inverkar på lagstiftningens kvalitet särskilt i förhållanden med knappa tillgängliga resurser är också, att man med en vid lagstiftning medvetet ger aktörerna utrymme för tolkningar i fråga om tjänsternas omfattning, nivå och inriktning. En detaljerad lagstiftning löser inte de problem som är förenade med finansieringen av tjänsternas ordnande och knappheten i den offentliga ekonomins resurser. Lagstiftningen och finansieringen, tillgången på arbetskraft som behövs för att producera tjänsterna och andra förutsättningar för att faktiskt producera tjänsterna bör granskas som en helhet.

Vid Statens revisionsverk har vid effektivitetsrevisionerna under den gångna verksamhetsperioden ägnats uppmärksamhet åt lagstiftningens kvalitet och styrningsförmåga i välfärdstjänster, företagshälsovård, medicinsk rehabilitering och grundläggande utbildning. Med revisionen av företagshälsovården och förebyggande av alkoholskador (177/2008) klarlades hur företagshälsovårdens nuvarande verksamhetssätt svarar mot lagstiftningens målsättningar och hur företagshälsovården verkställer förebyggandet av rusmedelsskador. I fråga om den medicinska rehabiliteringen (193/2009) granskades särskilt huruvida styrningen och organisationen av den medicinska rehabiliteringen tryggar tillgången på rehabiliteringstjänster. Funktionsdugligheten för den lagstiftning som styr mentalvårdstjänsterna (194/2009) granskades ur den synvinkeln, huruvida man

med nuvarande styrningsmedel förmår styra tjänsteproduktionen på ett adekvat sätt. Med revisionen av systemet för styrning och finansiering av den grundläggande utbildningen (192/2009) klarlades huruvida systemet för styrning och finansiering av den grundläggande utbildningen utgör en klar och konsekvent helhet. I fråga om systemet med kalkylmässiga statsandelar för social- och hälsovården granskades (181/2009) systemets transparens. Uppföljningsrapporter har slutförts om förebyggandet av marginalisering av unga (146/2007) samt om övervakningen av privata socialtjänster (101/2005).

Slutledningar

De utmaningar som hänför sig till lagstiftningen om välfärdstjänster uppstår av att lagstiftningen å ena sidan är vid och allmänt hållen och å andra sidan fragmenterad och splittrad. Vartdera sakförhållandet gör det svårare att utvärdera styrningen av verksamheten, effekterna, organiseringen, kostnadseffektiviteten och kostnadseffekterna. Från klienternas synpunkt accentueras de skillnader som anknyter till en jämlik tillgång på tjänster. Skillnaderna i tillgänglighet har inte nödvändigtvis presenterats så, att man i lagstiftningen öppet hade prioriterat exempelvis det kommunala beslutsfattandet, eller att man från medborgarnas synpunkt tillräckligt öppet hade konstaterat att man låtit tjänsternas tillgänglighet och kvalitet i fråga om detaljer eller i vissa fall rentav till väsentliga delar bli beroende av respektive kommuns ekonomiska och funktionella möjligheter att ordna tjänsterna.

Enligt revisionsverkets uppfattning är ett befattningstagande med enskilda problem i serviceproduktionen med lagstiftning som medel inte alltid i de granskade tjänsterna

det sätt på vilket problemen kan lösas ändamålsenligt från statsfinansiell synpunkt. En precisering av lagstiftningen är nämligen i allmänhet inte en lösning på de problem som är förenade med finansieringen av tjänsterna och bristerna i de faktiska förutsättningarna för att ordna tjänsterna i en situation, där den offentliga ekonomin belastas av ett hållbarhetsunderskott. Att göra lagstiftningen mera detaljerad kunde dessutom rentav leda till att tjänsterna blir ännu mera splittrade, resurser inriktas oändamålsenligt och till svåråterbara problem på olika sektorer av produktionen av välfärdstjänster. Däremot borde i lagstiftningen ägnas större uppmärksamhet åt avgränsade odelade helheter, vilket skulle främja transparensen i tjänsterna och kostnaderna för dem. På basis av revisionsobservationerna är emellertid en klar och exakt lagstiftning, vars tillämpningsområde från användarens synpunkt täcker hela den till resultat ledande funktionella kedjan, ett effektivt sätt att främja jämlikhet i tjänsternas tillgänglighet och innehåll.

Enligt den uppfattning som revisionsverkets revisioner gett upphov till borde lagstiftningen om välfärdstjänster och regleringsmiljön som helhet samt den informationsstyrning som kompletterar lagstiftningen utvärderas som en helhet ur perspektivet för hur de i åtgärdsprogrammet för en bättre reglering definierade principerna för en bättre reglering iakttas samt vilka effekter servicesystemet har och hur det fungerar. Principerna för en bättre reglering borde i fortsättningen tillämpas tillräckligt övergripande också i beredningen av lagstiftningen om välfärdstjänster och delvis också i beredningen av myndigheternas kvalitetsrekommendationer.

Nedan har behandlats revisioner som utgjort grundval för slutledningarna och centrala observationer vid dem.

Följder av en vid ramlagstiftning

Många av de bestämmelser som gäller social- och hälsovården är vagt formulerade, varvid i dem saknas en exakt definiering av det, i vilken omfattning och på vilken nivå tjänsterna skall verkställas. Detta försvårar en enhetlig och befast tillämpning av normerna. Inte heller begreppen i bestämmelserna är alltid tillräckligt klara och noga avgränsade. Många normer som gäller en tillräcklig nivå för social- och hälsovårdstjänsterna avviker betydligt från varandra både vad gäller deras noggrannhet och bindande karaktär. Regleringen som helhet blir då inte lätt att behärska trots att skillnaderna i bindande karaktär och noggrannhet förvisso kan motiveras i enskilda fall. Också på utbildningssektorn utgår den lagstiftning som styr den grundläggande utbildningen och de kompletterande normerna på lägre nivå från att de som ordnar den grundläggande utbildningen har synnerligen stor frihet när undervisningen ordnas i praktiken.

Att regleringen är vag inverkar försvagande på styrningen av verksamheten, leder till talrika tolkningsproblem och äventyrar en jämlik tillgång på tjänster.

Författningarna möjliggör varierande tolkningar

Vid revisionerna observerades att lagstiftningen ger dem som tillämpar lagen stort utrymme för tolkningar både i mentalvårdstjänsterna och den medicinska rehabiliteringen. En vid lagstiftning kan också innebära att i författningarna kan saknas väsentliga serviceformer. Denna brist noterades i mentalvårdslagstiftningen. I och med att den psykiatriska anstaltsvården har skurits ner har de åt mentalrehabiliterade riktade boen-

de- och rehabiliteringstjänsterna ökat. I den lagstiftning som styr mentalvårdstjänsterna eller i dess motiveringar har inte t.ex. definierats vad som menas med till social rehabilitering anknutna boendetjänster, effektiviserat serviceboende, till vården anknutet partiellt uppehälle eller dagsjukhusverksamhet. Sålunda kan inom samma service skötas mentalrehabiliteringsklienter i mycket varierande kondition. Skillnaderna i definitioner försvårar också uppföljningen av antalet rehabiliteringsklienter som omfattas av tjänsterna och av kostnaderna för tjänsterna.

Kommunen eller samkommunen har rätt att besluta om storleken på den avgift som debiteras för partiellt uppehälle, varför de debiterade avgifterna kan variera regionalt i hög grad, för inte heller lagstiftningen om klientavgifter känner till dagsjukhusverksamhet eller partiellt uppehälle. Enligt lagstiftningen är de tjänster som ges vid en verksamhetsenhet för den psykiatriska öppna vården avgiftsfria för patienten, men dessa tjänster kan också ges av socialvården eller hos en hälsocentral ledd av allmänpraktiserande läkare. I praktiken är det oklart om dagsjukhusverksamheten är en kortvarig anstaltsvård som ges vid en psykiatrisk verksamhetsenhet för vilken kan debiteras avgift, eller en sådan dagverksamhet inom den öppna vården för vilken avgift inte får debiteras. Observationerna vid revisionerna tyder på att kommunerna kan tolka lagstiftningen om klientavgifter på olika sätt. Den i lagstiftningen om klientavgifter ingående tanken på jämlikt bemötande realiserats således inte. Avgiftsbeläggningen eller avgiftsfriheten är i fråga om psykiatrin bunden till sättet för tjänsternas organisering och inte till själva tjänsten.

I den medicinska rehabiliteringen styrs kommunerna av en vid ramlagstiftning vilket möjliggör olika tolkningar av de behöv-

liga rehabiliteringstjänsternas kvantitet och omfattning. Vid revisionen observerades att aktörerna inte alltid är på det klara med vad lagstiftningen förpliktar kommunerna till. Då förverkligas inte det centrala kravet i principerna för en bättre reglering, att lagstiftningen är förutseende och rättssäkerheten ökas. Sätten att ordna den medicinska rehabiliteringen varierar avsevärt mellan kommunerna. Variationerna i sättet att ordna rehabiliteringen kan inte på basis av revisionen och kommunal produktivitetsstatistik och resultat av produktivitetsundersökningar förstås som ett exempel på positiv lokal innovativitet, som skulle leda till att tjänsterna som helhet ordnats på ett verkningsfullare och kostnadseffektivare sätt. I praktiken förekommer problem i tjänsternas jämlika tillgänglighet och innehåll. I folkhälsolagen och lagen om specialiserad sjukvård definieras på ett allmänt plan skyldigheten att ordna medicinsk rehabilitering. Kommunen skall tillse att tjänsterna inom medicinsk rehabilitering ordnas så att de till sitt innehåll och sin omfattning svarar mot vad behovet av rehabilitering förutsätter på kommunens område. Enligt observationerna vid revisionerna möjliggör lagstiftningen från varandra avvikande tolkningar av det, hurdana tjänster, rådgivning eller övriga till rehabiliteringen anknutna åtgärder som borde erbjudas i hälsovården. Dessutom kan en svag ekonomisk situation i kommunen göra tolkningarna snävare. Möjligheterna att få rehabilitering och tjänsternas innehåll beror således i delvis rentav betydande grad av boningsorten.

I förebyggandet av marginalisering av unga accentueras betydelsen av preventiva åtgärder. Rådgivningsbyråernas verksamhet har hittills styrts med folkhälsolagen och rekommendationer. Statsrådet har i maj 2009 gett en förordning om rådgivningsverksamheten, skol- och studiehälsovården samt vår-

den av barns och ungas munhälsa. Vid den omfattande hälsogranskning som ingår i förordningen och som görs när grundskolan avslutas bedöms elevens särskilda behov med tanke på yrkesval och fortsatta studier. Målsättningen är att förhindra att de unga marginaliseras från utbildning och senare arbetsliv. Statsrådets förordning är ett exempel på hur den vida ramlagstiftningen har precisrats vad gäller förebyggande tjänster för barn och unga.

Problem i en jämlik tillgång på tjänster

Enligt observationerna vid revisionen förekommer i mentalvårdstjänsterna stora regionala skillnader i tillgången på tjänster. I en del kommuner saknas s.k. platser med låg tröskel så gott som helt, varvid patienterna styrs till sjukhusvård via jouren. Detta höjer avsevärt de totala kostnaderna för vården.

Den vida ramlagstiftningen och av den orsakade problem i den jämlika tillgången på hälsovårdstjänster fanns centralt i bakgrunden, när lagstiftningen om vårdgaranti infördes. Lagen om vårdgaranti har nu varit i kraft knappt fyra år. De senaste uppföljningsdata om hur man får tillgång till vård i psykiatri (december 2008) visar, att i vuxenpsykiatri har vårdgarantin förverkligats endast delvis. I värsta fall kan en person som lider av mentala störningar bli tvungen att vänta ca ett år på att få komma till den första poliklinikmottagningen i vuxenpsykiatri. De långa väntetiderna i den specialiserade sjukvården syns delvis som ett ökat antal besök hos den psykiatriska jouren. Sett ur vårdgarantins synvinkel uppstår inte vårdköer, emedan åt patienterna erbjuds endast den vård som finns tillgänglig.

I tillgången på tjänster i medicinsk rehabi-

litering förekommer enligt revisionsobservationerna regionala skillnader. Tillgången på rehabilitering påverkas för sin del av en brist på yrkespersoner inom rehabilitering, vilket också avspeglade sig på köpta tjänster. I landets sydligaste delar finns rehabiliteringstjänster i allmänhet bättre att tillgå än i norr.

Också i kvaliteten och tillgången på företagshälsovårdstjänster råder stora regionala och enhetsvisa skillnader. I bosättningscentra, urbana områden och i huvudstadsregionen är utbudet mångsidigare. I glesbygden där det inte finns alternativa serviceproducenter, är den företagshälsovård som ordnas av hälsocentralerna i nyckelställning för tryggheten av företagshälsovårdstjänster. Företagshälsovårdens kunder är ändå i allmänhet nöjda med den service de får i synnerhet av de privata serviceproducenterna.

Företagshälsovårdens täckningsgrad är desto sämre ju mindre företag det är fråga om. Av de löntagare som arbetade vid företag med färre än 10 anställda omfattades endast 55 procent år 2006 av företagshälsovårdstjänster. Till kretsen för företagshälsovården hör inalles 1,8 miljoner arbetstagare, av vilka för över 90 procent företagshälsovården innefattar också sjukvård.

En jämlik tillgång på tjänster är en central målsättning också i den grundläggande utbildningen. Jämlikhet i den grundläggande utbildningen lyftes fram när lagstiftningen om utbildning förnyades. Enligt 2 § 3 momentet i den nuvarande lagen om grundläggande utbildning är utbildningens mål att undervisning ges på lika villkor i tillräcklig utsträckning i hela landet. När den kommunala ekonomin försvagas och de lokala skillnaderna ökar också inom kommunerna, försämras kommunernas möjlighet att förverkliga en vad kvaliteten beträffar enhetlig och i ett riksomfattande perspektiv jämlik rätt för eleverna till en trygg studiemiljö. Enligt 29

§ i lagen om grundläggande utbildning har emellertid den som deltar i utbildning rätt till en trygg studiemiljö, och denna rätt är inte bunden till hemorten. På basis av observationerna vid revisionen är formuleringen inte tillräckligt entydig, när det är fråga om att säkerställa en grundläggande service som föreskrivits som en subjektiv rätt. Stödtjänsterna för den grundläggande utbildningen styrs dessutom med lagstiftning på social- och hälsovårdsområdet, varvid funktionsdugligheten för elevvårdens tjänster påverkas också av de olika kommunala förvaltningarnas samarbetspraxis och resurser.

I styrningen av den grundläggande utbildningen har man på senare år gått in för att använda avsevärt mycket informationsstyrning. Informationsstyrningen har i en del fall betraktats rentav som ett direkt alternativ till normstyrningen. Informationsstyrningen kan emellertid inte betraktas som ett särdeles fungerande styrningsmedel, när målsättningen är att trygga jämlika tjänster i den grundläggande utbildningen i hela landet.

Förebyggande och rehabilitering vilka betonas i lagstiftningen har ställts i skuggan av sjukvården

Sociala problem och hälsoproblem förutsätter allt mera ett preventivt grepp på arbetet och ett tidigt ingripande. Detta perspektiv accentueras särskilt i mental- och rusmedelsvården. Man har också gått in för att integrera rehabiliteringen i servicesystemet och göra ett rehabiliterande arbetsgrepp till en etablerad del av social- och hälsovårdsarbetet. I lagstiftningen om social- och hälsovården har man gått in för att beakta främjandet av befolkningens hälsa och funktionsförmåga. Trots att förebyggande och rehabilitering har betonats i lagstiftningen, har

lagstiftningen inte alltid de eftersträvade effekterna på verksamhetsmodellerna i praktiken.

Exempelvis den år 2002 förnyade lagen om företagshälsovård (1383/2001) betonar starkt den förebyggande företagshälsovården. Enligt lagens motiveringar är avsikten att effektivisera särskilt den förebyggande företagshälsovården med nya och delvis tidigare verksamhetsmodeller. Målsättningen har varit att inrikta mera resurser på att klarlägga förhållandena i arbetet och på annan verksamhet som sker på arbetsplatserna.

På basis av den revision som utförts av revisionsverket är lagen om företagshälsovård tydlig och ger goda ramar för företagshälsovården. Revisionsobservationerna visade att företagshälsovårdens nuvarande verksamhetssätt emellertid inte till alla delar svarar mot lagstiftningens målsättningar. I praktiken ligger tyngdpunkten i företagshälsovården vid sjukvård. Av företagshälsovårdens kostnader hänför sig 60 procent till sjukvård. I företagshälsovården görs årligen ca en miljon hälsogranskningar och ca fem miljoner andra kundbesök. Företagshälsovården utgör rentav en av de som helhet betraktat bäst fungerande och av kunderna högst uppskattade delarna av det offentligt stödda sjukvårdssystemet. Den sjukvård som äger rum i företagshälsovården lindrar avsevärt det tryck som riktar sig mot hälsocentralerna och är för dem som är i arbetslivet i allmänhet den bäst tillgängliga hälsovårdstjänsten. I lagstiftningen har för företagen uppställts ett betydande ekonomiskt incitament till att satsa på förebyggande. I företagshälsovården har emellertid den förebyggande verksamheten inte ökat på förväntat sätt. Detta har för sin del lett till att kostnaderna för företagshälsovårdssystemet har ökat mera än vad som antagits. Serviceproducenterna i företagshälsovården kan i allmänhet erbjuda

täckande sjukvårdstjänster. Dessutom är för serviceproducenterna i företagshälsovården ofta utbudet av sjukvårdstjänster den mest lönsamma delen av verksamheten.

De ökade alkoholskadorna efter 2004 års alkoholskattereform syns både i företagshälsovården och på arbetsplatserna. Det direkta produktionsbortfallet på grund av alkoholbruk är ca en halv miljard euro per år. Enligt observationerna vid revisionen tar företagshälsovården inte tillräcklig befattning med alkoholproblemen och inte i tillräckligt god tid. Endast få storkonsumenter av alkohol får information och rådgivning av företagshälsovården. De hälsomässiga och ekonomiska skadeverkningarna av alkoholbruket är i Finland så betydande, att de borde minskas med alla medel som har visat sig vara effektiva. Till en företagshälsovård av god kvalitet hör också att beakta patientens levnadssätt. Företagshälsovårdens roll i hälsofrämjandet kräver emellertid klarläggande.

Enligt observationerna vid revisionen är också det förebyggande rusmedelsarbetet i kommunerna förenat med många problem som försvagar dess möjligheter att förhindra alkoholskador bland befolkningen i arbetsför ålder. Kommunernas resurser går åt till det direkta reparerande arbetet, och för det förebyggande arbetet finns inte resurser heller i de kommuner där man betraktar hälsofrämjandet som viktigt.

Också i mentalvårdslagen betonas förebyggandet, men mentalvårdstjänsterna inriktas i praktiken på dem som redan har insjuknat eller visar symptom. I social- och hälsovårdspolitiken har redan länge framhållits att också åtgärderna på övriga förvaltningsområden har inverkan på medborgarnas mentala hälsa. Observationerna vid revisionen visade emellertid att i fråga om den vuxna befolkningen ägnas den huvudsakliga uppmärksamheten alltså åt att be-

handla störningar på bekostnad av förebyggandet. Exempelvis vid hälsocentralerna är möjligheterna till att agera förebyggande mycket begränsade. Samtidigt har mentalvårdskompetens överförts från hälsocentralerna till den specialiserade sjukvårdens öppna tjänster.

I företagshälsovården kan man ta befattning med mentala problem i samband med hälsogranskningarna, men möjligheterna att förhindra att störningar övergår i allvarigare tillstånd beror på omfattningen av det avtal om företagshälsovård som har ingåtts av arbetsgivaren. Enligt observationerna vid revisionen blir personer som lider av lindriga mentala störningar ofta utan en ändamålsenlig vård som skulle förhindra att störningarna blir allvarigare.

Rehabiliteringen har enligt revisionsobservationerna inte etablerat sig som en del av hälsovården. Bakgrunden är knappa resurser och otillräckliga insikter i rehabilitering.

Den splittrade lagstiftningens inverknings på tjänsterna

Normstyrningen av välfärdstjänsterna ställer särskilda krav på en samordning av lagarna. Trots att lagstiftningen om social- och hälsovården är täckande, är den som helhet splittrad och komplicerad. Bestämmelserna har byggts upp under en lång tidsperiod. Principen för en bättre reglering, enligt vilken regleringen som helhet skall vara lätt att behärska och begriplig, förverkligas sålunda inte på bästa möjliga sätt.

Den lagstiftning som styr mentalvårdstjänsterna kan karakteriseras som splittrad och komplicerad, eftersom om mentalvårdstjänsterna som en kommunal uppgift föreskrivs i mentalvårdslagen, folkhälsolagen, lagen om specialiserad sjukvård och social-

vårdslagen. Emedan kommunen har möjlighet också att köpa tjänster från privata och organisationer, påverkas mentalvårdstjänsterna också av lagen om den privata hälsovården och lagen om övervakningen av privata socialtjänster. En betydande del av finländarnas hälsovårdstjänster produceras inom företagshälsovården, varvid också lagen om företagshälsovård inverkar på vilka mentalvårdstjänster som fås. Därigenom har också sjukförsäkringslagen betydelse för mentalvårdstjänsterna. Dessutom inverkar den s.k. Paras-ramlagen på det, på vilket sätt kommunerna organiserar tjänsterna inom social- och hälsovården, inklusive mentalvårdstjänsterna och tjänsterna inom medicinsk rehabilitering.

Motsvarigt styrs den medicinska rehabiliteringen med flera olika lagar. Om kommunens uppgifter i den medicinska rehabiliteringen föreskrivs i folkhälsolagen, lagen om specialiserad sjukvård och i förordningen om medicinsk rehabilitering. En viktig bestämmelse som styr verksamheten är dessutom lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen. Förutom kommunsektorn är Folkpensionsanstalten en viktig aktör i den medicinska rehabiliteringen. Av betydelse är sålunda lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner samt förordningen om rehabilitering som ordnas av Folkpensionsanstalten. Att behärska lagstiftningen på rehabiliteringsområdet förutsätter särskild expertis och att behärska den är en utmanande uppgift exempelvis för den enskilda hälsocentralläkaren.

Den komplicerade lagstiftningen om välfärdstjänster har inverknings som sträcker sig åt många håll. När lagstiftningen om tjänsterna är mycket splittrad, leder detta också till att tjänsternas organisering blir splittrad och till en brokig samling av olika

verkställighetsmodeller. Problemen i samarbetet avspeglar sig vidare på patientens och klientens vård- och servicekedjor. Systemen borde ändå fungera så, att åt de medborgare som omfattas av de olika tjänsterna på ett effektivt sätt kan ordnas de tjänster som tillkommer dem.

Den nuvarande lagstiftningen splittrar tjänsterna

En central målsättning för kommun- och servicestrukturreformen är att stärka kommunernas förutsättningar att sörja för social- och hälsovårdstjänsterna genom att omdana servicestrukturerna.

Paras-ramlagen har ålagt kommunerna att till statsrådet lämna in sina verkställighetsplaner angående reformen. Enligt observationerna vid revisionen har dessa planer inte till alla delar motsvarat förväntningarna på det, hur de problem som är förenade med förutsättningarna för kommunernas servicebud skall lösas. Verkställighetsplanerna var mycket generella och i dem behandlades inte tillräckligt enskilda tjänster utan enbart serviceenheter. Aktörerna inom mentalvårdstjänsterna har beskrivits täckande endast i några få planer. Dessutom förekom i kommunernas planer avsevärt mycket av överlappande strukturer. Den vida ramlagen har gjort det möjligt att bygga upp olika planer för verkställande av hälsovården. Handlingsfriheten i sig kan ge möjlighet att lokalt ordna tjänsterna på det mest ändamålsenliga sättet och även fungera innovativt. Den fortgående ökningen av kommunernas kostnader och arbetskraft samt de avsevärda skillnaderna i produktivitet mellan skilda kommuner vittnar om, att man i praktiken inte förmår utnyttja möjligheten till innovationer. Inom hälsovården och övriga välfärdstjänster

utförs också överlappande utvecklingsarbete i betydande utsträckning.

Sätten att ordna mentalvårdstjänsterna varierat betydligt regionalt. Tjänsterna har splittrats på flera olika producenter. I synnerhet de öppna tjänsterna är allttjämt bristfälliga trots att de borde ha utökats när antalet sjukhusplatser har minskat. Den största bristen råder på s.k. platser med låg tröskel, varför det överhuvud är svårt att komma i åtnjutande av tjänsterna. Splittringen i tjänsterna accentueras i fråga om patienter med flertypsproblem. Strukturuomvandlingen i systemet med mentalvårdstjänster är halvfärdigt och söker sina nya former.

I den medicinska rehabiliteringen har den splittrade lagstiftningen lett till fragmentariska tjänster. Servicesystemet består av flera tämligen autonoma delsystem, varvid rehabiliteringsansvaret fördelar sig på flera aktörer. Eftersom rehabiliteringen formas av många olika aktörers tjänster och förmåner, blir man i praktiken tvungen att tolka många förmånssystem. I praktiken är ansvarsfrågorna delvis oklara, trots att det å andra sidan förekommer en nog så exakt arbetsfördelning t.ex. mellan rehabilitering som ordnas av kommunen och av Folkpensionsanstalten. Vid revisionen observerades att det inte alltid finns någon som bär ett klart övergripande ansvar för klientens rehabiliteringsprocess och rehabiliteringstjänster.

I lagstiftningen har delar av den medicinska rehabiliteringen avskilts så att Folkpensionsanstalten har ansvaret för att ordna dem. FPA svarar för den medicinska rehabiliteringen av svårt handikappade under 65 år samt för rehabilitering enligt prövning (t.ex. psykoterapi) inom gränserna för ett anslag som årligen beviljas av riksdagen. Vid revisionen observerades att det nuvarande sättet att organisera rehabiliteringen på bashälsovårdens, den specialiserade sjukvårdens och

Folkpensionsanstaltens ansvar inte är funktionellt och inte heller alltid ekonomiskt ändamålsenligt.

Praktiska problem har förekommit t.ex. i den medicinska rehabiliteringen av svårt handikappade; de olika tolkningarna av hur svårt handikapp definieras har lett till oklarhet visavi vem som har ansvaret för rehabiliteringen. Den som skall rehabiliteras stöter på problem när han eller hon fyller 65 år, varvid rehabiliteringsansvaret övergår på kommunen. I många fall försämras också de ålderstigna svårt handikappades tjänster, emedan kommunerna inte har likadana resurser som Folkpensionsanstalten. Som en positiv omständighet kan betraktas, att de medicinska rehabiliteringstjänsterna för svårt handikappade kan tryggas riksomfattande på Folkpensionsanstaltens försorg, vilket lättar kommunernas ekonomiska och funktionella ansvar. Med tanke på utvecklandet av rehabiliteringen som helhet är det emellertid oändamålsenligt att rehabiliteringstjänsterna administreras och finansieras av många delsystem utan ordentlig styrning och koordinering.

Det splittrade servicesystemet försvagar verksamhetens effekter

När hälsovårdens servicesystem är splittrat, är också antalet aktörer i allmänhet betydande. Detta åter ställer särskilda utmaningar för ett effektivt samarbete mellan de skilda parterna. Att samarbetet lyckas är en av förutsättningarna för servicens effekter, varvid problem i samarbetet direkt vittnar om hinder för effekterna. I rehabiliteringsverksamheten är det lagstadgade klientsamarbetet särskilt viktigt. Enligt observationerna vid revisionen är det mest effektivt i arbetsgrupperna för klientsamarbete på kom-

munal nivå, där man har kännedom om de lokala behoven och förhållandena. På sjukvårdsdistriktens nivå ansågs på basis av revisionen utbytet av klientsamarbetskommittéerna vara varierande.

I den medicinska rehabiliteringen ledde bristfälliga kunskaper om samarbetspartnernas verksamhet och resurser för sin del att till man gjorde upp orealistiska rehabiliteringsplaner, som den andra parten inte förmådde verkställa. För den som skall rehabiliteras kan det bristfälliga samarbetet leda till att påbörjandet av en behövlig rehabilitering skjuts på framtiden.

Inom mentalvårdstjänsterna är det viktigt att utveckla samarbetet mellan öppen vård och sjukhus, när man går in för att alltjämt minska sjukhusvårdens roll i psykiatrin. Att intensifiera samarbetet mellan social- och hälsovården ses som ett sätt att främja uppkomsten av helgjutna vård- och servicekedjor. Samarbetet i mentalvårdsfrågor mellan social- och hälsovården fungerar inte alltid optimalt. Revisionsobservationerna visade, att i frågor med anknytning till den vuxna befolkningens mentala hälsa var bashälsovårdens samarbete både med socialvården och företagshälsovården mycket litet. Revisionsobservationerna tyder också på att de i kommunerna genomförda organisationsreformerna och nya verksamhetsförfarandena har försämrat tillgången på mentalvårdstjänster och samarbetet mellan social- och hälsovården.

Problem noterades också i den specialiserade sjukvården, vars dialog med övriga aktörer upplevdes som svag. I den psykiatriska specialiserade sjukvården inbjuds sällan andra aktörer till förhandlingar om vården. Den psykiatriska specialiserade sjukvårdens bristfälliga kommunikation främjar inte uppkomsten av helgjutna vård- och servicekedjor eller en god vård av patienten. Informa-

tionsgången är ett problem också i servicen för barn och unga. En brokig, överlappande och till sitt innehåll delvis svårförståelig lagstiftning försvårar det mångprofessionella samarbetet mellan skola, hälsovård och socialvården. I synnerhet de sekretess- och dataskyddsbestämmelser som ingår i speciallagstiftningen, dvs. i andra lagar än personuppgiftslagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, är som helhet besvärliga att tolka och förstå och kan ställa hinder för ett effektivt samarbete. Exempelvis i elevvården kan orediga sekretessbestämmelser leda till att åtgärder som är centrala med tanke på elevens välbefinnande fördröjs.

En ytterligare utmaning för ett utvecklande av samarbetet har uppstått av att det har blivit allt vanligare att utnyttja s.k. inhyrda läkare i hälsovården. Problem observerades såväl i mentalvårdstjänsterna som i den medicinska rehabiliteringen. I mentalvården och den medicinska rehabiliteringen förutsätts av läkaren ett helhetsbetonat grepp om arbetet och långsiktighet, vilket är svårt att uppnå med de inhyrda läkarnas ofta kortvariga anställningar.

De informationssystem som är i användning försvårar avsevärt samarbetet inom social- och hälsovården. Observationerna vid revisionen visade att de olika organisationernas system inte kommunicerar med varandra. Att överföra information i realtid till dem som agerar inom vård- och servicekedjan lyckas inte. Detta försvagar vårdens och den övriga servicens kvalitet och effektivitet, när informationen måste matas in på nytt och på nytt i de olika systemen.

Problemen i samarbetet försämrar vårdkedjornas effektivitet

Det bristfälliga samarbetet avspeglar sig också på klientens och patientens vårdkedjor. Vikten av helgjutna vårdkedjor har betonats i förslaget till hälsovårdslag. Genom att samordna social- och hälsovårdstjänsterna bättre än för närvarande och radera barriärerna mellan olika yrkesgrupper och organisationer kan patientens eller klientens tjänster förenas till en smidig kedja/helhet oberoende av vilken enhet det är som ordnar eller verkställer tjänsterna. Med helgjutna servicekedjor kan också överlappningarna i verksamheterna, ineffektiviteten och likaså kostnaderna för vården minskas.

I fråga om mentalvårdstjänsterna observerades att vårdkedjor byggts upp i stort antal, men de var splittrade och tillämpades på varierande sätt. Av vårdkedjorna kunde man inte heller sluta sig till huruvida i dem ingick den specialiserade sjukvårdens, bashälsovårdens eller socialsektorns tjänster. I mentalpatientens hela vård- och servicekedja har socialvårdens boendetjänster och hälsovården inte förenats.

På vårdkedjans funktion och kontinuitet ställs särskilda krav också i företagshälsovården när avtalet om arbetstagarens företagshälsovård är mycket snävt. Då kan hända att t.ex. en arbetstagare som lider av mentala störningar uppmanas att vända sig till kommunens egen hälsostation.

Enligt observationerna vid revisionen fungerar vårdkedjorna inte heller planligt i den medicinska rehabiliteringen. I hälsovårdens servicesystem i två steg, när patienten flyttas mellan bashälsovården och den specialiserade sjukvården, förekommer ofta avbrott i informationsgången och oklarhet beträffande ansvaret för vården.

Ekonomiska effekter

Det splittrade servicesystemet i mentalvårdstjänsterna och den medicinska rehabiliteringen inverkar också på kostnaderna för tjänsterna och uppmuntrar ofta de olika aktörerna till deloptimering. Från klientens synpunkt innebär detta, att han inte alltid vårdas på ett ändamålsenligt vårdställe eller att påbörjandet av rehabiliteringen fördröjs.

I mentalvårdstjänsterna har bristerna i tjänsterna på basnivå lett till att den specialiserade sjukvårdens jour har blivit den kanal genom vilka patienterna kommer in i den specialiserade sjukvården. Observationerna ger vid handen att största delen av de patienter som kommer till psykiatrisk vård på sjukhusnivå kommer via juren. Patienten får sålunda inte nödvändigtvis sådan adekvat vård enligt vårdrekommendationerna, som skulle svara mot hans eller hennes behov.

Det är också ekonomiskt oändamålsenligt om kommunen inte har tillräckligt med möjligheter till öppen vård på basnivå. När kommunen saknar förebyggande och s.k. tjänster med låg tröskel, utlöses servicebehovet i den mycket dyrare specialiserade sjukvården. I värsta fall betyder en fördröjd tillgång till vård och en lång sjukdomstid att patienten slutgiltigt ställs utanför arbetslivet och får invalidpension.

Vid mentalvårdstjänsternas enheter för boendeservice vårdas numera merparten av de patienter som vårdades vid de förutvarande s.k. B-mentalsjukhusen. Målsättningen för stöd- och serviceboendet borde vara att rehabilitera patienten. I rehabiliteringen ingår härvid tanken, att patienten övergår från en nivå till en annan enligt sin hälsa och kondition: från sjukhus till effektiverat serviceboende, från effektiverat serviceboende till serviceboende, från serviceboende till stödboende och från stödboende till eventuellt eget

eller hyrt boende. Enligt observationerna vide revisionen fungerar denna tanke emellertid inte i praktiken. En del av patienterna hade bott i samma boendeenhet i rentav 12 år och boendeenheten hade blivit dessa patienters hem. Vid revisionen framgick att placeringen av patienten mera styrs av det, var det överhuvudtaget står att finna en plats för patienten än av det, huruvida denna placering svarar mot patientens behov av rehabilitering.

Boendetjänsterna för mentalrehabiliterade produceras så gott som enbart av privata serviceproducenter. Enligt revisionsobservationerna hade serviceproducenterna inte nödvändigtvis intresse av att överföra väl betalande klienter till stödboende med lägre kostnader. Eftersom kommunerna inte aktivt följer med hur de i boendeserviceenheterna placerade rehabiliteringsklienterna rehabiliteras, kan det hända att klienten vårdas vid en med tanke på konditionen alltför dyr boendeenhet.

Kostnadsuppföljningen i mentalvårdstjänsterna är bristfällig såväl riksomfattande som på kommunal nivå. T.ex. av kostnaderna för den öppna vården fås inte en tillförlitlig bild, emedan statistikföringen av mentalvårdsbesöken i kommunerna är mycket varierande. En enhetlig statistik försvåras av de olika sätten att ordna och producera tjänsterna.

Observationerna vid revisionen visade att i fråga om de resurser som kommunerna använde för mentalvårdstjänster var problemet inte så mycket resursernas storlek som den rätta inriktningen av de ekonomiska resurserna. Att lägga tyngdpunkten i verksamheten vid bashälsovården och förebyggande minskar tillgripandet av dyrare specialiserad sjukvård. Revisionsobservationerna visade att ett motsvarande problem i anknytning till en effektiv inriktning av resurser

na förekom i den medicinska rehabiliteringen. Ekonomiska resurser inriktades på dyra anstaltsrehabilitering i stället för på öppen rehabilitering inom hälsovården.

På basis av observationerna vid revisionerna är det mest centrala strukturella problemet med tanke på de ekonomiska verkningarna och effekterna välfärdstjänsternas och i synnerhet hälsovårdens finansiering via flera kanaler. I sin nuvarande form leder systemet med flera finansieringskanaler till att resurserna inriktas oändamålsenligt och till att tjänsternas effekter försvagas.

Brister i lagstiftningen om tillsynen över social- och hälsovårdstjänsterna

Minskningen av antalet psykiatriska anstaltsplatser har visat sig bl.a. som ett ökat antal boendeserviceenheter som produceras av privata serviceproducenter. De som bor i boendeenheter som erbjuder vård dygnet runt är närmast långvarigt sjuka i dålig kondition, i vilkas vård läkemedelsbehandling spelar en viktig roll. Enligt lagarna borde sådana boendeserviceenheter då ha tillstånd både från social- och hälsovården (dubbelt tillstånd). Observationerna vid revisionen visade emellertid, att endast få privata serviceproducenter som erbjöd effektiviserat serviceboende hade dubbelt tillstånd. Andelen för dubbelt tillstånd vid de boendeserviceenheter som erbjöd vanligt serviceboende var relativt sett nästan lika stort som vid enheterna för effektiviserat serviceboende. De privata serviceproducenter som erbjuder vanligt serviceboende behöver emellertid endast lämna en skriftlig anmälan om att de har inlett sin verksamhet till socialverket i boendeserviceenhetens placeringskommun. Revisionsobservationerna angående dubbelt tillstånd tyder på att i båda slaget av servi-

ceboendeenheter bor delvis personer i samma kondition.

Frågan om dubbelt tillstånd har uppmärksamats och för social- och hälsovårdsministeriet har föreslagits, att det vore förnuftigt att lagen om privat hälso- och sjukvård och lagen om övervakningen av privata socialtjänster sammanslås till en enda lag. Det vore då enklare för både tjänsternas användare, finansiärer och producenter att behålla lagstiftningen.

Övervakningen av privata socialtjänster har granskats år 2005. Då observerades att tolkningsmånen i fråga om de centrala begreppen i lagen om övervakningen av privata socialtjänster (603/1996) och övervakningskriteriernas allmänna karaktär har lett till oklarhet i tillsynsmyndigheternas arbetsfördelning och i det praktiska övervakningsarbetet. Också i planeringen och styrningen av övervakningen noterades brister.

Vid revisionen antogs att den planerade nya övervakningslagen hade löst de flesta av de yppade problemen. Vid uppföljningen av revisionen (2008) observerades att så ändå inte har skett, emedan någon ny lag har inte ännu har beretts. Som den främsta anledningen till fördröjningen har social- och hälsovårdsministeriet uppgett de pågående projekten med att reformera övervakningen och den regionala förvaltningen. Enligt de till reformerna anknutna utredningarna befinner sig hela övervakningssektorn och därigenom sätten för organisering av övervakningen i omvandling. I fråga om reformerna har Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården inlett sin verksamhet från början av år 2009 och avsikten är att beslut om de regionala förvaltningsmodellerna skall fattas i samband med projektet Reform av regionalförvaltningen 2010.

Tryck på att förnya lagen har funnits allt sedan början av 2000-talet, men totalrefor-

men är alltjämt inte genomförd. Problemen i övervakningen gäller i stor utsträckning den föråldrade lagstiftningen och därigenom också bristerna i styrningen. Utan en ny lag har ministeriet inte kunnat svara på missför-

hållandena i tillsynsmyndigheternas arbetsfördelning, på definieringen av begreppen samt på de oklara gränsdragningarna i tillstånds- och anmälningsförfarandena.

4.2 Kvaliteten för lagstiftningen om statsandelar

Vid revisionsverket har utförts två revisioner med vilka har granskats funktionsdugligheten för den stadgegrund som anknyter till resursstyrningen. I fråga om social- och hälsovården har granskats det kalkylmässiga statsandelssystemets transparens samt i fråga om utbildnings- och kulturväsendet motsvarigt helheten för den grundläggande utbildningens styrnings- och finansieringssystem. Revisionsperspektiven avviker från varandra, men som gemensam faktor har vid vardera behandlats till lagstiftningens kvalitet anknutna aspekter. Transparensen för social- och hälsovårdens kalkylmässiga statsandelssystem har granskats uttryckligen genom lagstiftningens kvalitet. I fråga om den grundläggande utbildningen är infallsvinkeln bredare och omfattar hela styrningssystemet.

Vid revisionen av social- och hälsovårdens kalkylmässiga statsandelssystem observerades att den nuvarande lagstiftningen om statsandelar ger en splittrad bild av det kalkylmässiga systemets helhet. Genom statsandelssystemet har gjorts ett betydande antal ändringar som anknyter till uppgiftsfördelningen mellan staten och kommunerna och finansieringen samt olika slag av arrangemang och kompenseringar. Oftast är det svårt att i författningarna eller deras beredningsdokument spåra de till ändringarna anknutna innehållsmässiga lösningarna eller motiveringarna för deras tillämpning.

Vid revisionen klarlades vilka åsikter de tjänsteinnehavare som svarar för kommunernas ekonomiförvaltning hade om statsandelssystemets klarhet och begriplighet. En majoritet av kommunernas ekonomiansvariga anser att lagstiftningen om statsan-

delssystemet är splittrad. Enligt kommunerna borde systemets struktur och de med detta förenade faktorerna i bestämningen av statsandelarna förenklas från det nuvarande, så att principerna för bestämning av statsandelen kunde förstås och tillämpas på planeringen av den enskilda kommunens ekonomi och verksamhet. Också de många ändringar som har gjorts i systemet har för sin del försvårat kommunernas ekonomiplanering och statsandelarnas jämförbarhet mellan olika år.

Vid revisionen utvärderades också den reform av statsandelarna som trätt i kraft från början av år 2006. Trots att den till reformen anknutna omfattande regeringspropositionen (RP 88/2005) konstaterades vara som regel väl utarbetad, observerades i den också brister, som bestod i att motiveringarna till vissa ändringar av faktorer var otillräckliga. Ur perspektivet för statsandelarna som helhet har t.ex. de ändringar som gjorts i glesbyggs- och skärgårdsfaktorerna i den allmänna statsandelen gjort systemet svårare att behärska och förstå och försämrat dess tydlighet. En del av de koefficienter som ingår i lagstiftningen om statsandelar kan inte motiveras med en konsekvent statsandels-teori som främjar ekonomisk effektivitet. De på många nivåer konstruerade koefficienterna försämrar också klart lagstiftningens begriplighet. Alla avgöranden som ingår i statsandelsreformen har inte motiverats i enlighet med principerna för en god författningsberedning. Propositionens uppskattningar av effekterna var också allmänt hållna. Detta beror på att man med reformen också gick in för att trygga finansieringen av olika kommuner och kommungrupper, varvid en del av koefficienterna mera är ett uttryck för

en strävan att hålla statsandelarna i eurobelopp på tidigare nivå eller annars för politiska kompromisser som gjorts i samband med beredningen av lagstiftningen. Lagstiftningens innehåll är i sista hand föremål för lagstiftarens politiska överväganden, så till den del finns ingenting att anmärka från juridisk synpunkt eller med hänsyn till hur riksdagens vilja uppfylls. Avgörandena är emellertid inte till alla delar motiverade med tanke på den ekonomiska ändamålsenligheten på längre sikt. Vid kommande omdaningar av statsandelarna borde man därför enligt revisionsverkets förmenande gå starkare in för att tillämpa principer för ett gott statsandelsystem, i synnerhet en klar kalkylmässighet på basis av standardkostnader, samt för att statsandelssystemet skall sporra till en effektiv verksamhet.

I finansieringen av statsandelar för den grundläggande utbildningen har klart bevarats drag av ett kostnadsbaserat finansieringssystem. Detta kan vara ägnat att försvaga finansieringssystemets incitament till ekonomisk effektivitet och produktivitet. Kopplingen mellan finansieringen och den verksamhet som finansieras är stark. Också un-

der helt senaste tid har utbildningsförvaltningen velat bedriva statsandelsstyrning i anslutning till detaljer i den grundläggande utbildningen, trots att detta inte är i enlighet med den underliggande logiken i det kalkylmässiga statsandelsystemet. Ett exempel på den ovan nämnda viljan till styrning har gällt minskning av gruppstorlekarna i den grundläggande utbildningen.

Som helhet har systemet med statsandelar för den grundläggande utbildning synnerligen väl uppfyllt de på det i olika sammanhang uppställda målsättningarna. Trots att beräkningen av enhetspriser kan betraktas som förhållandevis komplicerad, kan de som ordnar grundläggande utbildning synnerligen väl förutse sin kommande statsandelsfinansiering. Förhandsbedömningen av finansieringen har emellertid försvårats av att i systemets detaljer (koefficienter och graderingsfaktorer) synnerligen ofta har gjorts ändringar. Att den faktiska statsandelsprocenten kontinuerligt har minskat och därigenom kommunens självfinansieringsandel har ökat har emellertid försvagat finansieringssystemets legitimitet.

4.3 Lagstiftningens kvalitet i regleringen av infrastrukturen och i den av prövning beroende finansieringen av lantbruksnäringar

Lagstiftningen om näringslivet och dess infrastruktur och dess statsfinansiella funktionsduglighet har granskats i tre revisionsberättelser (Tända lampor i Norden - det nordiska beredskapssamarbetet i elförsörjningen 176/2008, Underhållet av farlederna 182/2009 samt De av prövning beroende stödsystemen på jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde 190/2009).

Vid revisionerna observerades att de i författningarna uttryckta målsättningarna inte har gett en hållbar grund för att bereda inriktningen av den offentliga finansiering som ges för verksamheten. De allmänt uttryckta målsättningarna har också gjort det svårare att bedöma om finansieringen har inriktats och använts resultatrikt på det sätt som riksdagen har avsett.

Om underhållet av farlederna konstaterades att författningarna har lämnat aktörerna stor tolkningsfrihet. De alternativ för inriktning av finansieringen som detta möjliggör har inte i budgetförslagen angetts som exaktare mål. De allmänt hållna målsättningar som framförts i författningarna har upprepats som sådana i budgetförslagen. När målsättningarna inte har operationaliserats, har om den målsatta nivån för underhållet inte fått ytterligare information i det skede när användningen av statsmedel styrs mera konkret än vid författningsberedningen. Förutom hur målsättningarna har uttryckts ägnades vid revisionen uppmärksamhet åt behovet av att klarare på författningsnivå definiera finansieringsansvaren i fråga om allmänna farleder och hamnar.

Vid revisionen av de av prövning beroen-

de stödsystemen på jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde utvärderades hur klara motiveringarna för stöd är i författningarna. I en del av stödsystemen har målsättningar inte angetts eller de konstaterades vara alltför allmänna med tanke på en effektiv inriktning av stödet. Å andra sidan observerades att förutsättningarna för att överväga stödet så att det inriktas effektivt har begränsats genom att stödtagarna har nämnts redan i författningarna. Detta förbättrar visserligen möjligheten att förutse och få klarhet i stöden. Vid revisionen observerades också att vid författningsberedningen inte tillräckligt har utnyttjats experter som känner till olika områden av målsättningarna. Inte heller har tillräcklig uppmärksamhet ägnats åt de inbördes sambanden mellan de olika stödsystemen. Förbättringar föreslogs i författningsberedningens faktabas.

Beredskapssamarbetet i den nordiska elförsörjningen granskades som en nordisk parallell revision. Det konstaterades, att beredskapen i elförsörjningen och beredskapsplaneringen i synnerhet vad stamnätet beträffar har reglerats mindre i Finland än i de övriga nordiska länderna. I den finländska lagstiftningen har inte uppställts särskilda mål för den nationella beredskapen i elförsörjningen och reparationsberedskapen. Vid revisionen konstaterades, att elbolagen inte har en likadan lagstadgad beredskapsskyldighet som exempelvis teleföretagen. I Finland har man medvetet önskat sköta beredskapen på frivillig basis och med avtalsarrangemang. Andra styrningsmedel än reglering har sålunda använts i synnerligen stor utsträckning. Vid re-

visionen ansågs emellertid, att elnäten är en del av den kritiska infrastrukturen och att något slag av strängare lagstiftning än den nu-

varande behövs, trots att de avtalsbaserade arrangemangen i sig har varit tillräckliga för att trygga elstamnätets driftssäkerhet.

5 En god administrering av statens egendom

5.1 Administreringen av statens finansegendom

Statens revisionsverk har under berättelseåret granskat administreringen av statens finansegendom ur olika perspektiv. Föremål för revision har varit Statens skuldhantering (179/2008) och Styrningen och förvaltningen av fonderna utanför statsbudgeten (184/2009). Dessutom rapporterade revisionsverket om sina observationer vid revisionen av statens kassaförvaltning i sin föregående berättelse till riksdagen, och under berättelseåret har revisionsverket följt upp hur riksdagens ställningstaganden till kassaförvaltningen har förverkligats.

På basis av revisionerna kan anses att om statens hela finansegendom – i synnerhet dess nettoposition – inte för närvarande rapporteras så, att rapporteringen skulle ge en riktig och tillräcklig bild. I fråga om fonderna och finansieringstillgångarna förutsätter givande av tillräckliga uppgifter åt riksdagen att rapporteringens innehåll utvecklas och förenhetligas.

Vid revisionerna uppmärksammades riskhanteringen, och riskhanteringen konstaterades vara ändamålsenligt ordnad. Både den rådande ekonomiska situationen och de strukturella förändringarna i ekonomin understryker det fortgående behovet av att alltså satsa på riskhanteringen.

Enligt revisionen av statens skuldhanteringen har statens hantering av nettoskulden ordnats adekvat och väl vid en internationell jämförelse.

Statens skuldhantering

Vid effektivitetsrevisionen av statens skuldhantering granskades om Statskontoret verkställer statens skuldhantering enligt den godkända strategin samt om angående den alstras väsentlig och tillräcklig information med tanke på planeringen, uppföljningen och övervakningen. Att statens skuldhantering har valts till revisionsobjekt har baserat sig på den statsfinansiella betydelsen av statens skuldhantering och den risk som är förenad med revisionsobjektet, Skuldens nominella värde var 31.3.2009 ca 61,3 miljarder euro.

Skuldens volym samt de till den anknutna penningströmmarna är betydande ur den statliga budgetekonomins synvinkel. Redan att en liten risk realiserar obehärskat kan leda till avsevärda statsfinansiella hot eller förluster. Principerna och de strategiska målen för skuldhanteringen har definierats i den statliga budgetekonomins skuldhanteringstrategi, som godkänns av finansministeriet.

På basis av revisionen kan konstateras att finansieringsbranschen vid Statskontoret har agerat enligt godkända skuldhanteringinstruktioner och inom i dem definierade riskgränser, och statsrådet har i statens bokslutsberättelse lämnat riktig och tillräcklig information om statsskulden, om skuldhanteringen som helhet och om dess verkningar på statens budgetekonomi. Vid re-

visionen konstaterades att den interna kontrollen av skuldhanteringen samt hanteringen och övervakningen av riskerna hade genomförts på ett adekvat sätt.

Statens skuldhantering sköts kostnadseffektivt av en mindre grupp av experter. På grund av verksamhetsmiljöns art förutsätter en adekvat intern kontroll att organisationen uppfyller kraven på arbetskombinationernas oavhängighet och att verksamheten tilldelas tillräckliga personalresurser.

Trots att revisionsverket har ansett att den interna kontrollen av statens skuldhantering och riskhanteringen har alstrat riktig och tillräcklig information med tanke på skuldhanteringen, bör det ändå märkas att finansieringsmarknaden och å andra sidan statens behov av skuldhantering ständigt förändras. Därför bör medvetenheten och kunskaperna om riskerna med olika situationer i skuldhanteringen och olika skuldhanteringsinstrument fortgående upprätthållas i statens hela skuldhanteringsorganisation.

Styrningen och förvaltningen av fonderna utanför statsbudgeten (184/2009)

Staten har 11 fonder utanför statsbudgeten, vilkas sammanräknade balansvärde i slutet av år 2008 var ca 26 miljarder euro. Fondernas verksamhet varierar mycket från varandra.

Statens pensionsfond, Statens kärnavfallshanteringsfond och Statsgarantifonden är närmast buffert- eller beredskapsfonder. Med de medel som samlas i dem bereder man sig på kända eller eventuellt inträffande kostnader eller går in för att utjämna dem.

Gårdsbrukets utvecklingsfond, Interventionsfonden för jordbruket, Brandskyddsfonden, Statens televisions- och radiofond

och Oljeskyddsfonden koncentrerar sig i sin verksamhet huvudsakligen på att finansiera olika funktioner.

Statens bostadsfond och Statens säkerhetsfond är närmast fonder för egendomsförvaltning. Försörjningsberedskapsfonden är en fond av försäkringskaraktör, vars huvudsakliga uppgift att förhindra olika skador eller upprätthålla beredskapen inför dem.

För fonderna har i allmänhet inte uppställts resultatmål och med dem har inte ingåtts resultatavtal. Ett undantag i detta avseende utgör Statens pensionsfond. Avsaknaden av styrning av fonderna innebär en risk så till vida, att de medel som finns hos fonderna kan ägnas mindre uppmärksamhet än budgetmedlen och att fondernas penninganvändning inte övervakas lika effektivt från resultatsynpunkt som budgetmedlen.

Om fondernas förvaltning, direktionens eller styrelsens sammansättning och uppgifter, personal, arvoden, fondens medel, bokslut och revision har föreskrivits på mycket olika sätt i de för fonderna specifika bestämmelserna. Reformen av redovisningsskyldigheten har inte beaktats hos alla fonder och alla fonders styrnings- och ledningssystem har inte förnyats.

Revisionsverket har ansett att författningarna om fonderna borde justeras på det sätt som konstaterats av statens bokslutsarbetsgrupp och som har konstaterats i regeringens proposition (RP 56/2003 rd). Reformen av redovisningsskyldigheten borde beaktas hos fonderna och deras styrnings- och ledningssystem borde förnyas. För fonderna eller de organisationer som handhar dem borde uppställas klara och mätbara resultatmål så, att det styrande ministeriet ingår ett resultatavtal med fonderna eller de organisationer som handhar dem. Dessutom borde de förfaringsätt med vilka fondernas budgetar och dispositionsplaner fastställs förenhetligas.

På basis av revisionen har angående de fonder, i vilkas ekonomi och verksamhet uppkommer väsentliga borgens- och garantiansvar, räntestöd eller annat statligt ansvar, inte i förvaltningsområdets verksamhets- och ekonomiplan som regel specificerats de med ifrågavarande ansvar förenade ekonomiska riskerna och deras verkningar på statens och fondens ekonomi.

I statens bokslutsberättelse har man inte tillvaratagit möjligheten att ge kompletterande uppgifter om fonderna, och sålunda har i bokslutsberättelsen inte åt riksdagen getts

information på basis av vilken det vore möjligt att skapa sig en riktig och tillräcklig bild av fonderna utanför statsbudgeten. Det vore skäl att för statens bokslutsberättelse göra en analys av fondernas bokslutskalkyler på det sätt som statens bokslutsarbetsgrupp har föreslagit. Fonderna utanför statsbudgeten utgör en finansiellt sett så pass väsentlig helhet, att de ministerier som styr fonderna borde överväga att åt riksdagen ge en årlig samfäll utredning om fondernas verksamhet. Utredningen kunde ges som en del av statens bokslutsberättelse.

6 En effektiv och verkningsfull Europeisk union och ett nationellt utnyttjande av dess möjligheter

6.1 Landsbygdsutveckling och lantbrukspolitiken

Merparten av Europeiska unionens finansiering riktar sig till jordbruket. De EU-intäkter som Finland har erhållit har åren 2007 och 2008 varit något under 1,3 miljarder euro per år. Jordbrukets andel av detta har varit ca 800 miljoner euro. Också utvecklandet av landsbygden är ett betydande finansieringsobjekt och EU-intäkterna har till denna del varit ca 50 miljoner euro per år. Vid revisionsverket har på senare år vid revisioner granskats stödsystemen för landsbygdsutveckling och jordbruk. Vid revisionerna har behandlats både de nationella stöden och Europeiska unionens gemensamma stöd. En infallsvinkel vid revisionerna har också varit utnyttjandet av de gemensamma stödsystemen i Finland samt särskilt hur systemen harmonierar med de nationella målsättningarna.

De viktigaste observationerna vid revisionen av de av prövning beroende stödsystemen på jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde (190/2009), dvs. problemen med att samordna målsättningarna och prio-

riteten att säkra finansieringens användning, svarade mot resultaten av tidigare revisioner. Vid revisionen observerades att det är svårt att samordna de olika systemen redan av den anledningen, att man inte har varseblivit deras inbördes samband. En effektiv politik skulle kräva en bättre faktabas i beredningen på alla dessa delområden.

Oberoende av stödsystemen har det visat sig vara särdeles problematiskt att samordna olika målsättningar. Detta gäller både samordningen av Europeiska unionens gemensamma politik med de nationella målsättningarna och den inbördes samordningen av olika nationella målsättningar. I lantbruksstödet har inkomst- och produktionsmålens prioritet i en del fall lett till att systemet inte har främjat uppnående av övriga målsättningar för stödsystemen². Det kan innebära att övriga målsättningar uppnås endast i ringa utsträckning eller stödsystemet kan rentav fungera i strid med sitt ändamål. Till denna del borde särskild uppmärksamhet ägnas åt stödsystemens transparens.

2 133/2006 Åtgärder för begränsande av produktionen i hönshushållningen
113/2005 Miljöstödets specialstöd till jordbruket
175/2008 Minskning av lantbrukets utsläpp av näringsämnen

6.2 Region- och strukturpolitiken

Region- och strukturpolitiken är vid sidan av jordbruket en annan sektor där Europeiska unionens finansiering spelar en betydande roll. Under den senaste programperioden åren 2000–2006 uppgick finansieringen från EU till över 300 miljoner euro per år.

Verksamhet som finansierats från strukturfonderna och verkställandet av de regionala utvecklingsprogrammen har på senare år varit föremål för flera effektivitetsrevisioner och revisionsverket har också deltagit i en internationell parallell revision i anknytning till temat. Observationer angående temat har dessutom år 2008 sammanställts i temarevisionen Effekterna av de regionala utvecklingsprogrammen. Revisionerna har berört i synnerhet programmets effekter och i fråga om dem sysselsättningseffekterna. Vid revisionerna har också behandlats projektens administrering och genomförande samt finansieringsverktygens styrande effekter. De senaste revisionerna gällde miljöprojektet i Målprogram 2 och de av Europeiska socialfonden finansierade tjänsterna för företagens affärsverksamhet.

I fråga om region- och strukturpolitiken har en central observation vid revisionerna varit, att effekterna och i synnerhet sysselsättningseffekterna är mindre än de förväntade. Förväntningarna på effekter och målsättningarna har varit högt ställda. Med stöden har man emellertid inte förmått förhindra eller ens i betydande grad bromsa koncentrationen av den ekonomiska aktiviteten.

Också sysselsättningseffekterna är för det mesta små och närmast ägnade att bevara existerande arbetsplatser. I projektadministreringen har problemet visat sig som bristande tillförlitlighet i uppföljande data. Upp-

följningssystemens uppgifter om t.ex. sysselsättningseffekterna har varit överdrivna och det är inte meningsfullt att följa upp och utvärdera resultaten på basis av dem. Uppföljningen är också fragmentarisk och samma effekter kan upprepa sig som effekter av flera program.

En del av problemen och bristerna i planeringen och verkställandet av de finländska strukturfondsprogrammen är av liknande art som i de övriga EU-länderna. Vid den parallella revisionen som berörde strukturfondsprogrammets resultat på områdena för sysselsättning och miljö under programperioden 2000–2006 noterades, att i flera av de medlemsländer som var föremål för revisionen förekom brister i planeringen av åtgärderna och i uppställandet av urvalskriterier för projekten. Alla medlemsländer kunde inte påvisa att strukturprogrammets huvudsakliga målsättningar hade varit de viktigaste kriterierna vid valet av åtgärder. Vid granskningen av målinriktningen i programmets ansökningsförfaranden observerades brister närmast i fråga om det, att man inte på förhand tillförlitligt kunde bedöma projektens kostnadseffektivitet. Också i förfarandena vid beviljande av finansiering observerades brister, även om de allmänt taget konstaterades vara tillräckliga för att säkerställa att åtgärderna och projekten genomfördes på ett adekvat sätt.

Miljöprojektet i Målprogram 2

I Målprogram 2 i södra och västra Finland under programperioden 2000–2006 har finansieringsstödet åtminstone i fråga om mil-

jöprojekten till stor del inriktats på kommunerna och kommunala företag. Samma konstaterande har gjorts också vid andra revisioner. Under programperioden 2007–2013 borde man aktivare än tidigare gå in för att finna på uppslag till projekt också tillsammans med företag och medborgarorganisationer. Projektfinansieringen borde också inriktas mera innovativt än förut på åtgärder för utvecklande av miljöskyddet. Också de regionala miljöprogrammen borde utvecklas så, att av dem bättre kan uttydas de olika målsättningarnas betoningar och viktighetsordning till stöd för besluten om projektfinansieringen.

De regionala miljöcentralerna har i Målprogram 2 finansierat särskilt olika miljö- och infrastrukturprojekt. I Finland har inte gjorts statsfinansiella eller samhällsekonomiska kostnads-nyttanalyser som gäller denna typ av projekt. Att uppskatta projekten i penningbelopp är vanskligt, emedan alla effekter av projekten inte syns på marknaden i prismekanismen. I den ekonomiska vetenskapen har emellertid utvecklats olika slags metoder, med vilka kan beaktas också effekter utanför marknadsmekanismen. Miljöministeriet borde främja sådan forskning på grundval av vilka man bättre än i dag kunde bedöma de statsfinansiella och samhällsekonomiska fördelarna av olika slag av miljöprojekt.

Europeiska socialfondens projekt för främjande av affärsverksamhet

Vid den revision som gällde ESF-projekten för främjande av elektronifiering av företagens affärsverksamhet observerades att på riksplanet har valet av projekt till stöd för affärsverksamhetens elektronifiering och inriktningen av målsättningarna saknat styrning från myndigheternas sida. Avsaknaden av riksomfattande linjedragningar och styrning har lett till ineffektivt förverkligande av projekten och anspråkslösa resultat.

Brister observerades också i TE-centralernas och länsstyrelsernas verksamhet som ESF:s understödsmyndighet. Arbets- och näringsministeriet måste skrida till åtgärder med vilka användningen av strukturfondspengarna effektiveras på det mest fördelaktiga sättet, verkställandet av överlappande projekt minimeras och behovet av understöd för projekten klarläggs bättre än för närvarande.

Vid revisionen observerades problem också i de beslut om förlängd tid för ESF-projekt som har fattats av de regionala understödsmyndigheterna. Arbets- och näringsministeriet, som fungerar som förvaltningsmyndighet för EU:s strukturfonder, bör för understödsmyndigheterna utarbeta en särskild instruktion om grunderna för beslut om beviljande av förlängd tid åt projekten, i vilken de tidigare utfärdade instruktionerna preciseras och i vilken uppställs klart striktare gränser än för närvarande för det antal beslut om förlängd tid som kan ges.

7 Tillståndet för skötseln av statsfinanserna och förvaltningen

7.1 Iakttagandet av statsbudgeten och de centrala bestämmelserna om den

För finansåret 2008 gav revisionsverket totalt 119 redovisningsrevisionsberättelser på basis av revisionerna av ämbetsverken och inrättningarna. Av dem gavs 87 om sådana ämbetsverk och inrättningar som gör upp ett bokslut som innehåller de bokslutskalkyler som avses i 63 § i förordningen om statsbudgeten (räkenskapsverk). Dessutom gav revisionsverket revisionsberättelser om 32 sådana ämbetsverk och inrättningar som inte gör upp bokslutskalkyler, men som hade att utarbeta en i förordningens 65 a § avsedd verksamhetsberättelse. Dessa är från verksamhetssynpunkt betydelsefulla ämbetsverk eller inrättningar, för vilka ministeriet har uppställt resultatmål och vilka därigenom svarar direkt inför ministeriet för verkställandet av budgeten och det operativa resultatet.

För finansåret 2008 konstaterades hos 36 räkenskapsverk och fem andra ämbetsverk sådana felaktiga förfaranden, vilka ensamt eller tillsammans med andra felaktiga förfaranden ansågs på så sätt strida mot budgeten eller de centrala bestämmelserna om den, att om dem infördes i revisionsberättelsen ett specificerat negativt ställningstagande till lagenligheten. År 2007 ingick ett negativt ställningstagande till lagenligheten i revisionsberättelsen för 42 räkenskapsverk och 12 andra ämbetsverk.

Det totala antalet ämbetsverk och inrätt-

ningar som har getts ett negativt ställningstagande till lagenligheten har minskat jämfört med år 2007. Detta beror huvudsakligen på att antalet negativa ställningstaganden angående presentationen av uppgifter om det funktionella resultatet och ordnandet av resultatredovisningen minskade.

Flest negativa ställningstaganden till lagenligheten gavs emellertid alltså för brister som konstaterades i ordnandet av resultatredovisningen och presentationen av den avgiftsbelagda verksamhetens årsresultat. Om brister i uppföljningen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet eller i presentationen av dess årsresultat gavs en anmärkning åt 11 ämbetsverk. Brister i andra uppgifter som gällde den funktionella effektiviteten och ordnandet av resultatredovisningen ledde till anmärkningar åt 22 ämbetsverk. Att resultatredovisningen har ordnats är en förutsättning för att i synnerhet uppgifter om det funktionella resultatet skall kunna lämnas i bokslutet.

En betydande grupp utgjordes av fel som gällde användningen av i budgeten beviljat anslag. Sådana anmärkningar gavs i 14 revisionsberättelser. Eftersom anmärkningarna gällde olika saker, var deras sammanlagda antal tämligen stort, närmare 30. Som de viktigaste bör betraktas att anslaget överskridits på två reservationsanslagsmoment. Enligt 85 § 1 momentet i Finlands grundlag får

reservationsanslag inte överskridas. De övriga anmärkningarna i denna grupp gällde antingen med anslagets användningsändamål förknippade fel eller sådana fel i utgifternas hänförande till finansåret, vilka de facto också innebar att anslagets användningstid förlängdes. Felaktigheter som anknöt till användningen av fullmakt och brister i fullmaktsuppföljningen ledde till ett negativt ställningstagande till lagenligheten i revisionsberättelsen för fyra ämbetsverk. Bristerna gällde i allmänhet verifieringen av fullmaktens användning och användningstiden samt ordnandet av fullmaktsbokföringen.

Revisionsverket fäste dessutom uppmärksamhet vid en del i samband med revisionerna av ämbetsverken och inrättningarna fram-

komna brister i skötseln av betalningsrörelsen och bokföringen, som också bör betraktas som väsentliga och exceptionella brister i den interna kontrollen. Det har också varit fråga om till handhavandet av statsmedel anknutna förfaranden, vilka om de fortsätter kan utgöra en väsentlig risk också för användningen av statsmedel. Bristerna har haft att göra med bl.a. deponeringen av statens kassamedel i penninginrättningar, mot budgeten och 5 a § i förordningen om statsbudgeten stridande förfaranden vid bokföringen av på bankkonto betalade medel, verifikationen av transaktioner i bokföringen samt ekonomiskt oändamålsenlig försäljning av lös egendom och i detta sammanhang given betalningstid i strid med budgeten.

7.2 Åläggande att meddela om åtgärder med anledning av anmärkningarna i revisionsberättelsen

Enligt 5 § 1 momentet i lagen om statens revisionsverk skall revisionsobjektet och det ministerium till vars ansvarsområde revisionsobjektet hör meddela revisionsverket vilka åtgärder som vidtagits med anledning av anmärkningarna i granskningsberättelsen.

I revisionsberättelserna har specificerats de anmärkningar som förutsätter ovan nämnt meddelande, och getts en fatalitetid för meddelande om åtgärderna. Åtgärdernas tillräcklighet kontrolleras i samband med följande revision. Negativa ställningstaganden till lagenligheten är i allmänhet också ärenden som medför åläggande att meddela, men åläggande kan påföras också för anmärkningar som inte har lett till ett negativt ställningstagande till lagenligheten.

I tabell 1 presenteras enligt förvaltningsområde hur åläggandena att meddela om åtgärder har fördelat sig under de tre senaste åren.

Antalet ålägganden att meddela minskade från föregående års 24 till 16. Brister i ordnandet av resultatredovisningen och presentationen av det funktionella resultatet var alltjämt de viktigaste anledningarna till anmärkningar som ledde till åläggande att meddela om åtgärder. De ledde till åläggande i 11 revisionsberättelser (i 17 revisionsberättelser år 2007). Väsentliga brister i den interna kontrollens förfaranden ledde till åläggande att meddela i sex revisionsberättelser.

I samband med revisionerna år 2008 utredes effekterna av de ålägganden att meddela om åtgärder som ingått i revisionsberättelserna året innan. I revisionsberättelserna för år 2007 gavs åläggande att meddela åt 24 ämbetsverk och inrättningar. I fråga om dem förnyades för tio åläggandet antingen helt eller delvis år 2008.

TABELL 1: ÅLÄGGANDEN ATT MEDDELA PÅFÖRDA I REVISIONSBERÄTTELSENA FÖR ÅREN 2006–2008

Förvaltningsområde	Revisionsberättelsert		Meddelandeålägganden	
	år		år	
	2008	2006	2007	2008
Republikens presidents kansli	1			
Statsrådets kansli	1			
Utrikesministeriets förvaltningsområde	1	1		1
Justitieministeriets förvaltningsområde	2	2		
Inrikesministeriets förvaltningsområde	13			
Försvarsministeriets förvaltningsområde	4	2	2	2
Finansministeriets förvaltningsområde	13	1	2	2
Undervisningsministeriets förvaltningsområde	28	17	15	7
Jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde	9	2		1
Kommunikationsministeriets förvaltningsområde	10	3	2	2
Arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde	27	6	2	1
Social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde	7	2	1	
Miljöministeriets förvaltningsområde	3			
	119	36	24	16

7.3 Budgeteringsförfaranden

Om budgeteringsförfarandena gavs år 2008 en anmärkning kommunikationsministeriets och undervisningsministeriets revisionsberättelser. Anmärkningarna gällde hur statsbidragsutgifter hänförts till finansåret samt

de uppgifter som fullmakter som skall presenteras i budgeten. År 2007 gavs en anmärkning om budgeteringsförfarandet i tre och år 2006 i två revisionsberättelser.

7.4 Räkenskapsverkens bokslutskalkyler

I tabell 2 presenteras uppgifterna om i revisionsberättelserna gjorda anmärkningar gällande bokslutskalkylerna under tre år. Enligt 63 § i förordningen om statsbudgeten är endast de ämbetsverk och inrättningar som fungerar som räkenskapsverk skyldiga att göra upp bokslutskalkyler.

Budgetens utfallskalkyl inkluderar uppgifter om budgetintäkter och utgifter samt uppgifter om fullmakter och hur de använts. Anmärkningar som gällde budgetens utfallskalkyl gavs med anledning av revisionerna år 2008 åt 21 räkenskapsverk, vilket är 12 färre än år 2007.

År 2008 hade 43 ämbetsverk och inrättningar fullmakter i användning. Anmärkningar om hur uppgifterna om fullmakter presenterats eller hur fullmakten använts gavs i 12 revisionsberättelser. De främsta orsakerna var brister i ordnandet av fullmaktsbokföringen.

En anmärkning som gällde intäcks- och utgiftskalkylen gavs åt fem räkenskapsverk och en anmärkning gällande balansräkningen åt sex räkenskapsverk. Vid två räkenskapsverk godkändes bokslutet avsevärt försenat och vid ett hade det inte alls godkänts före revisionsberättelsen skulle ges.

Om brister i noterna gavs anmärkningar åt fem räkenskapsverk. Vid revisionerna ägnades uppmärksamhet särskilt åt sådana noter, som kan anses väsentligt komplettera de uppgifter som lämnas i bokslutskalkylerna. Till de viktigaste bland dem kan räknas uppgifter om statliga borgensförbindelser, statsgarantier och andra ansvarsförbindelser.

Kravet i 21 § i lagen om statsbudgeten, att ämbetsverken och inrättningarna i bokslutet och den verksamhetsberättelse som utarbetas för fullgörandet av resultatansvaret skall ge riktiga och tillräckliga uppgifter om hur budgeten har följts samt om ämbetsverkets och inrättningens intäkter och kostnader och ekonomiska ställning, gäller också de ämbetsverk och inrättningar som inte fungerar som räkenskapsverk och som förordningen om statsbudgeten inte förpliktar till att göra upp bokslutskalkyler, men som skall göra upp en i 65 a § i förordningen om statsbudgeten avsedd verksamhetsberättelse.

Som särskilt viktiga bör betraktas de uppgifter som lämnas om hur budgeten har iakttagits. En budgetutfallskalkyl uppgjordes av 23 av de ovan avsedda 32 ämbetsverken och inrättningarna. Eftersom sättet för presentationen inte har definierats, har den oftast varit i någon mån bristfällig. I revisionsberättelserna gavs emellertid anmärkningar endast åt fem ämbetsverk. Intäcks- och utgiftskalkyl eller balansräkning presenterade de här avsedda ämbetsverken inte i sina verksamhetsberättelser. Inte heller granskades just intäcks- och utgiftsposter eller uppgifter om den ekonomiska ställningen i verksamhetsberättelserna.

I instruktioner och styrning bör ägnas uppmärksamhet åt att av alla ämbetsverk och inrättningar förutsätts tillräckliga uppgifter om de i lagens 21 § avsedda omständigheter som berör ämbetsverkets finanser.

TABELL 2: RÄKENSKAPSVERK SOM GETTS EN ANMÄRKNING GÄLLANDE BOKSLUTSKALKYLERNA

	Anmärkningar år		
	2006	2007	2008
Budgetens utfallskalkyl	34	33	21
Intäkts- och utgiftskalkyl	5	1	5
Balansräkning	8	4	6
Noter	10	10	5
Granskning av bokslutskalkylerna	1		
Godkännande av bokslutet			3

7.5 Målsättningar gällande ämbetsverkens och inrättningarnas funktionella resultat och om detta lämnade uppgifter

Uppställande av målsättningar

Enligt förordningen om statsbudgeten skall i budgetmotiveringarna uppställas resultatmål både för samhällliga verkningar och för det funktionella resultatet. Resultatmålen är av betydelse för regeringen som utgångspunkter för resultatstyrningen och för riksdagen när den beslutar om att bevilja anslag och utvärderar i vilken mån målsättningarna har uppnåtts.

Enligt 11 § i förordningen om statsbudgeten skall ministeriet utan dröjsmål fastställa den detaljerade indelningen av budgeten och resultatmålen sedan riksdagen har godkänt statsbudgeten. Lagen om statsbudgeten förutsätter för sin del att om ämbetsverkens och inrättningarnas funktionella resultat rapporteras riktiga och tillräckliga uppgifter i boksluten och verksamhetsberättelserna.

Resultatet av verksamheten indelas enligt lagen och förordningen om statsbudgeten i mål för funktionell effektivitet samt produktion och kvalitetsledning, i vilket sammanhang också granskas serviceförmågan.

I samband med revideringen av räkenskapsverken har revisionsverket utvärderat täckningsgraden för de funktionella resultatmål som har fastställts av ministeriet. Härvid har fokuserats särskilt på de mål som gäller

den funktionella effektiviteten. Samtidigt har emellertid också bedömts täckningsgraden för de målsättningar som gäller prestationer och allmänna nyttigheter samt serviceförmågan. Uppställandet av mål för den avgiftsbelagda verksamheten och de uppgifter som lämnats om detta behandlas i kapitel 7.6.

Revisionsverket har utvärderat den information som riksdagen får i samband med budgeten och i statens bokslutsberättelse med särskilda revisioner på justitieministeriets samt social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområden. Sammanfattningar av dessa revisionen presenteras i den särskilda berättelse, som revisionsverket har gett till riksdagen om revisionen av statsbokslutet och statens bokslutsberättelse för finansåret 2008 (B 12/2009 rd).

Sammanfattande uppgifter för tre år om uppställandet av de viktigaste målsättningarna för det funktionella resultatet ingår i tabell 3.

På basis av revisionerna för finansåret 2008 kan konstateras, att de av ministerierna godkända resultatmålen som utgör en väsentlig del av resultatstyrningen alltså är bristfälliga vad gäller målsättningen för lönsamhet och produktivitet. Endast för 32 procent av ämbetsverken och inrättningarna hade godkänts till väsentliga delar täckande målsätt-

TABELL 3: MÅLUPPSTÄLLANDE ÅREN 2006–2008, PROCENT AV ÄMBETSVERKEN OCH INRÄTTNINGARNA

År	Lönsamhet	Produktivitet	Serviceförmåga	Prestationer och offentliga nyttigheter
2006	29 %	17 %	40 %	61 %
2007	30 %	23 %	53 %	58 %
2008	32 %	40 %	56 %	59 %

ningar för lönsamheten. Trots att situationen i fråga om produktivitetmål var avsevärt bättre än året innan, hade i resultatavtalen sådana emellertid uppställts endast för 40 procent av ämbetsverken och inrättningarna.

När täckningsgraden för målsättningarna gällande lönsamhet och produktivitet bedöms på basis av sedvanliga kostnader för verksamheten, täckte de ovan nämnda lönsamhetsmålsättningarna 39 procent och produktivitetmålsättningarna 53 procent av statens egen verksamhet.

Målsättningar för serviceförmågan hade enligt revisionerna uppställts för 56 procent, och målsättningar för prestationer och offentliga nyttigheter för 59 procent (53 % och 58 % år 2007) av ämbetsverken och inrättningarna.

Uppgifter om den funktionella effektiviteten i boksluten

Om räkenskapsverkens bokslut föreskrivs i lagen om statsbudgeten och den tillhörande förordningen. Räkenskapsverken och de ämbetsverk och inrättningar, för vilka ministeriet har uppställt resultatmål, skall i verksamhetsberättelsen ge riktiga och tillräckliga uppgifter om verksamhetens resultat. Enligt förordningen om statsbudgeten skall verksamhetsberättelsen innehålla uppgifter om det funktionella resultatet jämte nyckeltal och en jämförelse med de uppställda resultatmålen.

Med revisionen har man gått in för att fastställa huruvida riktiga och tillräckliga upp-

gifter har getts om den funktionella effektiviteten. Härvid har på basis av revisionen granskats huruvida om lönsamhet, produktivitet, den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet och om den samfinansierade verksamheten har getts riktiga och tillräckliga uppgifter.

Tabell 4 innehåller fördelningen av lämnade uppgifter om lönsamheten under tre års tid.

Uppgifterna om lönsamheten eller de kostnadsuppgifter som ersätter dem konstaterades vara riktiga och tillräckliga hos 83 ämbetsverk och inrättningar, vilket är 70 procent av de ämbetsverk och inrättningar om vilka gavs en revisionsberättelse för år 2008 (75 räkenskapsverk och 64 % år 2007, 53 räkenskapsverk och 54 % år 2006). Kravet på riktiga och tillräckliga uppgifter innebär att de uppgifter som räkenskapsverket har lämnat om resultatet samtidigt är både riktiga och tillräckliga.

Uppgifterna om produktiviteten konstaterades vara riktiga och tillräckliga hos 80 ämbetsverk och inrättningar, vilket är 67 procent av ämbetsverken och inrättningarna (75 räkenskapsverk och 64 % år 2007, 47 räkenskapsverk och 47 % år 2006). Som tillräckliga betraktades uppgifterna om produktiviteten hos 93 ämbetsverk och inrättningar (93 räkenskapsverk och 79 % år 2007, 66 räkenskapsverk och 67 % år 2006). Som riktiga betraktades uppgifterna om produktiviteten hos 87 ämbetsverk och inrättningar (81 räkenskapsverk och 69 % år 2007, 56 räkenskapsverk och 57 % år 2006).

När täckningsgraden för presenterade rik-

TABELL 4: UPPGIFTER OM LÖNSAMHETEN I BOKSLUTEN, PROCENT AV ÄMBETSVERKEN OCH INRÄTTNINGARNA

År	Riktiga uppgifter	Tillräckliga uppgifter	Riktiga och tillräckliga uppgifter
2006	62 %	72 %	54 %
2007	69 %	78 %	64 %
2008	73 %	81 %	70 %

tiga och tillräckliga uppgifter om lönsamhet och produktivitet bedöms på basis av ämbetsverkens och inrättningarnas sedvanliga kostnader för verksamheten, täckte de riktiga och tillräckliga uppgifterna om lönsamheten 53 procent och uppgifterna om produktiviteten 52 procent av statens egen verksamhet (42 % och 41 % år 2007).

Ministerierna har som lönsamhetsuppgifter presenterat huvudsakligen kostnadsuppgifter enligt resultatområde eller på motsvarande sätt specificerade. Av ministerierna kunde endast uppgifterna från försvarsministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet och statsrådets kansli inte heller på detta sätt granskade betraktas som riktiga och tillräckliga. I fråga om arbets- och näringsministeriet är det skäl att beakta, att ministeriet inledde sin verksamhet från början av år 2008.

Av de 78 ämbetsverk och inrättningar som presenterade en kostnadsmotsvarighetskalkyl över den samfinansierade verksamheten gav 43 dvs. 55 procent (41 % dvs. 33 ämbetsverk och inrättningar år 2007, 40 % dvs. 24 räkenskapsverk år 2006) riktiga och tillräckliga uppgifter om den samfinansierade verksamhetens kostnadsmotsvarighet. Av de som gjort kalkylen gav 77 procent (60 % år 2007, 75 % år 2006) tillräckliga uppgifter. Det centrala problemet i uppgörandet av kalkylen och dess täckningsgrad var definieringen av samfinansierad verksamhet och behandlingen av den, särskilt när finansieringen fås genom att utgifterna bokförs direkt som användning av ett anslag som administreras av den som beviljat finansieringen.

När de uppgifter som getts om den funktionella effektiviteten bedöms som en helhet, kunde uppgifterna emellertid betraktas som riktiga och tillräckliga hos 74 ämbetsverk, vilket är 62 procent av de ämbetsverk och inrättningar för vilka gavs en revisionsberättelse år 2008 (67 ämbetsverk och inrättningar och 57 % år 2007, 46 räkenskapsverk och 46 % år 2006).

Uppgifter om produktion och kvalitetsledning i boksluten

I fråga om uppgifterna om produktion och kvalitetsledning har vid revisionen granskats de uppgifter som lämnats om prestationer och offentliga nyttigheter och serviceförmågan.

Tillräckligheten för uppgifterna om prestationer och offentliga nyttigheter granskades hos 118 ämbetsverk och inrättningar. Uppgifterna konstaterades vara tillräckliga hos 95 procent av ämbetsverken (93 % av ämbetsverken och inrättningarna år 2007, 98 % av räkenskapsverken år 2006). Uppgifternas riktighet och tillräcklighet granskades hos 80 ämbetsverk. Av dem konstaterades 79 dvs. 99 procent ha lämnat riktiga och tillräckliga uppgifter (81 ämbetsverk och inrättningar och 91 % år 2007, 62 räkenskapsverk och 97 % år 2006).

Bokslutsuppgifterna om serviceförmågan granskades hos 58 ämbetsverk och inrättningar, av vilka uppgifterna konstaterades vara tillräckliga hos 53 (54 ämbetsverk och inrättningar och 85 % år 2007 och 42 räkenskapsverk och 93 % år 2006). Uppgifternas riktighet och tillräcklighet granskades hos 33 ämbetsverk och inrättningar, av vilka uppgifterna hos 91 procent ansågs vara riktiga och tillräckliga (26 ämbetsverk och inrättningar och 77 % och 16 räkenskapsverk och 89 % år 2006).

Revisionsberättelserna innehåller inte ställningstaganden till de uppgifter som har lämnats om samhällliga effekter. I fråga om samhällliga effekter accentueras ministeriernas redovisningsskyldighet. Också att oavhängiga externa utvärderingar görs är av sin egen betydelse. Under de senaste fem åren har vid 39 ämbetsverk och inrättningar (37 ämbetsverk och inrättningar år 2007, 32 räkenskapsverk år 2006) gjorts en extern utvärdering av effekterna.

7.6 Avgiftsbelagd verksamhet

Enligt 15 § 2 momentet i lagen om statsbudgeten skall ämbetsverken och inrättningarna ordna kontrollen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet så att årsresultatet kan redovisas i samband med bokslutet, om inte den avgiftsbelagda verksamheten är obetydlig. Enligt 65 § i förordningen om statsbudgeten skall verksamhetsberättelsen innehålla uppgifter om den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet samt en jämförelse med de uppställda målsättningarna. Kravet på riktiga och tillräckliga uppgifter har ytterligare preciserats med en föreskrift av Statskontoret, i vilken förutsätts att kostnadsvarsighetskalkylerna presenteras enligt typ av prestation.

Enligt uppgifterna i centralbokföringen var statens intäkter av den avgiftsbelagda verksamheten totalt 1,3 miljarder euro (1,3 miljarder euro även år 2007), av vilka andelen för offentligrättsliga prestationer enligt lagen om grunderna för avgifter till staten var 0,3 miljarder euro, de affärsekonomiskt prissattas 0,7 miljarder euro och andelen för med stöd av speciallagar prissatta prestationer 0,3 miljarder euro.

År 2008 fanns totalt 96 ämbetsverk och inrättningar som bedrev sådan avgiftsbelagd verksamhet som avses i 15 § i lagen om statsbudgeten (95 år 2007). Ministerierna hade uppställt resultatmål för 72 ämbetsverk dvs. 75 procent (69 ämbetsverk och inrättningar och 73 % år 2007) av de ämbetsverk och inrättningar som bedrev avgiftsbelagd verksamhet.

Tabell 5 innehåller fördelningen av ställningstagandena till de givna uppgifterna om den avgiftsbelagda verksamheten under tre år.

Vid revisionerna konstaterades att 79 äm-

betsverk och inrättningar hade gett riktiga och tillräckliga uppgifter om den avgiftsbelagda verksamheten och dess årsresultat. Året innan var motsvarande andel 66 ämbetsverk och inrättningar dvs. 69 procent av 95 ämbetsverk och inrättningar som bedrev avgiftsbelagd verksamhet.

När täckningsgraden för riktiga och tillräckliga uppgifter om den avgiftsbelagda verksamheten bedöms på basis av intäkterna av den avgiftsbelagda verksamheten, täckte de riktiga och tillräckliga uppgifterna 85 procent (82 % år 2007) av den avgiftsbelagda verksamheten.

I fråga om presenterandet av bokslutsuppgifter om den avgiftsbelagda verksamheten har situationen som helhet förbättrats jämfört med tidigare år. Ett negativt ställningstagande till lagenligheten gavs på grund av brister i kontrollen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet och presenterandet av årsresultatet år 2008 till inte flera än 11 ämbetsverk och inrättningar (22 ämbetsverk och inrättningar år 2007, 21 räkenskapsverk år 2006). De främsta bristerna i de lämnade uppgifterna om den avgiftsbelagda verksamhetens årsresultat gäller ordnandet av resultatredovisningen och inriktningen av arbetskostnaderna.

Efterfrågan och utbudet på offentligrättsliga prestationer baserar sig på lagstiftningen och myndigheten eller inrättningen har i allmänhet en på författning baserad ensamrätt att producera prestationen. Ett adekvat uppgörande av kostnadsvarsighetskalkyler tryggar de betalningsskyldigas rättssäkerhet så, att inte prestationernas pris från förvaltningens kunders synpunkt blir högre än de allmänna grunder som föreskrivits i lag. Sär-

skild uppmärksamhet bör ägnas åt att följa upp och presentera den avgiftsbelagda verksamheten och dess årsresultat också när de statliga ämbetsverken fungerar i en konkurrenssituation med privata aktörer som bedriver samma verksamhet.

Vid revisionerna av den avgiftsbelagda verksamheten framkom också en del situationer där affärsekonomiskt prissatta prestationer lett till betydande underskott.

TABELL 5: UPPGIFTER OM AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET, PROCENT AV ÄMBETSVERK OCH INRÄTTNINGAR SOM HAR BEDRIVIT AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET

År	Riktiga uppgifter	Tillräckliga uppgifter	Riktiga och tillräckliga uppgifter
2006	61 %	90 %	61 %
2007	71 %	94 %	69 %
2008	83 %	92 %	82 %

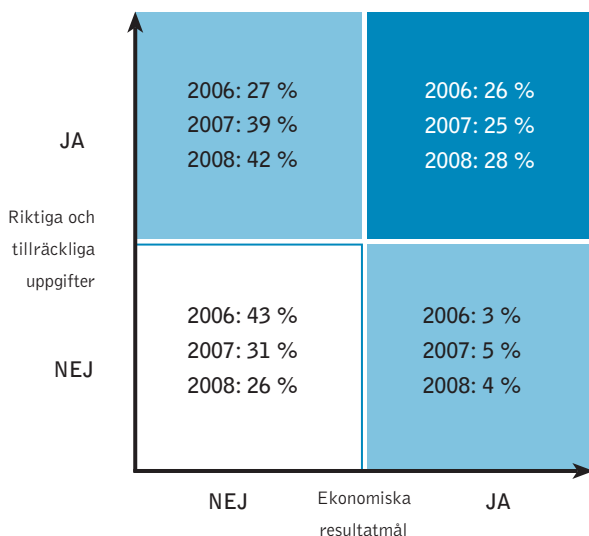
7.7 Tillståndet för resultatstyrningen på basis av den funktionella effektiviteten

Till resultatstyrningen hör att ministerierna uppställer adekvata resultatmål för ämbetsverken och inrättningarna och att dessa lämnar riktiga och tillräckliga uppgifter om sin verksamhet i sina bokslut.

Väsentligt i resultatstyrningen är att samordna resurserna och de målsättningar som gäller resultaten. En uppgift för resultatstyrningen är att samordna verksamhetens effekter och utvecklandet av serviceförmågan med hanteringen av kostnaderna. Målsättningarna och uppgifterna gällande lönsamheten är därför väsentliga för att resultatstyrningen skall fungera. De ger också grundvalen för en bedömning av effekter och serviceförmåga och verksamhetens lönsamhet som helhet.

I figur1 beskrivs resultatstyrningens funktionsduglighet sedd ur perspektivet för styrningen och rapporteringen av lönsamheten. Som bedömningskriterier har använts täckningsgraden för de av ministerierna uppställda målsättningarna för lönsamheten och de uppgifter om lönsamheten som ämbetsverken och inrättningarna har lämnat i sina bokslut. Procentandelarna år 2006 baserar sig på antalet reviderade räkenskapsverk, grunden för kalkylen åren 2007–2008 är de revisionsberättelser som getts om revisionerna av samtliga ämbetsverk och inrättningar.

När tillståndet för resultatstyrningen bedöms utgående från uppställandet av resultatmål för lönsamheten och riktiga och tillräckliga bokslutsuppgifter om dem, förefal-

Figur 1. Resultatmål och bokslutsuppgifter som beskriver lönsamheten

ler det alltså som att i resultatstyrningen allt fortfarande inte har skett väsentliga förändringar jämfört med tidigare år. Andelen ämbetsverk och inrättningar som styrs med tillräckliga lönsamhetsmål och som rapporterar riktiga och tillräckliga uppgifter är alltså synnerligen liten dvs. 28 procent av ämbetsverken och inrättningarna (25 % av ämbetsverken och inrättningarna år 2007 och 26 % av räkenskapsverken år 2006). Bedömt på basis av sedvanliga kostnader för verksamheten är motsvarande täckningsgrad endast 27 procent av statens egen verksamhet (17 % år 2007).

I fråga om presenterandet av riktiga och tillräckliga uppgifter om lönsamheten har läget förbättrats under tre år. Riktiga och tillräckliga uppgifter om lönsamheten lämnade i sitt bokslut 70 procent av ämbetsverken och inrättningarna. År 2007 var motsvarande andel 64 procent och år 2006 54 procent.

Resultatmål för lönsamheten hade uppställts för 38 ämbetsverk och inrättningar, vilket är 32 procent av ämbetsverken och inrättningarna. Av dem lämnade 33 eller 87 procent riktiga och tillräckliga uppgifter (83 % år 2007 och 90 % år 2006). Motsvarigt lämnade av dem, för vilka inte hade uppställts lönsamhetsmål (81 ämbetsverk), endast 50 eller 62 procent riktiga och tillräckliga uppgifter (55 % år 2007 och 39 % år 2006).

När tillståndet för resultatstyrningen bedöms så, att uppställande av målsättningar för lönsamhet och produktivitet kombineras med om dem lämnade riktiga och tillräckliga uppgifter, är andelen för ämbetsverk som styrs med tillräckliga målsättningar och som lämnar riktiga och tillräckliga uppgifter inte större än 17 %. Motsvarigt utgör de ämbetsverk och inrättningar, för vilka ministeriet inte har uppställt tillräckliga lönsamhets- och produktivetsmål, och som inte har lämnat riktiga och tillräckliga uppgifter om lönsamheten och produktiviteten, 31 procent av ämbetsverken och inrättningarna.

Att resultatstyrningen och redovisningskyldigheten skall förverkligas förutsätter alltså att ministeriernas och ämbetsverkens och inrättningarnas ledning vidtar åtgärder för att utveckla resultatmålen och uppföljningen av dem så, att de svarar mot de principer som har föreskrivits i förordningen om statsbudgeten. Ministerierna borde tillsammans med ämbetsverken utreda, hur målsättningar uppställs för verksamhetens resultat med beaktande av resultatets olika delområden, och vilka uppgifter som skall lämnas i verksamhetsberättelsen så att en riktig och tillräcklig bild ges av verksamhetens resultat.

7.8 Tillståndet för intern kontroll och riskhantering

Den interna kontrollen har vid revisionsverkets revisioner utvärderats i riskanalysen och granskats i samband med revisionen av bokföringen, fullmaktsuppföljningen och resultatredovisningen, samt separat i samband med vissa andra revisioner. Vid revisionsverkets effektivitetsrevisioner har bedömts de risker som är förenade med förvaltningens styrningssystem och verksamhetskedjor och hanteringen av dem samt den interna kontrollen i synnerhet ur perspektivet för verksamhetens samhällliga effekter och resultat samt en riktig och tillräcklig bild av ekonomin och verksamheten som helhet. Brister som observerats i styrnings-, verksamhets- och rapporteringssystemen är samtidigt också brister i den interna kontrollen och riskhanteringen på statsrådets och ministeriernas förvaltningsområdens nivå.

Också Europeiska unionens medelöverföringar och penninganvändning granskas som en del av revisionen. Vid revisionerna har ägnats uppmärksamhet förutom åt bokföringens riktighet och verksamhetens laglighet, också åt styrningen av verksamheten samt i synnerhet åt olika frågor i anknytning till pengarnas administrering och ordnandet av den interna kontrollen. Ställningstaganden

vid revisionerna har rapporterats till de räkenskapsverk som har berörts av revisionerna eller som har ansvar för att korrigera bristerna.

Tabell 6 åskådliggör tillståndet för den interna kontrollen i förvaltningen.

I fråga om den interna kontrollen förefaller situationen, när den betraktas utgående från antalet ämbetsverk och inrättningar som har getts anmärkningar angående den interna kontrollen, att ha förbättrats vad bokföringen beträffar jämfört med föregående år. Väsentligt att anmärka angående ordnandet av den interna kontrollen av bokföringen konstaterades inte hos 78 procent av ämbetsverken och inrättningarna (73 % år 2007 och 67 % år 2006). Väsentliga brister, med anledning av vilka ämbetsverket har skäl att vidta åtgärder i ordnandet av den interna kontrollen av bokföringen, konstaterades hos 15 procent av de granskade ämbetsverken och inrättningarna (19 % av ämbetsverken och inrättningarna år 2007 och 28 % av räkenskapsverken år 2006). På basis av de negativa ställningstagandena till lagenligheten föreföll det som om samma ämbetsverk och inrättning i en del fall gavs enskilda anmärkningar för flera saker samtidigt.

TABELL 6: DEN INTERNA KONTROLLEN FINANSÅRET 2008, PROCENT AV ÄMBETSVERKEN OCH INRÄTTNINGARNA (44 ÄMBETSVERK HADE FULLMAKTER)

	Bokföring	Fullmaktsuppföljning	Övrig redovisningsväsende	Övrig intern kontroll
a) inget väsentligt att anmärka	78 %	66 %	69 %	67 %
b) väsentliga brister, men korrigerande åtgärder har vidtagits	7 %	5 %	10 %	5 %
c) väsentliga brister, med anledning av vilka åtgärder bör vidtas	15 %	30 %	21 %	28 %

I fråga om fullmaktsbokföringen konstaterades väsentligt att anmärka i den interna kontrollen och ett behov av åtgärder hos 30 procent av de ämbetsverk som hade fullmakter i användning (36 % av ämbetsverken och inrättningarna år 2007 och 39 % av räkenskapsverken år 2006). Den främsta orsaken var brister i ordnandet av fullmaktsbokföringen.

De centrala bestämmelserna om den resultatredovisning som förutsätts utöver bokföringen ingår i 15 § 2 momentet och 16 § i lagen om statsbudgeten. Om saken föreskrivs närmare i 55 § i förordningen om statsbudgeten, enligt vilken bokföringen och resultatredovisningen skall ordnas så, att de producerar sådana väsentliga uppgifter som behövs i den externa styrningen av ämbetsverket eller inrättningen samt bokslutsuppgifter och uppgifter i verksamhetsberättelsen.

I fråga om resultatredovisningen förefaller situationen i förvaltningen att vara i stort sett den samma från den interna kontrollens synpunkt som året innan. Vid revisionerna har hos 21 procent av ämbetsverken och inrättningarna konstaterats sådana väsentliga med denna del av redovisningsväsendet förenade brister, på grund av vilka korrigerande åtgärder har förutsatts i revisionsberättelserna (23 % av ämbetsverken och inrättningarna år 2007 och 35 % av räkenskapsverken år 2006).

En väsentlig brist i resultatredovisningen i förvaltningen är alltså hur arbetskostnaderna inriktas på verksamheterna eller andra redovisningsobjekt. Redovisningsväsendet är så gott som alltid också de kritiska faktorn när det gäller att lämna riktiga och tillräckliga uppgifter om lönsamhet, produktivitet, den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet och den samfinansierade verksamhetens kostnadsmotsvarighet i verksamhetsberättelserna.

Den ekonomistadga som förutsätts i

69 b § i förordningen om statsbudgeten är ett centralt verktyg för ordnandet av den interna kontrollen vid räkenskapsverken. Vid revisionerna år 2008 bedömdes att ekonomistadgan är på adekvat nivå hos 95 procent av räkenskapsverken (år 2007 79 räkenskapsverk dvs. 94 % och år 2006 89 räkenskapsverk dvs. 90 %).

Enligt 65 § i förordningen om statsbudgeten skall den verksamhetsberättelse som ingår i bokslutet innehålla en utvärdering av ändamålsenligheten och tillräckligheten när det gäller den interna kontrollen och den riskhantering som ingår i den samt ett utlåtande som utarbetats på basis av detta och som gäller den interna kontrollens tillstånd och de viktigaste utvecklingsbehoven. I revisionsberättelserna gavs en anmärkning gällande utlåtandet åt fyra ämbetsverk och inrättningar (12 ämbetsverk och inrättningar år 2007 och 13 räkenskapsverk år 2006). Anmärkningarna gällde hur täckande utlåtandet var och hur det hade beretts. Allmänt taget har ledningen ägnat uppmärksamhet åt utvecklande av den interna kontrollen och riskhanteringen och åt utvärderingsförfarandena. Revisionerna visar emellertid att väsentliga skillnader emellertid råder mellan ämbetsverken. På basis av revisionerna påpekas alltså, att utlåtandena klart borde ges också om den interna kontrollens tillstånd och inte endast om utvecklingsobjekt. Det rekommenderas att i utlåtandena framförs ledningens ansvar för den interna kontrollen. I utlåtandena är det dessutom skäl att uppmärksamma kontinuiteten mellan utlåtandena från flera år.

Systemrevisioner

Den centrala målsättningen för de systemrevisioner som gjordes i samband med revi-

sionerna var att säkerställa att de med systemen och deras verksamhetsmiljö anknutna viktigaste förfarandena i den interna kontrollen och dataskyddet var ordnade på ett adekvat sätt.

Vid systemrevisionerna granskades i första hand ekonomiförvaltningens system och de system som alstrar information för dessa samt de föranstaltningar som berör deras verksamhetsmiljö. Revisionerna hänförde sig till sju stora eller tämligen stora räkenskapsverk och två servicecentraler. År 2008 gjorde inalles nio systemrevisioner, av vilka en var en efterrevision.

De centrala revisionsobjekten var till systemens användning och administreringen av användningen anknutna risker, kontroller, användarrätter, övriga förfaranden i den interna kontrollen samt datasäkerheten. I fråga om utlagda funktioner och tjänster med anknytning till systemens användning och ad-

ministreringen av användningen samt datasäkerheten granskades dessa vid behov i begränsad omfattning, så att man kunde försäkra sig om att arrangemangen och förfarandena var adekvata.

De viktigaste observationerna vid systemrevisionerna gällde åtskiljande av arbetsuppgifter och arbetsfördelning (i synnerhet riskbenägna arbetskombinationer), administrering och övervakning av användarrätter, klargörande av ansvar och övervakningsförfaranden särskilt i fråga om utlagda funktioner och tjänster, dokumentering av bl.a. avtal, dataskyddsdokument, metodbeskrivningar samt loggar och logiskt skydd. Vid revisionerna gjordes också observationer av problem som berodde på att färdigställandet av systemet hade fördröjts. Om revisionernas resultat har rapporterats i samband med revisionerna.

7.9 Intern granskning

Enligt 70 § i förordningen om statsbudgeten skall ämbetsverkens och inrättningarnas ledning ordna intern granskning om det finns motiverat behov därtill med anledning av de interna kontrollförfaranden som förutsätts i 69 och 69 a §. Den interna granskningen har till uppgift att för ledningen utreda om den interna kontrollen är ändamålsenlig och tillräcklig samt att utföra de granskningssuppgifter som ledningen bestämmer. Vid ordnandet av den interna granskningen skall de allmänna standarder och rekommendationer som gäller den beaktas. Föreskrifter om förfarandena i samband med den interna granskningen och dess ställning i ämbetsverkets eller inrättningens organisation meddelas i ett reglemente för intern granskning.

I fråga om den interna granskningen kan på basis av revisionerna år 2008 konstateras, att intern granskning hade ordnats vid 70 ämbetsverk och inrättningar, vilket är 59 procent av ämbetsverken och inrättningar-

na (64 % av ämbetsverken och inrättningarna år 2007 och 67 % av räkenskapsverken år 2006). För intern granskning användes totalt ca 102 årsverken (114 årsverken år 2007 och 107 årsverken år 2006), av vilket andelen för köpta tjänster var ca 15 årsverken (15 årsverken år 2007 och år 2006). Budgetförordningens bestämmelse om att den interna granskningen skall beakta allmänna standarder och rekommendationer understryker kontrollens kvalitet, professionalism och oavhängighet. Av de ämbetsverk, som utförde egen intern granskning år 2008, var hos 29 ämbetsverk (33 ämbetsverk år 2007) ämbetsverkets satsning på intern granskning med användning av den egna personalen ca ett årsverke eller mindre.

Reglementet för intern granskning bedömdes vara adekvat hos 67 ämbetsverk och inrättningar, vilket är 96 procent av de ämbetsverk som utförde intern granskning (91 % av ämbetsverken och inrättningarna år 2007 och 85 % av räkenskapsverken år 2006).

7.10 Tillståndet för administrering och övervakning av EU-medel i Finland

Överföringar, förvaltningen och övervakningen av EU-medel revideras enligt principen för enhetligt skydd som en del av de effektivitetsrevisioner och redovisningsrevisioner som görs av revisionsverket, under iakttagande av samma principer som följs vid revision av nationella medel och som baserar sig på de av INTOSAI godkända internationella ISSAI -standarderna. Till flera verksamheter som finansieras med EU-medel hör en obligatorisk nationell finansieringsandel, varför Statens revisionsverk inte gör EU-medlen till föremål för särskild revision utgående från ett sampel baserat på en statistisk monetär enhet (monetary unit sampling).

Vid de revisioner som görs av Statens revisionsverk ägnas uppmärksamhet förutom åt bokföringens riktighet och verksamhetens lagenlighet, också åt en ändamålsenlig styrning av verksamheten och särskilt åt frågor anknutna till administreringen av medlen och ordnandet av den interna kontrollen.

Under finansåret 2008 gjordes uttryckligen till överföring av EU-medel hänfödda revisioner av från landsbygdsfonden delfinansierade projekt- och företagsstöd vid Satakunta TE-central och Landsbyggsverket. En revision som gällde administreringen och den interna kontrollen av medel från Europeiska socialfonden utfördes vid arbets- och näringsministeriet samt Österbottens TE-central.

Statens revisionsverks effektivitetsrevisioner fokuseras på effekterna av med EU-medel delvis eller helt finansierade åtgärder. Effektivitetsrevisionerna har gällt utvecklandet av landsbygden och jordbrukets stödssystem

samt verksamhet som finansieras från strukturfonderna. Vid de effektivitetsrevisioner som har gällt utvecklandet av landsbygden och jordbrukets stödssystem har perspektivet varit hur de gemensamma stödssystemen utnyttjas i Finland samt särskilt hur systemen harmonierar med de nationella målsättningarna. De effektivitetsrevisioner som hänfört sig till verksamhet som finansieras från strukturfonderna har behandlat särskilt programmets effekter och i fråga om dem verkningarna på sysselsättningen.

På basis av de redovisningsrevisioner och effektivitetsrevisioner som gjorts av revisionsverket ger administreringen och systemet för övervakning av EU-medel med beaktande av väsentlighetsprincipen en tillräcklig garanti för åtgärdernas lagenlighet. I systemet för administrering och övervakning av EU-medel har emellertid uppmärksamhet inte ägnats åt att utvärdera åtgärdernas effekter så, att man tillräckligt kunde försäkra sig om att EU-medlen utnyttjas på ett effektivt och ansvarsfullt sätt.

Administrerings- och övervakningssystemets komplexitet försvårar en effektiv verksamhet hos administrerings- och övervakningssystemet och höjer dess kostnader. Det komplicerade administrerings- och övervakningssystemet och de av detta orsakade kostnaderna lyftes fram särskilt vid den revision som gällde arbets- och näringsministeriet, och i vilken fästes uppmärksamhet vid de utlåtanden som har getts av finansministeriets myndighetsenhet för granskning av strukturfondsprogrammen och som har gällt de risker som är förenade med administreringen av EU-medel, bl.a. den komplicerade ad-

ministreringen av strukturfonderna. Arbets- och näringsministeriet har i sin verksamhetsberättelse inte tagit upp de av granskningsmyndigheten påtalade riskerna eller åtgärder med anledning av dem. Arbets- och nä-

ringsministeriet har ändå tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att föreslå möjliga åtgärder för att göra administreringen av strukturfondernas verksamhet enklare.

7.11 Tillståndet för administrering och övervakning av statsbidrag och understöd

Statsbidragen är en betydande utgiftspost i statsbudgeten, och om deras beviljande, utbetalning och övervakningen av användningen har föreskrivits i olika lagar. Den interna övervakningen har till uppgift att säkerställa att de förfaranden som gäller statsbidragen är adekvata.

I samband med revisionerna granskades de till statsbidragen anknutna förfarandena hos 31 ämbetsverk och inrättningar. Revisionsresultaten gällande den interna övervakningen av statsbidragen fördelade sig som följer:

	År 2006	År 2007	År 2008
a) inget väsentligt att anmärka	67 %	14 %	45 %
b) väsentliga brister, men åtgärder har vidtagits	11 %	14 %	0 %
c) väsentliga brister, med anledning av vilka åtgärder bör vidtas	22 %	71 %	55 %

År 2008 utfördes revisioner som hänförde sig till statsbidrag hos fyra ministerier, arbets- och näringscentralerna, länsstyrelserna samt sju andra ämbetsverk och inrättningar. På basis av de revisioner som gjorts åren 2007 och 2008 förefaller det som att situationen i fråga om den interna övervakningen av statsbidrag avsevärt har försämrats. På uppgifterna inverkar ändå i betydande utsträckning det, hos hur många och hurudana ämbetsverk revisioner har gjorts och hurudana statsbidrag de har gällt. Resultatet från åren 2008 och 2007 förklaras av de samfälliga revisionerna av samtliga 15 arbets- och nä-

ringscentraler. År 2008 har hos arbets- och näringscentralerna reviderats processen för administrering av företagsstöd samt de som statsbidrag bokförda anskaffningarna av arbetskraftsutbildning. Dessutom har gjorts en del fortsatta revisioner. Vid revisionerna konstaterades generellt vissa brister i den interna övervakningen, som det är skäl för arbets- och näringscentralerna att uppmärksamma. I anskaffningarna av arbetskraftsutbildning ingår den risken, att statens finansierar en del av de samfälliga kostnaderna för utbildningen två gånger, emedan statsandelar åt utbildnings- och kulturväsendet beviljas för utbildning som leder till motsvarande examen.

Föremål för revision vid de 16 övriga ämbetsverken och inrättningarna år 2008 var bl.a. stödet till sjötrafiken, jordbrukets gårdsstöd, social- och hälsovårdsavdelningens statsandelar vid länsstyrelserna och anslaget för lokalt samarbete. Vid dessa revisioner konstaterades hos två ämbetsverk väsentliga brister i hur den interna övervakningen av statsbidragen hade ordnats.

På basis av de utförda revisionerna kan generellt konstateras, att förfarandena vid administreringen av statsbidrag har ägnats uppmärksamhet hos ämbetsverken. De mest typiska bristerna har att göra med tillräckligt säkerställande av stödets motiveringar vid beviljandet och med övervakningen av statsbidragen.

Om effektivitetsrevisionerna av statsbidrag och understöd har rapporterats ovan i kapitel 4 och 6.

7.12 Tillståndet för statens upphandling

Statens upphandling uppgick enligt statens affärsbokföring till totalt ca 8,3 miljarder euro år 2008, av vilket andelen för aktier i anläggningstillgångar var 2,4 miljarder euro. Med revisionsverksamheten har för sin del gått in för att bidra till en korrigering av missförhållandena i upphandlingen genom att inrikta revisionerna på anskaffningar av både varor och tjänster och på alla skeden av upphandlingsprocessen.

I samband med revisionerna granskades det i lagen om statsbudgeten avsedda förfarandet vid gemensamma anskaffningar samt de till upphandlingen anknutna förfarandena hos inalles 53 ämbetsverk (20 ämbetsverk år 2007 och 28 räkenskapsverk år 2006). Revisionsresultaten i fråga om den interna kontrollen av upphandlingen fördelade sig som följer:

	År 2006	År 2007	År 2008
a) inget väsentligt att anmärka	79 %	85 %	55 %
b) väsentliga brister, men åtgärder har vidtagits	11 %	5 %	4 %
c) väsentliga brister, med anledning av vilka åtgärder bör vidtas	11 %	10 %	42 %

På basis av revisionerna förefaller det som att situationen i fråga om statens upphandling har försämrats väsentligt. Av de ämbetsverk, där tillståndet för upphandlingen granskades vid revisionerna, konstaterades hos 42 procent sådana brister med anledning ämbetsverket har anledning att skrida till åtgärder. På resultatet inverkar emellertid för sin del att år 2008 granskades mera omfattande än tidigare hur den i lagen om statsbudgeten avsedda skyldigheten vid samfällid upphandling hade iakttagits.

Vid andra anskaffningar än sådana som omfattas av skyldigheten till samfällid upphandling har vid upprepade anskaffningar stadgandena i upphandlingslagen följts till väsentliga delar. I förfarandena vid anskaffningar av engångsnatur eller tillfällig upphandling ingår både brister och tolkningsmån. Till de anskaffningar som kan betraktas som mest riskutsatta med hänsyn till iakttagandet av upphandlingslagstiftningen kan räknas sakkunnig- och forskningstjänster samt anskaffningar av inventarier och utrustningar och byggtjänster. De anskaffningar som finansieras med strukturfondspengar kan på grund av bristerna i upphandlingsförfarandet vara förenade med en risk med avseende på hur anskaffningarna är berättigade till stöd.

7.13 Missbruk och klagomål som hänför sig till skötseln av statsfinanserna

Klagomål

Under redogörelseåret lämnades till revisionsverket 41 klagomål. Året innan var antalet klagomål 57. Klagomål lämnades av både privatpersoner och samfund om missförhållanden i statsfinanserna. I dem hade enligt klagandens uppfattning någon instans som omfattas av revisionsverkets revision förfarit felaktigt eller oändamålsenligt. Klagomålen fördelade sig tämligen jämnt på de områden som omfattas av revisionsverkets revision. De gällde statens ämbetsverk och inrättningar, mottagare av statsbidrag, statsbolag och användningen av EU-medel.

I samband med utredandet av klagomålen har revisionsverket angående ungefär hälften av de inlämnade klagomålen begärt ett utlåtande eller en motsvarande utredning av ifrågavarande myndighet. I sina beslut i klagomålsärenden som getts under berättelseåret har revisionsverket i cirka en femtedel av fallen konstaterat, att ärendet har klarlagts eller kommer att klarläggas i samband med en revision. I cirka en femtedel av fallen har föremålet för klagomålet meddelat att det har vidtagit åtgärder för att avlägsna det observerade missförhållandet redan under ärendets behandling. I ca en femtedel av fallen har revisionsverket förutsatt av statens ämbetsverk eller inrättning förutsatt korrigerande åtgärder för avlägsnande av felaktigheten eller missförhållandet. Av klagomålen har ca 10 procent överförts till att avgöras av en annan myndighet, ofta ett ministerium, och ca 10 procent har inte gett anledning till åtgärder från revisionsverkets

sida. Ca en femtedel av klagomålen har varit sådana, att revisionsverket inte har varit behörigt att behandla dem.

Försäljningen av Kemiras gödselindustri till ett utländskt bolag

I det följande presenteras en sammanfattning av ett beslut som revisionsverket gav i ett klagomålsärende som förutsatte en mera än vanligt omfattande behandling. Det är fråga om statsrådets beslut att sälja Kemiras gödselindustri till ett utländskt bolag. I saken har också år 2008 ställts två skriftliga spörsmål i riksdagen för att besvaras av regeringen.

I klagomålet till revisionsverket fästes uppmärksamhet vid försäljningen av Kemira GrowHow Abp till det norska Yara International ASA. Statens revisionsverk begärde om klagomålet ett utlåtande av ägarstyrningsavdelningen vid statsrådets kansli. Dessutom hade revisionsverket vid ärendets behandling till sitt förfogande en till ärendet anknuten skiljedom given av skiljedomstol och dokumentmaterial med anknytning till affären.

I sitt beslut i klagomålsärendet ansåg Statens revisionsverk, att de försäljningsbeslut som var föremål för klagomålet fattades på grundval av tillräcklig beredning på basis av de bästa insikterna vid tidpunkten för beslutet med beaktande av de aktuella ekonomiska och politiska realiteterna. Enligt revisionsverkets uppfattning handlade i samband med försäljningen av Kemira GrowHow statsrådet och statsrådets kansli från statsfinansiell syn-

punkt på ett godtagbart sätt inom ramen för sin behörighet. I sitt beslut fäste revisionsverket också uppmärksamhet vid att det var i enlighet med den finländska livsmedelsproduktionens intresse, att finska staten kunde inverka på vem som blir en långsiktig ägare till Kemira GrowHow.

För affären inhämtades godkännande av Europeiska unionens kommission och i köp villkoren gjordes de av Europeiska unionen krävda ändringarna före köpet slutligen genomfördes.

Anmälningar om missbruk

Enligt 16 § i lagen om Statens revisionsverk skall statliga myndigheter utan dröjsmål underrätta revisionsverket om sådant missbruk i verksamheten som riktar sig mot statens medel eller egendom. Om revisionsobjektet inte har gjort brottsanmälan om brott som har riktat sig mot statens medel eller egendom som revisionsobjektet handhar eller ansvarar för, lam revisionsverket göra brottsanmälan om brott som det har observerat under sina revisioner.

På basis av dessa underrättelser samt annan information som framkommit vid revisionerna har revisionsverket följt upp och behandlat i statsförvaltningen förekommande oegentligheter och deras statsfinansiella verkningar samt förvaltningens åtgärder i syfte att förhindra dem. På basis av uppföljningen av oegentligheterna kan myndigheternas tröskel att göra anmälningar eller begäranden om undersökning av missbruk som riktat sig mot den egna verksamheten i en del fall betraktas som alltför hög. Begäranden om undersökning och övriga ändamålsenliga åtgärder efter observerat missbruk bör betraktas som en del av en effektiv intern kontroll.

Statens ämbetsverk och inrättningar läm-

nade under år 2008 totalt 28 av lagen förutsatta anmälningar om missbruk till revisionsverket (36 st år 2007). Därutöver meddelade statens ämbetsverk och inrättningar till revisionsverket totalt 13 anmälningar om annat missbruk år 2008 (7 st år 2007). Dessa gällde sådant missbruk, där lagstadgad anmälningsskyldighet till revisionsverket inte förelåg, men ämbetsverken och inrättningarna har ändå velat rapportera om dem till revisionsverket. I dessa fall har det oftast varit fråga om missbruk som mottagare av statsbidrag gjort sig skyldiga till. Av enskilda slag av missbruk har flest anmälningar gjorts om missbruk av betalkort som getts för att användas av personer i statens tjänst. De övriga anmälningarna har fördelat sig på många olika slag av missbruk.

De ministerier som förvaltar EU-stöd sänder dessutom sina i kommissionens förordning (EG Nr. 1681/94, ändrad med kommissionens förordning EG Nr. 2035/05) föreskrivna anmälningar till Europeiska unionen om övervakningen av stöden till revisionsverket för kännedom. Anmälningarna görs kvartalsvis för varje strukturfond. Totalt lämnades till revisionsverket totalt 64 anmälningar år 2008 (108 anmälningar år 2007). Antalet inbegriper både nya och fortsatta anmälningar.

Arbets- och näringsministeriet har meddelat revisionsverket samt Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden om regelstridiga förfaranden.

Totalt har lämnats 18 anmälningar som berör Europeiska regionala utvecklingsfonden (16 anmälningar år 2007), av vilka 13 har varit nya anmälningar och fem fortsatta anmälningar. Det minsta regelstridiga beloppet var 18 256 euro och det största 259 454 euro (i 2007 års anmälningar 9 354 och 124 576 euro). Sålunda översteg i alla 18 anmälningar beloppet av regelstridigheterna 10 000 euro (i 13 anmälningar år 2007).

Totalt har lämnats 24 anmälningar som gäller Europeiska socialfonden (41 anmälningar år 2007), av vilka 11 har varit nya anmälningar och 13 fortsatta anmälningar. Det minsta regelstridiga beloppet var 3 071 euro och det största 633 511 euro (i 2007 års anmälningar 3 523 euro och 672 752 euro). Antalet regelstridigheter som översteg 10 000 euro var 20 (28 anmälningar år 2007).

Landsbygdsverket har för år 2008 lämnat till revisionsverket totalt 22 anmälningar (51 anmälningar år 2007) med stöd av ovan nämnda förordning och förordning (EG) nr. 1848/2006. I antalet anmälningar från Landsbygdsverket ingår både nya och fortsatta anmälningar. Det minsta regelstridiga beloppet var 6 514 euro och det största 280 736 euro

(i 2007 års anmälningar 4 400 och 863 259 euro). Antalet regelstridigheter som översteg 10 000 euro var 19 (40 anmälningar år 2007).

Anmälningarna om missbruk vittnar för sin egen del om brister som förekommer i den interna övervakningen. Missbruk går man in för att förhindra också genom att framhålla betydelsen av ämbetsverkens och inrättningsarnas interna kontroll. Enligt 65 § i förordningen om statsbudgeten skall räkenskapsverkets verksamhetsberättelse innehålla ett särskilt utlåtande om den interna kontrollens tillstånd och de viktigaste utvecklingsbehoven. I verksamhetsberättelsen skall också ingå sammanfattande information om felaktigheter och missbruk.

8 Viktiga observationer vid revisionerna enligt förvaltningsområde

8.1 Republikens presidents kansli

Republikens presidents kansli fungerar som ett enda räkenskapsverk.

Enligt revisionsberättelsen har budgeten och de centrala bestämmelserna gällande den iakttagits.

De i verksamhetsberättelsen presenterade uppgifterna om lönsamheten konstaterades vid revisionen vara riktiga och tillräckliga.

Republikens presidents kansli var inte föremål för effektivitetsrevisioner.

8.2 Statsrådets kansli

Statsrådets kansli fungerar som ett enda räkenskapsverk.

Det negativa ställningstagande till lagenligheten som ingick i statsrådets kanslis revisionsberättelse gällde ordnandet av resultatredovisningen.

Statsrådets kansli har inte uppställt lönsamhets- och produktivetsmålsättningar för sin verksamhet, och uppgifterna om dem i bokslutet betraktades inte heller som riktiga och tillräckliga.

Statsrådets kansli var inte föremål för effektivitetsrevisioner.

På våren 2009 gjorde revisionsverket en uppföljning av revisionen Statens intressebolag och staten som minoritetsägare (128/2006). Föremål för uppföljningen var statens minoritetsägande och arrangemang i ägarstyrningen samt de centrala ändringarna i statens ägarpolitik och lagen om statsbolag. Dessutom följdes upp hur de rekommendationer som framförts vid revisionen hade uppfyllts.

Statens verksamhet som ägare baserar sig numera på den s.k. ägarstyrningslagen (1368/2007) som har trätt i kraft från början av år 2008. Den främsta skillnaden jämfört med den tidigare s.k. statsbolagslagen (740/1991) består i bestämmelserna om behörighet och normeringen av ordnandet av statens bolagsägande, och den nya lagen innebar inte förändringar i statens ägarstyrning eller dess verksamhetsprinciper. I samband med godkännandet av ägarstyrningslagen fattades inte beslut om att avstå från eller minska på ägandet. I enlighet med systematiken i den nya lagen förändrades emellertid gränserna för ägandet i vissa bolag, emedan riksdagsfullmakter behövs endast i

två situationer och gränserna för ägandet anpassades till dem.

Statsrådets principbeslut angående statens ägarpolitik är till sin art en handlingsinstruktion, i vilken dras upp de centrala principerna och verksamhetsätten för statens ägarstyrning. Det nyaste principbeslutet från 7.6.2007 skiljer sig mycket litet från det föregående principbeslutet som gavs 19.2.2004. Att bolagens verksamhet bedrivs på marknadens villkor och att särskilda förpliktelser skall undvikas betonas allt tydligare. Behörighetsfrågorna betonas i inledningsavsnittet, enligt vilket det ägarpolitiska beslutsfattandet ankommer på myndigheterna och beslutsfattandet i fråga om affärsrörelsen på bolagens egna organ.

Centraliseringen av statens ägarstyrning genomfördes 1.5.2007, när ägarstyrningen av de på marknadsvillkor fungerande statsägda bolagen överfördes till ägarstyrningsavdelningen vid statsrådets kansli. Grundläggande funktioner vid avdelningen är det ägarstrategiska arbetet samt analys och uppföljning till stöd för detta. Ägarstyrningen av bolag som handhar särskilda statliga uppgifter bibehölls alltjämt fördelad på flera olika ansvarsministerier.

I slutet av år 2008 överfördes statens såsom icke strategiska definierade innehav av aktier i börsbolag som apport i Solidium Ab:s ägo. Saken beslöts av riksdagen i samband med statens tredje tilläggsbudget för år 2008. Solidium är ett av staten helägt ägarstrategiskt holdingbolag, vars ändamål är att förvärva nya ägarobjekt som bedöms vara viktiga från samhällets synpunkt, och att bevara eller successivt minska på de nuvarande aktieinnehaven. Solidium är i statens ägar-

politik ett nytt slags verktyg som möjliggör en aktivare portföljförvaltning och med hjälp av vilket både aktieförsäljningar och aktieköp kan genomföras flexiblare. När staten ännu i juni 2009 överlät samtliga de av staten ägda aktierna i Elisa AB som apport till Solidium, är staten numera indirekt genom Solidium minoritetsägare i nio börsnoterade bolag. Dessa innehav är i pengar mätt de värdefullaste minoritetsinnehaven, vilkas marknadsvärde i medlet av augusti var ca 7,1 miljarder euro.

Statsrådet beslöt vid sitt plenum 5.2.2009 att Solidium uppdelas på två nya aktiebolag:

Solidium Ab som idkar affärsrörelse med värdepapper och Governia Ab som idkar affärsrörelse med fastigheter. Uppdelningen verkställdes 30.4.2009.

De vid revisionen framföra rekommendationerna, som gällde bl.a. definitionen på statligt intressebolag, överförande av de börsnoterade aktierna till centraliserad ägarstyrning, centralisering av förvaltningen av icke noterade telefonaktier och andelar samt upprätthållandet och uppdateringen av förteckningen över statens intressebolag, har genomförts.

8.3 Utrikesministeriets förvaltningsområde

Utrikesministeriets förvaltningsområde fungerar som ett enda räkenskapsverk.

Det negativa ställningstagande till lagenligheten som ingick i utrikesministeriets revisionsberättelse gällde noteringen av en del intäkter, hänförandet av utgifter till finansår och av detta orsakad förlängning av användningstiden för anslag samt vissa förfaranden i betalningsrörelsen och bokföringen.

Utrikesministeriet har inte uppställt lönsamhets- och produktivetsmålsättningar för sin verksamhet. I ministeriets bokslut beskrevs lönsamheten och produktiviteten med fördelningen av årsverken och kostnader enligt uppgifter. De presenterade uppgifterna

om den funktionella effektiviteten betraktades huvudsakligen som riktiga och tillräckliga.

På utrikesministeriets förvaltningsområde konstaterades sådana brister i den interna övervakningen p.g.a. vilka ministeriet har skäl att vidta åtgärder. Bristerna i den interna övervakningen gällde närmast hänförandet av utgifter till finansåret samt de ovan nämnda förfarandena i betalningsrörelsen och bokföringen.

Till utrikesministeriets förvaltningsområde hänförde sig effektivitetsrevisionen Upphandlingen av sakkunnig- och forskningstjänster vid Utrikesministeriet.

8.4 Justitieministeriets förvaltningsområde

Räkenskapsverk på justitieministeriets förvaltningsområde är ministeriet och Brottså-följdsverket.

Målsättningar för produktiviteten hade uppställts för både ministeriet och Brottså-följdsverket, men målsättningarna för lönsamheten ansågs vara tillräckliga endast för ministeriets del. De uppgifter som båda lämnade i sina verksamhetsberättelser om lönsamheten och produktiviteten betraktades vid revisionerna som riktiga och tillräckliga.

Till justitieministeriets förvaltningsområde hänförde sig följande effektivitetsrevisioner:

- Partistödet
- Styrningssystemet på justitieministeriets förvaltningsområde

Om revisionen av styrningssystemet på justitieministeriets förvaltningsområde har rapporterats i Statens revisionsverks särskilda berättelse till riksdagen om revisionen av statsbokslutet och statens bokslutsberättelse för finansåret 2008 (B 12/2009 rd).

Med revisionen av partistödet klarlades huruvida partistödet har beviljats och använts lagenligt och huruvida justitieministeriet har övervakat partistödets användning på det sätt lagen förutsätter.

Vid revisionen observerades att partistödet

år 2007 har beviljats riktigt och att de partier som mottagit partistöd har använt partistödet i enlighet med användningsvillkoren. Partierna samt deras kvinno- och distriktsorganisationer har också inlämnat de fastställda boksluten och övriga av justitieministeriet avkrävda dokument till ministeriet. Justitieministeriet har enligt revisionsverkets uppfattning gett instruktioner om och övervakat partistödets användning på det sätt som bestämmelserna förutsätter.

Med stöd av revisionen har revisionsverket ansett att det inte är motiverat att upprätthålla ett särskilt statsbidragssystem för partistödet. I fråga om partistödet vore det ändamålsenligt att tillämpa förfarandena enligt statsunderstödslagen. Transparensen i partiernas penninganvändning främjas av att penninganvändningen är offentlig. Det borde övervägas att offentliggöra partiernas bokslutsuppgifter på försorg av justitieministeriet. Revisionsverket har också ansett att justitieministeriet som en del av övervakningen av partiernas penninganvändning också hos partierna borde utföra granskning av bokföringen på verifikatnivå. Justitieministeriet kunde här utnyttja den i partilagen givna möjligheten att för uppdraget utse en extern CGR-revisor.

8.5 Inrikesministeriets förvaltningsområde

I början av år 2008 överfördes länsstyrelserna och Befolkningsregistercentralen till att vara ämbetsverk på finansministeriets förvaltningsområde. Till räkenskapsverket inrikesministeriet hör alla ämbetsverk på förvaltningsområdet. Till de i ekonomiskt hänseende viktigaste hör ministeriet och Gränsbevakningsväsendet. Revisionsverket gav revisionsberättelser också om de 12 ämbetsverk och inrättningar för vilka ministeriet hade uppställt resultatmål, och vilka därigenom hade att göra upp en verksamhetsberättelse i enlighet med 65 a § i förordningen om statsbudgeten.

Av ämbetsverken på inrikesministeriets förvaltningsområde var det ett, nämligen Förvaltningens datateknikcentral, som gavs ett negativt ställningstagande till lagenligheten i revisionsberättelsen vad gällde ordnandet av resultatredovisningen.

Uppgifterna om lönsamheten betraktades som riktiga och tillräckliga hos nio och uppgifterna om produktiviteten hos tio ämbetsverk och inrättningar. Uppgifterna om den avgiftsbelagda verksamheten betraktades som riktiga och tillräckliga hos alla ämbetsverk och inrättningar på förvaltningsområdet som bedrev avgiftsbelagd verksamhet.

De av ministeriet uppställda lönsamhets- och produktivetsmålen betraktades huvudsakligen som tillräckliga. De av ministeriet godkända lönsamhetsmålen har bedömts

vara tillräckliga hos ministeriet och åtta ämbetsverk och inrättningar och produktivetsmålen hos åtta ämbetsverk och inrättningar.

När tillståndet för resultatstyrningen på inrikesministeriets förvaltningsområde bedöms på basis av uppställandet av resultatmål för lönsamheten och riktiga och tillräckliga bokslutsuppgifter angående dem, var de ämbetsverk och inrättningar som har styrts med tillräckliga lönsamhetsmål och som har rapporterat riktiga och tillräckliga uppgifter sex till antalet. Också de lönsamhetsmål som ministeriet har uppställt för sin egen verksamhet betraktades som tillräckliga och de uppgifter vilka lämnats om lönsamheten som riktiga och tillräckliga.

På inrikesministeriets förvaltningsområde konstaterades hos ett ämbetsverk sådana brister i den interna övervakningen, med anledning av vilka ämbetsverket har skäl att vidta åtgärder. Bristerna gällde ordnandet av resultatredovisningen.

Till inrikesministeriets förvaltningsområde hänförde sig följande effektivitetsrevisioner:

- Regionaliseringen av polisens dataförvaltningscentral
- Inrikesförvaltningens servicecentral
- Omläggningen av ekonomiförvaltningen vid ministerier, ämbetsverk och inrättningar

Om revisionerna har rapporterats i kapitel 3.

8.6 Försvarsministeriets förvaltningsområde

Räkenskapsverk på försvarsministeriets förvaltningsområde är ministeriet, Försvarsmakten, Försvarsförvaltningens byggverk och Försvarsförvaltningens servicecentral.

Det negativa ställningstagande till lagenligheten som ingick i försvarsministeriets revisionsberättelse gällde användning av anslag i strid med budgeten samt ordnandet av resultatredovisningen. Bristerna i resultatredovisningen var också orsaken till det meddelandeåläggande som gavs ministeriet.

Det negativa ställningstagande till lagenligheten som ingick i Försvarsmaktens revisionsberättelse gällde användningen anslag i strid med budgeten, ordnandet av fullmaktsbokföringen och resultatredovisningen samt uppföljningen av den avgiftsbelagda verksamheten och presentationen av dess årsresultat. Bristerna i resultatredovisningen var också anledning till det meddelandeåläggande som gavs Försvarsmakten.

Vid revisionerna konstaterades att tillräckliga lönsamhetsmål hade uppställts för ministeriet, Försvarsförvaltningens byggverk och

Försvarsförvaltningens servicecentral. Produktivitetensmålen betraktades som tillräckliga i fråga om Försvarsmakten och Försvarsförvaltningens servicecentral.

När tillståndet för resultatstyrningen på försvarsministeriets förvaltningsområde bedöms på basis av uppställandet av resultatmål för lönsamheten och riktiga och tillräckliga bokslutsuppgifter angående dem, ansågs vid revisionerna att Försvarsförvaltningens byggverk och Försvarsförvaltningens servicecentral hade styrts med tillräckliga lönsamhetsmål och hade rapporterat riktiga och tillräckliga uppgifter.

På försvarsministeriets förvaltningsområde konstaterades vid en revision sådana brister i den interna övervakningen med anknytning till ordnandet av fullmaktsbokföringen, och vid två revisioner sådana brister i den interna övervakningen med anknytning till ordnandet av resultatredovisningen, att revisionsobjekten har anledning att vidta åtgärder.

Till försvarsministeriets förvaltningsområde hänförde sig inga effektivitetsrevisioner.

8.7 Finansministeriets förvaltningsområde

På finansministeriets förvaltningsområde finns förutom ministeriet åtta räkenskapsverk. Av dem är Skatteförvaltningen och Tullverket centrala insamlare av intäkter till staten. De övriga räkenskapsverken på förvaltningsområdet är Statskontoret, Statistikcentralen, Statens ekonomiska forskningscentral samt Södra Finlands länsstyrelse. Revisionsverket gav också revisionsberättelser om fyra länsstyrelser för vilka ministeriet hade uppställt resultatmål, och vilka därigenom hade att göra upp en verksamhetsberättelse i enlighet med 65 a § i förordningen om statsbudgeten.

Det negativa ställningstagande till lagenligheten som ingick i finansministeriets revisionsberättelse gällde uppföljningen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet och presentationen av dess årsresultat samt ordnandet av resultatredovisningen. Detta var också anledning till det meddelandeåläggande som gavs ministeriet.

Det negativa ställningstagande till lagenligheten som ingick i Tullverkets revisionsberättelse gällde uppföljningen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet och presentationen av dess årsresultat samt ordnandet av resultatredovisningen och balansspecifikationer som verifierar bokslutet. Det meddelandeåläggande som ingick i Tullverkets revisionsberättelse gällde klagande av saldodifferenser mellan huvudbokföringen och balansspecifikationerna och uppgörande av balansspecifikationer samt ordnandet av resultatredovisningen.

Det negativa ställningstagande till lagenligheten som ingick i Statskontorets revisionsberättelse gällde överskridande av två reservationsanslag samt att ett anslag i den

nettobudgeterade intäktsbudgeten överförts till att användas följande år.

På basis av revisionerna ansåg revisionsverket att finansministeriet har godkänt tillräckliga lönsamhetsmål för Skatteförvaltningen, Tullverket och Statistikcentralen. Produktivitetmålen betraktades som rilläckliga i fråga om Tullverket, Skatteförvaltningen, Statens ekonomiska forskningscentral och Statistikcentralen.

Uppgifterna om lönsamheten betraktades vid revisionerna som riktiga och tillräckliga i fråga om Statskontoret, Skatteförvaltningen, Södra Finlands länsstyrelse och Statistikcentralen. Uppgifterna om produktiviteten konstaterades vara riktiga och tillräckliga i fråga om samtliga räkenskapsverk på förvaltningsområdet med undantag för Befolkningsregistercentralen, Statens ekonomiska forskningscentral och Ålands länsstyrelse. Ministeriet presenterade fortfarande inte riktiga och tillräckliga uppgifter om lönsamheten och produktiviteten för dess egen verksamhet.

När tillståndet för resultatstyrningen bedöms på basis av uppställandet av resultatmål för lönsamheten och riktiga och tillräckliga bokslutsuppgifter angående dem, finns på finansministeriets förvaltningsområde endast två ämbetsverk som har styrts med tillräckliga lönsamhetsmål och som rapporterar riktiga och tillräckliga uppgifter, nämligen Statistikcentralen och Skatteförvaltningen.

På finansministeriets förvaltningsområde konstaterades vid två revisioner att ekonomistadgan var bristfällig. På finansministeriets förvaltningsområde konstaterades förutom hos ministeriet hos sju ämbetsverk och inrättningar sådana brister i den inter-

na övervakningen, med anledning av vilka revisionsobjektet har skäl att vidta åtgärder. De viktigaste orsakerna var brister som anknöt till utförandet och ordnandet av resultatredovisningen. Revisionen yppade brister som förutsätter åtgärder i den interna övervakningen av bokföringen hos två ämbetsverk och i ordnandet av fullmaktsbokföringen hos tre ämbetsverk.

Till finansministeriets förvaltningsområde hänförde sig följande effektivitetsrevisioner:

- Statens skuldhantering
- Styrningen och förvaltningen av fonderna utanför statsbudgeten
- Bilbeskattningen

Revisionerna Statens skuldhantering och Styrningen och förvaltningen av fonderna utanför statsbudgeten har rapporterats i kapitel 5.

Med den revision som gällde bilbeskattningen klarlades de funktionella och finansiella problem som anknyter till bilbeskattningen och i synnerhet beskattningen av begagnade bilar. Ansvaret för beredningen av bilbeskattningen har finansministeriet och för den praktiska verkställigheten svarar tullverket. Den årliga uppbörden av bilskatt är ca 1,2 miljarder euro, av vilket andelen för nya bilar år 2007 var ca 90 procent.

Vid revisionen observerades att kostnaderna för verkställande av beskattningen av begagnade bilar är avsevärt höga, kostnader-

na i förhållande till skatteintäkten är 30-faldiga jämfört med beskattningen av nya bilar. Beskattningen av begagnade bilar har också varit förenad med svåra EU-rättsliga frågor. På basis av EU-domstolens avgöranden har lagstiftningen ändrats och detta har man varit tvungen att göra också retroaktivt. Anpassningen av bilbeskattningen till EU-lagstiftningen har varit beroende av enskilda medborgares aktivitet och finansministeriet har vidtagit åtgärder först när det har förpliktats till det av de domar som getts av EU-domstolen. Situationen har lett till ett enastående stort antal överklaganden som har orsakat onödiga kostnader. Detta fenomen tillsammans med de långa behandlingstiderna har eventuellt rentav försvagat medborgarnas tilltro till rättmätigheten i beskattningssystemet.

Med stöd av revisionen har revisionsverket ansett att bilbeskattningen inte i fråga om begagnade bilar har verkställts kostnadseffektivt och i enlighet med principerna för en god förvaltning. Det från början av år 2008 införda systemet med att beskatta bilarna på grundval av deras koldioxidutsläpp förefaller enligt preliminära bedömningar att fungera i enlighet med miljömålsättningarna. Det löser emellertid inte de ovan nämnda rättsliga problemen. Också de modifieringar som har gjorts i sökandet av ändring i bilbeskattningen och i värdebestämningens transparens har gått i rätt riktning.

8.8 Undervisningsministeriets förvaltningsområde

På undervisningsministeriets förvaltningsområde finns förutom ministeriet 27 räkenskapsverk, av vilka 20 är universitet.

Ett negativt ställningstagande till lagenligheten ingår i revisionsberättelserna för ministeriet samt 18 räkenskapsverk på undervisningsministeriets förvaltningsområde. Trots att ordnandet av resultatredovisningen har förbättrats i synnerhet vad beträffar inriktningen av arbetstiden, var alltså orsaken till de negativa ställningstagandena till lagenligheten vad gäller universiteten och högskolorna oftast brister i ordnandet av resultatredovisningen och i presentationen av uppgifter om det funktionella resultatet. Andra orsaker till negativa ställningstaganden var användning av anslag i strid med budgeten eller hänförandet av utgifter till finansåret samt väsentliga brister i skötseln av betalningsrörelsen och bokföringen.

Meddelandeålägganden gavs åt sju räkenskapsverk. Meddelandeåläggandena gällde den interna övervakningen av bokföringen, utvecklande av resultatredovisningen samt indrivningen av fordringar.

Enligt den bedömning som gjordes vid revisionerna har undervisningsministeriet inte ännu heller uppställt tillräckliga målsättningar för lönsamheten och produktiviteten för räkenskapsverken på sitt förvaltningsområde. I bokslutet lämnades riktiga och tillräckliga uppgifter om lönsamheten förutom av undervisningsministeriet av 11 räkenskapsverk. Uppgifterna om produktiviteten betraktades som riktiga och tillräckliga hos 11 räkenskapsverk. Endast sex universitet presenterade riktiga och tillräckliga uppgifter om lönsamhet och produktivitet. Bokslutsuppgifterna om den avgiftsbelagda

verksamheten och dess årsresultat betraktades som riktiga och tillräckliga hos 19 räkenskapsverk. I fråga om universiteten är den främsta bristen i resultatredovisningen allmänt inriktningen av arbetstiden och de på basis av den beräknade kostnaderna. Trots att förfarandena har utvecklats, ledde de inte ännu i bokslutet för år 2008 till alla delar till riktiga och tillräckliga uppgifter.

När tillståndet för resultatstyrningen på undervisningsministeriets förvaltningsområde bedöms på basis av uppställandet av resultatmål för lönsamheten och riktiga och tillräckliga bokslutsuppgifter angående dem, har resultatstyrningen inte alls förverkligats på förvaltningsområdet.

På undervisningsministeriets förvaltningsområde konstaterades förutom hos ministeriet hos 16 övriga räkenskapsverk sådana brister i den interna övervakningen, med anledning av vilka revisionsobjektet har skäl att vidta åtgärder. De främsta orsakerna var brister i skötseln och ordnandet av bokföringen och betalningsrörelsen samt resultatredovisningen. Vid revisionerna konstaterades hos så många som tio räkenskapsverk brister i den interna övervakningen vilka förutsätter åtgärder.

Till undervisningsministeriets förvaltningsområde hänförde sig följande effektivitetsrevisioner:

- Systemet för styrning och finansiering av den grundläggande utbildningen
- Utvecklande av yrkeshögskoleutbildningens anknytning till arbetslivet.

Om systemet för styrning och finansiering av den grundläggande utbildningen har rapporterats i kapitel 4.

Med revisionen av yrkeshögskoleutbildningens anknytning till arbetslivet klarlades hur arbets- och näringslivets behov beaktas i yrkeshögskoleutbildningen. Revisionen hänförde sig till två centrala utbildningsprogram, byggnadsteknik och vårdarbete.

Vid revisionen observerades att för att de i yrkeshögskolornas strategier beskrivna allmänna målsättningarna skall uppnås skulle behövas konkretiserade verksamhetsplaner i syfte att fördjupa samarbetet med arbetslivet. Vid revisionen framgick också att undervisningsplanernas innehåll varierar avsevärt mycket inte bara mellan skilda yrkeshögskolor utan också mellan skilda enheter inom samma yrkeshögskola.

På basis av revisionen har revisionsverket ansett att praktik borde göras till en mera integrerad del av undervisningen än för närvarande och att sambandet mellan undervisning och praktik borde stärkas. Också perioder i arbetslivet för yrkeshögskolornas lärare borde beaktas, så att inte undervisningen blir alltför teoretisk. För att kontakterna till arbetslivet skall utvecklas på önskat sätt borde läroinrättningarnas ansvar för att ordna praktiken utökas.

På våren 2009 gjorde revisionsverket en uppföljning av revisionen Förebyggande av marginalisering av unga (146/2007). Vid revisionen hade behandlats förebyggandet av marginalisering som en helhet samt som avgränsade teman elevvården och arbetsverkstäder för unga. Uppföljningen visade att utvärderingen av effekterna av de förebyggande åtgärderna alltjämt är ringa. Uppgifterna som berör den ekonomiska betydelsen av förebyggandet av marginalisering är fragmentariska och det är inte möjligt att på grundval av dem bedöma åtgärdernas kostnader. På senare tid har man gått in för att sammanföra förebyggande projekt som större helheter, men det finns alltjämt rum för förbättringar i samarbetet mellan förvaltningsområdena och i det mångprofessionella samarbetet. Den heterogena och delvis överlappande lagstiftningen medför kommunikationsproblem som kan fördröja ingripandet i det enskilda barnets eller den unga personens problem. Tyngdpunkten i resursanvändningen ligger alltjämt vid tjänster vid fall av grava störningar på bekostnad av problemförebyggande.

8.9 Jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde

På jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde finns förutom ministeriet sex räkenskapsverk. Förutom räkenskapsverken gav revisionsverket revisionsberättelser också om Landsbygdsverket och Jord- och skogsbruksministeriets informations-tjänstcentral, för vilka ministeriet hade uppställt resultatmål och vilka därigenom hade att göra upp en verksamhetsberättelse i enlighet med 65 a § i förordningen om statsbudgeten.

Revisionsverket har gjort bedömningen att ministeriet har godkänt målsättningar för lönsamheten för sex och målsättningar för produktiviteten för fem ämbetsverk. Vid revisionerna ansågs uppgifterna om lönsamhet vara riktiga och tillräckliga förutom hos ministeriet även hos samtliga ämbetsverk på förvaltningsområdet. Uppgifterna om produktiviteten betraktades vid revisionerna på förvaltningsområdet som riktiga och tillräckliga med undantag för Skogsforskningsinstitutet och Jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral.

När tillståndet för resultatstyrningen på jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde bedöms på basis av uppställandet av resultatmål för lönsamheten och riktiga och tillräckliga bokslutsuppgifter angående dem, ansågs att ämbetsverken på jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde med undantag för Livsmedelssäkerhetsverket och Landbygdsverket var ämbetsverk som hade styrts med tillräckliga lönsamhetsmål och hade rapporterat riktiga och tillräckliga uppgifter. I fråga om dessa ämbetsverk påverkas situationen av att ämbetsverken har grundats åren 2006 och 2007.

På jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde konstaterades vid sju revisioner sådana brister i den interna övervakningen, med anledning av vilka det är skäl att vidta åtgärder.

Till jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde hänförde sig effektivitetsrevisionen De av prövning beroende stödsystemen på jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde. Om revisionen har rapporterats i kapitel 4 och 6.1.

8.10 Kommunikationsministeriets förvaltningsområde

På kommunikationsministeriets förvaltningsområde finns förutom ministeriet nio räkenskapsverk.

Anmärkningar i revisionsberättelserna ledde negativt ställningstagande till lagenligheten i fråga om Luftfartsförvaltningen, Havsforskningsinstitutet, Banförvaltningscentralen, Järnvägsverket och Vägförvaltningen. De negativa ställningstagandena till lagenligheten gällde presentationen av uppgifter om det funktionella resultatet samt godkännandet av bokslutet.

Meddelandeålägganden gavs åt Luftfartsförvaltningen och Banförvaltningscentralen. Meddelandeåläggandena gällde utvecklandet av resultatredovisningen.

Vid revisionerna ansågs resultatmålen vara tillräckliga hos fyra räkenskapsverk. Produktivitetmålen ansågs vara tillräckliga hos sex räkenskapsverk. De om lönsamheten presenterade uppgifterna ansågs vara riktiga och tillräckliga hos fem och uppgifterna om produktiviteten hos fyra räkenskapsverk.

När tillståndet för resultatstyrningen på kommunikationsministeriets förvaltningsområde bedöms på basis av uppställandet av resultatmål för lönsamheten och riktiga och tillräckliga bokslutsuppgifter angående dem, fanns det tre ämbetsverk som hade styrts med tillräckliga lönsamhetsmål och hade rapporterat riktiga och tillräckliga uppgifter.

På kommunikationsministeriets förvaltningsområde konstaterades i samband med fem revisioner sådana brister i den interna övervakningen, med anledning av vilka revisionsobjektet har skäl att vidta åtgärder. Den viktigaste orsaken var brister i resultatredovisningen.

Till kommunikationsministeriets förvalt-

ningsområde hänförde sig följande effektivitetsrevisioner:

- Underhållet av farlederna
- Fordonsförvaltningscentralens PALKO-projekt

Om revisionen Underhållet av farlederna har rapporterats i Statens revisionsverks särskilda berättelse till riksdagen om revisionen av statsbokslutet och statens bokslutsberättelse för finansåret 2008 (B 12/2009 rd).

Vid revisionen av Fordonsförvaltningscentralens PALKO-projekt klarlades om projektet vid totalreformen av Fordonsförvaltningscentralens service har planerats och verkställt på ett adekvat sätt. Projektet påbörjades på hösten 1999, och som målsättning uppställdes att det skulle slutföras före utgången av år 2003. Enligt nuvarande uppskattningar kommer hela reformen att vara genomförd år 2011.

Vid revisionen observerades att den övergripande ledningen av informationssystemprojektet har varit bristfälligt och projektet illa koordinerat. Projektets datamässiga innehåll definierades delvis bristfälligt och detta avspeglade sig på planeringen och genomförandet. Projektets organisationsstruktur var också exceptionellt komplicerad. Kostnadsuppskattningarna i initialskedet visade sig vara summariska och varierade från 15 miljoner till 27 miljoner euro. Projektets realiserade kostnader har varit 49 miljoner euro och projektet är alltså på hälft.

Med anledning av revisionen har revisionsverket ansett att i anslutning till utvecklandet av statens IT-ledning bör skapas förfaranden för koordinering av de förvaltningsområdena och ämbetsverken specifi-

ka operativa informationssystemprojekten, för utvecklande av enhetliga metoder och för uppbyggnad av en så enhetlig arkitektur som möjligt. För IT-projekten bör också utarbetas en enhetlig modell för kostnads-

uppskattningarna och i anknytning till detta en modell för riskhanteringen. Samma tema har också behandlats i kapitel 2 Uppföljningen av ställningstaganden framförda av riksdagen.

8.11 Arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde

På arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde finns förutom ministeriet 12 räkenskapsverk. Förutom räkenskapsverken gav revisionsverket revisionsberättelser också om de 14 arbetskrafts- och näringscentraler, för vilka ministeriet hade uppställt resultatmål, och vilka därigenom hade att göra upp en verksamhetsberättelse i enlighet med 65 a § i förordningen om statsbudgeten.

Anmärkningarna i revisionsberättelserna ledde till negativt ställningstagande till lagenligheten förutom hos ministeriet också hos fyra ämbetsverk och inrättningar. De negativa ställningstagandena till lagenligheten gällde hänförande av utgifter till finansåret och administreringen av fullmakter.

Ett meddelandeåläggande gavs åt arbets- och näringsministeriet. Meddelandeåläggandet gällde administreringen av fullmakter och ordnandet av fullmaktsbokföringen samt ordnandet av resultatredovisningen.

Ministeriet hade uppställt målsättningar för lönsamheten för fyra och för produktiviteten för 20 ämbetsverk och inrättningar. Arbetskrafts- och näringscentralerna saknade målsättningar för lönsamhet och produktivitet och även av de övriga räkenskapsverken hade lönsamhets- och produktivetsmål uppställts endast för Patent- och registerstyrelsen, Geologiska forskningscentra-

len och Tekes - utvecklingscentralen för teknologi och innovationer. De om lönsamheten presenterade uppgifterna ansågs vara riktiga och tillräckliga hos 24 och uppgifterna om produktiviteten hos 23 räkenskapsverk.

När tillståndet för resultatstyrningen på arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde bedöms på basis av uppställandet av resultatmål för lönsamheten och riktiga och tillräckliga bokslutsuppgifter angående dem, fanns det enligt revisionerna fyra ämbetsverk som hade styrts med tillräckliga lönsamhetsmål och hade rapporterat riktiga och tillräckliga uppgifter.

På arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde konstaterades i samband med 17 revisioner sådana brister i den interna övervakningen, med anledning av vilka det är skäl att vidta åtgärder. Detta beror huvudsakligen på de samfälliga revisionerna av den interna övervakningen vid arbets- och näringscentralerna, på basis av vilka arbets- och näringscentralerna har gjorts uppmärksamma på ett adekvat ordnande av den interna övervakningen.

Till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde hänförde sig effektivitetsrevisionen Tända lampor i Norden - det nordiska beredskapssamarbetet i elförsörjningen. Om revisionen har rapporterats i kapitel 4.

8.12 Social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde

På social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde finns förutom ministeriet sex räkenskapsverk.

Anmärkningar i revisionsberättelserna ledde till negativt ställningstagande till lagenligheten angående ministeriet och Folkhälsoinstitutet. De negativa ställningstagandena till lagenligheten gällde uppföljningen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet och användning av anslag i strid med budgeten.

Enligt revisionsverkets bedömning hade social- och hälsovårdsministeriet uppställt tillräckliga lönsamhetsmål för fem räkenskapsverk på sitt förvaltningsområde. Produktivetsmål hade inte uppställts för räkenskapsverken på förvaltningsområdet.

Riktiga och tillräckliga uppgifter om lönsamheten lämnades förutom av ministeriet av samtliga ämbetsverk och inrättningar.

När tillståndet för resultatstyrningen på social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde bedöms på basis av uppställandet av resultatmål för lönsamheten och riktiga och tillräckliga bokslutsuppgifter angående dem, var enligt revisionen de ämbetsverk och inrättningar som har styrts med tillräckliga lönsamhetsmål och som har rapporterat riktiga och tillräckliga uppgifter fem till antalet.

På social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde konstaterades i samband med tre revisioner sådana brister i den interna övervakningen, med anledning av vilka det är skäl att vidta åtgärder. Bristerna gällde den interna övervakningen av resultatredovisningen och bokföringen.

Till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde hänförde sig följande effektivitetsrevisioner:

- Företagshälsovården och förebyggandet av alkoholskador
- Transparensen i systemet med kalkylmässiga statsandelar för social- och hälsovården
- Den medicinska rehabiliteringen
- Funktionsdugligheten för lagstiftningen som styr mentalvårdstjänsterna
- Styrningssystemet på social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde.

Om revisionerna har rapporterats i kapitel 4 och om revisionen av styrningssystemet på social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde har rapporterats i Statens revisionsverks särskilda berättelse till riksdagen om revisionen av statsbokslutet och statens bokslutsberättelse för finansåret 2008 (B 12/2009 rd).

8.13 Miljöministeriets förvaltningsområde

På miljöministeriets förvaltningsområde finns tre räkenskapsverk, som är ministeriet, Finlands miljöcentral och Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet.

Ministeriet har uppställt resultatmål för lönsamheten för både ministeriet och Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet och Finlands miljöcentral. Produktivitetmålen ansågs vara tillräckliga i fråga om ministeriet. De uppgifter som ministe-

riet och räkenskapsverken på förvaltningsområdet lämnade i sina bokslut om lönsamhet och produktivitet betraktades vid revisionerna som riktiga och tillräckliga.

Till miljöministeriets förvaltningsområde hänförde sig effektivitetsrevisionen De regionala miljöcentralerna som verkställare av mål 2 -programmet. Om revisionen har rapporterats i kapitel 3 och 6.

9 Statens revisionsverks effekter och verksamhet år 2008

9.1 Grundvalen för verksamheten

Grundlagsenlig uppgift och ställning

Enligt 90 § i Finlands grundlag finns för revisionen av statsfinanserna och iakttagandet av statsbudgeten i anknytning till riksdagen Statens revisionsverk, som är oavhängigt.

Enligt 1 § i lagen om Statens revisionsverk har revisionsverket till uppgift att granska lagligheten av och ändamålsenligheten i statsfinanserna samt iakttagandet av statsbudgeten.

Som högsta externa revisor av skötseln av statsfinanserna ålägger revisionsverket regeringen och förvaltningen ansvaret att fungera resultatrikt i enlighet med lagar och föreskrifter, principerna för en god förvaltning samt i enlighet med beslut som har fattats och målsättningar som har uppställts av riksdagen. Verksamheten vid Statens revisionsverk kan betecknas som samvetet i statsfinanserna.

Revisionsverkets syfte och målsättningar

Revisionsverkets yttersta målsättning är att främja en resultatrikt och god skötsel av statens finanser.

Statens revisionsverk i egenskap av extern revisor för statsfinanserna stöder riksdagen i dess utövande av den grundlagsenliga lagstiftnings-, budget- och tillsynsmakten.

Revisionsverkets målsättning är att för riksdagen, statsrådet och den underställda förvaltningen alstra objektiva, tidsenliga och för riksdagens och regeringens statsfinansiella beslutsfattande och tillsyn nyttiga och tillförlitliga tillsyns- och revisionsdata. Revisionsverkets tillsyns- och revisionsverksamhet hänför sig till skötseln av statsfinanserna, iakttagandet av budgeten samt ändamålsenligheten för skötseln av statsfinanserna och statens verksamhet.

Revisionsverkets vision

Revisionsverkets vision är att värderas internationellt och nationellt för sitt kunnande på toppnivå på området för revision av statsfinanserna. Revisionsverket uppskattas som gedigen expert på skötseln av statsfinanserna och på statsförvaltningen.

Detta förutsätter att verket har

- ett kvalitativt och kvantitativt tillräckligt yrkeskunnande som förutsätts av det på verket ankommande revisions- och sakkunniguppdraget,
- av verkets uppdrag härledda klara kriterier för inriktning av revisionerna,
- effektiva processer för planering, utförande och uppföljning av arbetet samt
- en klar rapportering som genomförs i rätt tid.

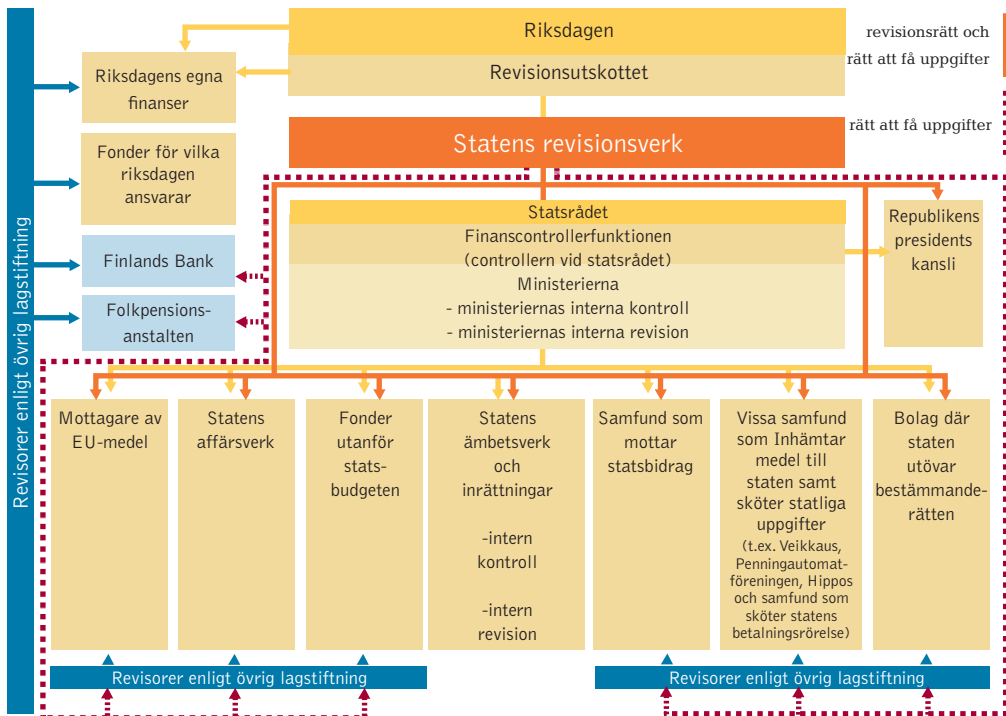
Revisionsverket fungerar i enlighet med sin vision när det med sitt revisionsuppdrag alstrar mervärde för riksdagens, statsrådets, de statliga ämbetsverkens, inrättningarnas och utanför statsbudgeten stående fondernas verksamhet, när det öppet tillkännager sina revisionsresultat för medborgarna samt erbjuder revisionsverkets personal ett arbets-samfund som är inspirerande och stärker yrkesidentiteten.

- statsrådet och ministerierna,
- republikens presidents kansli,
- statens ämbetsverk och inrättningar,
- statsbidrag,
- statliga fonder utanför statsbudgeten,
- statens affärsverk och bolag där staten har bestämmande inflytande,
- kreditinstitut som sköter statens betalningsrörelse och
- medelöverföringar mellan Finland och Europeiska unionen.

Revisionsverkets granskningsrätt och verksamhetsområde

Verkets revisionsrätt och verksamhetsområde omfattar:

Revisionsverkets verksamhetsområde täcker omkring en fjärdedel av Finlands bruttonationalprodukt. Figur 2 beskriver hur revisionsverkets granskningsrätt och verksamhetsområde inriktas på de statliga finanserna.

FIGUR 2: Systemet för revision av den statliga ekonomin

UPPGIFTER OM DEN STATSFÖRVALTNING SOM ÄR UNDERSTÄLLD REVISION:

STATSFÖRVALTNINGEN

84 räkenskapsverk³

den statliga balansomslutningen är ca 44,9 miljarder euro⁴

antalet statsanställda ca 118 000

STATSSTÖD OCH INKOMSTÖVERFÖRINGAR

mottagarna av statsstöd var kommuner, samkommuner, privathushåll, allmännyttiga samfund och företag

övriga stöd och överföringar, överföringar ca 26,7 miljarder euro

BOLAG DÄR STATEN HAR BESTÄMMANDE INFLYTANDE

30 bolag med staten som bestämmande inflytande

omsättning ca 32,5 miljarder euro

antal anställda ca 90 000

STATLIGA FONDER UTANFÖR STATSBUDGETEN

11 fonder

fondernas sammanräknade intäkter 1,3 miljarder euro och deras kostnader 0,8 miljarder euro

STATLIGA AFFÄRSVERK

fem affärsverk

omsättning ca 1,4 miljarder euro

antal anställda ca 4 600

SÄRSKILDA OBJEKT

medelöverföringar mellan Europeiska unionen och Finland samt övervakning av användningen av EU-medel

intäkterna från EU-budgeten ca 1,0 miljarder euro

avgifter och betalningar till EU ca 1,6 miljarder euro

³ Riksdagen, Statens revisionsverk och Utrikespolitiska institutet inte medräknade.

⁴ Balansomslutningen för budgetutgifterna enligt statsboksutet.

9.2 Inriktning och tidsmässig planering av revisionen

Utgångspunkt för inriktning och tidsmässig planering av revisionen

Revisionsverket fullgör sin revisionsuppgift med redovisningsrevision och effektivitetsrevision. Verkets redovisningsrevision och effektivitetsrevision har samordnats så, att skötseln av statsfinanserna blir reviderad i enlighet med god revisionssed.

En rätt inriktning av revisionsverksamheten är en av revisionsverkets kritiska framgångsfaktorer. Utgångspunkten för inriktningen av revisionsverksamheten är det planeringssystem som omfattar revisionsverkets hela verksamhet, och som

- identifierar de för verkets verksamhet väsentligaste förändringarna i verksamhetsmiljön, de risker som hänför sig till statsfinanserna och de förväntningar som ställs på verket,
- definierar de strategiska kriterierna för inriktning av revisionsverksamheten, revisionsområdena och revisionsaspekterna samt
- tidsmässigt planerar och inriktar revisionerna så att de har rätt effekt.

Revisionsverket följer med vilka effekter förändringarna i verksamhetsmiljön har på den statliga ekonomin och skötseln av statsfinanserna. Uppföljningen av verksamhetsmiljön utgör grundvalen för den strategiska ledningen av revisionsverket.

Principerna för inriktning och tidsmässig planering av revisionerna

Inriktningen av revisionsverksamheten och resursallokeringen baserar sig på verkets strategiska planering. I revisionsverkets strategi för åren 2007–2012 har

- fastställts allmänna kriterier för inriktning av revisionsverksamheten,
- definierats bestående årliga revisionsområden samt
- definierats temaområden för revisionsverkets strategiperiod.

De allmänna kriterierna för inriktning av revisionsverksamheten är sakens ekonomiska betydelse, den med saken förenade ekonomiska risken samt informationens användbarhet för beslutsfattandet om statsfinanserna, säkerställande av riktighet och kvalitet i skötseln av statsfinanserna samt säkerställande av resultat i statens ekonomi och verksamhet. Kriterier för revisionsinformationens användbarhet är dess statsfinansiella betydelse och hur den förmår främja resultat i statens ekonomi och verksamhet samt informationens effekter så som de uppkommer av revisionsverksamhetens kontrollerande, förebyggande och ansvarskapande verkningar.

Enligt lagen om Statens revisionsverk (676/2000) utförs granskning utgående från en granskningsplan som fastställs av generaldirektören. I granskningsplanen definieras revisionstemana och resurstilldelningen till revisionerna samt preciseras tidtabeller för rapportering av revisionstemana enligt revisionsverkets strategi. Granskningsplanen konkretiserar den åt revisionsverket i lagen tilldelade grundläggande uppgiften

och revisionsverkets målsättning att främja en resultatrik och god skötsel av statsfinanserna. År 2008 utarbetades resultatmål för år 2009 och dokumentet Granskningsplan 2009–2011, som för första gången inkluderar en granskningsplan som är längre än ett år.

Metoderna för inriktning av revisionerna

Utgångspunkten för inriktningen av revisionerna är en linjedragning enligt vilken revisionsverket årligen reviderar statsbokslutet samt räkenskaperna hos statens samtliga räkenskapsverk och vissa särskilt fastställda ämbetsverk som resultatstyrts av ministerierna. Föremål för revision är också de fonder utanför budgeten i fråga om vilka revisionen har ålagts revisionsverket. De revisionsre-

surser som anslås för ett enskilt revisionsobjekt bestäms på basis av en riskanalys.

Definieringen av de teman för effektivitetsrevision som inkluderas i granskningsplanen baserar sig på resultaten av en analys av verksamhetsmiljön och förvaltningsområdesvisa riskanalyser. I granskningsplanen beaktas bredden för temana så, att förvaltningsområdena blir granskade under strategiperioden i den omfattning deras ekonomiska betydelse och risk förutsätter. Likaså inriktas de enskilda revisionerna på skilda delar av resultatkedjan i verksamheten på basis av riskanalys.

Utgående från den analys av verksamhetsmiljön som gjordes under redogörelseåret uppdaterades verkets strategi så, att innehållet och tidtabellen för de revisionsteman som skall rapporteras till riksdagen preciserades.

9.3 Revisions- och sakkunnigverksamhetens serviceförmåga samt dess resultat från samhällets och medborgarnas synpunkt

Revisions- och sakkunnigverksamhetens serviceförmåga

Revisionsverket alstrar revisionsdata som gäller skötseln av statsfinanserna, säkerställer riktigheten och funktionsdugligheten för skötseln av statsfinanserna och främjar resultat i statens ekonomi och verksamhet.

Dessutom sörjer revisionsverket för sakkunnig- och rådgivningsuppgifter som hör till dess bransch och ankommer på den högsta revisionsmyndigheten, utför revisionsuppdrag för en del internationella organisationer samt fungerar som nationell kontaktpunkt i det internationella samarbetet på området för revision.

Med revisionsverksamheten och med denna förenad sakkunnigverksamhet

- främjar revisionsverket samhällliga effekter av skötseln av statsfinanserna och i anknytning till detta statens verksamhet samt funktionella resultat i statsfinanserna och statsförvaltningen samt
- säkerställer revisionsverket att statsbudgeten och bestämmelserna och föreskrifterna om statsbudgeten och statens finanser iakttas,
- säkerställer revisionsverket att om statsfinanserna och utvecklingen av de samhällliga effekterna av statens verksamhet och om det funktionella resultatet rapporteras riktiga och tillräckliga uppgifter,
- stöder revisionsverket att de allmänna principerna för en god förvaltning och skötsel av finanserna förverkligas.

Revisionsverksamhetens serviceförmåga tillgodoser att riksdagen får den infor-

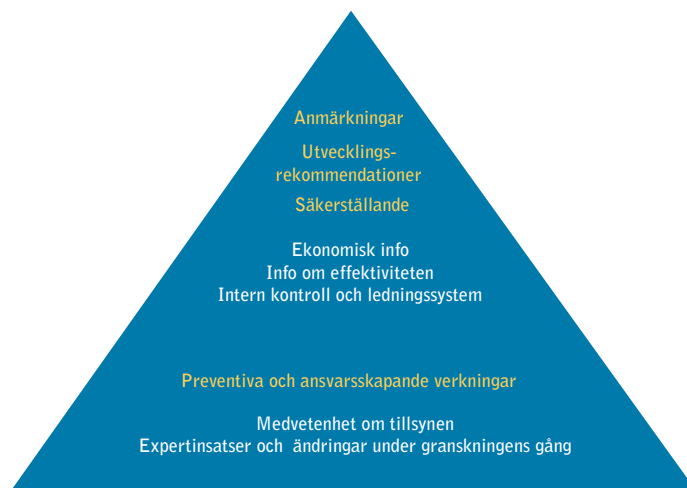
mation den behöver för sitt beslutsfattande och sin tillsyn, och att statsrådet kan utnyttja revisionsinformationen i den samhällspolitiska beredningen och styrningen av förvaltningen, och att statens ämbetsverk, inrättningar och fonder får tillgång till information som är väsentlig med tanke på deras egen utveckling. Revisionsverksamheten tillgodoser därtill medborgarnas rätt att få information om tillståndet för skötseln av statsfinanserna.

Hur effektiv revisions- och sakkunnigverksamhetens serviceförmåga är beskrivs av relationstalet mellan revisionsverkets utgifter och den granskade ekonomin. De av revisionsverket utförda revisionerna har år 2008 omfattat ca en fjärdedel av Finlands bruttonationalprodukt.

De samhällliga och medborgarrelaterade resultaten av revisions- och sakkunnigåtgärderna

Med de samhällliga och medborgarrelaterade resultaten av revisions- och sakkunnigåtgärderna avses de samhällsfördelar och den nytta ur medborgarsynpunkt som dessa åtgärder får till stånd. De samhällliga och medborgarrelaterade effekterna av den externa revisionen av statsfinanserna utgörs av

- 1 revisionens preventiva och ansvarsskapande verkningar
- 2 fördelarna med att uppgifterna om ekonomi och resultatskapande samt förvaltningens interna övervakning och styrning säkerställs, samt
- 3 de korrektions- och utvecklingsåtgärder som görs till följd av revisionen.

Figur 3: Uppgifterna för och effekterna av den externa revisionen av statsfinanserna

Samhälleliga resultat av revisions- och sakkunnigverksamheten

Det allra viktigaste samhälleliga resultatet av den externa revisionen av statsfinanserna är revisionens preventiva och ansvarsläggande effekt. Förekomsten av revision och medvetenheten om att alla de som svarar för skötseln av finanserna är föremål för en oavhängig revision medför att ansvarskänslan i tjänsteutövningen och hänsynstagandet till resultatet ökar.

Statens revisionsverk har som målsättning att säkerställa att finanserna sköts rätt och så resultatrikt som möjligt. Detta förutsätter emellanåt att lyfta fram också kritiska observationer samt att rätta till felaktigheter och brister redan under revisionens gång. I revisionsverkets revisionsverksamhet accentueras därigenom en sakkunskap i den statsfinansiella vardagen, som innebär att en riktig och resultatrikt verksamhet hos regering och förvaltningen stöds med sakkunnig-

verksamhet i anknytning till revisionerna.

Revisionsverket verifierar som extern revisor riktigheten och tillräckligheten för bokslutsinformationen och resultatinformationen om statsfinanserna. I statsekonomin sträcker sig verifieringsuppdraget utöver bokslutsrapporteringen också till faktabasen för det statsfinansiella beslutsfattandet samt till styrningssystemens funktionsduglighet och funktionsdugligheten för den interna kontrollen av finanserna hos statsrådet och de underställda ämbetsverken och inrättningarna.

Med hjälp av verifieringsuppdraget stärker revisionsverket förtroendet, öppenheten och iakttagandet av principerna för en god förvaltning och stöder således också förvaltningens verksamhetsförutsättningar. Alstringen av information för utvärdering av beslutsfattandet och verksamheten är en del av verifieringsuppdraget som för sin del skapar förutsättningar för den samhälleliga diskussion och det beslutsfattande som hör till demokratin.

De utåt synligaste elementen i revisionsverksamhetens samhälleliga resultat är de anmärkningar om felaktiga eller resultatmässigt otillräckliga verksamhetsätt som görs i samband med revisionerna, samt rekommendationerna till utvecklingsåtgärder.

Medborgarrelaterade resultat av revisions- och sakkunnigverksamheten

Revisions- och sakkunnigverksamheten stöder en öppen förvaltning och den demokratiska samhällsordningen samt ålägger tjänsutövningen ansvar.

Revisionsverket alstrar information om den till statsekonomi anknutna förvaltningens lagenlighet och ändamålsenlighet och publicerar informationen öppet. Revisionsverket tillgodoser sålunda för sin del medborgarnas grundlagsenliga rätt att få information.

Revisionsverket stöder med sin verksamhet en god skötsel av skattemedlen och statens egendom och det, att medborgarna får så stort utbyte som möjligt av skatterna. Revisionsverket bygger för sin del upp medborgarnas förtroende för att statsfinanserna sköts väl och ansvarsfullt, och att befattning tas med eventuella missförhållanden. Genom att säkra riktigheten och tillräckligheten för uppgifterna om statsfinanserna och resultatet av deras skötsel ger Statens revisionsverk medborgarna förutsättningar att delta i den samhälleliga diskussionen och även kritiskt utvärdera det samhälleliga beslutsfattandet och förvaltningens verksamhet.

Revisionsverket tjänar medborgarna genom att öppet publicera revisionsresultaten och förmedla information om sin verksamhet samt genom att besvara direkta kontakter från medborgarna och behandla av medborgarna framställda klagomål som hör till dess ansvarsområde. Det av revisionsverket publicerade kundtidningen Reviisori främjar

kännedomen om revisionsväsendet och revisionsverkets verksamhet.

Effekterna av Statens revisionsverks revisions- och sakkunnigverksamhet

Revisionernas effekter utvärderas årligen på basis av i vilken utsträckning de i revisionsberättelserna givna meddelandeåläggandena har förnyats. I samband med det år 2008 slutförda revisionerna gällande finansåret 2007 utreddes effekterna av de meddelandeålägganden som hade getts i föregående års revisionsberättelser. I revisionsberättelserna för år 2006 gavs meddelandeålägganden åt 36 räkenskapsverk. Av dem förelåg i fråga om 22 räkenskapsverk inte behov av att förnya meddelandeåläggandet till någon del i revisionsberättelsen för år 2007.

För att klargöra effekterna av effektivitetsrevisionerna har man utvärderat hur ställningstagandena vid revisionerna och de åt förvaltningen givna rekommendationerna har förverkligats. Under år 2008 slutfördes 15 uppföljningsrapporter, som gällde 16 revisioner. På basis av uppföljningsrapporterna hade 26 procent av rekommendationerna förverkligats helt eller nästan helt, 41 procent hade förverkligats i någon mån och 33 procent hade förverkligats endast i ringa mån eller inte alls. Som helhet sjönk graden för förverkligande av rekommendationerna något från föregående år.

Ett hinder för att rekommendationerna förverkligats kan vara t.ex. större organisatoriska eller lagstiftningsmässiga förändringar eller att uppföljningen har gjorts så snart efter revisionen, att rekommendationerna inte har hunnit verkställas. Å andra sidan bör också beaktas, att förverkligandet av rekommendationerna eller påbörjandet av åtgärder inte alltid beror enbart på rapporteringen av rekommendationer vid revisionerna.

9.4 Revisionsverkets EU-verksamhet

I lagen om statens revisionsverks rätt att granska vissa överföringar av medel mellan Finland och Europeiska gemenskaperna (353/1995) har föreskrivits om revisionsverkets uppgift att granska EU-medel. Revisionsverket granskar medelöverföringarna mellan Finland och Europeiska unionen i samma omfattning samt iakttagande samma principer, förfaringsätt och urvalskriterier som i fråga om nationella medel.

Revisionsverket fungerar i enlighet med artikel 248 i Amsterdamfördraget som nationell kontaktmyndighet till Europeiska revisionsrätten.

Samhälleliga och medborgarrelaterade resultat av EU-verksamheten

I EU:s verksamhetsmiljö sörjer revisionsverket för att i enlighet med Finlands nationella målsättningar utöva inflytande i samarbetet på revisionens område.

År 2008 har revisionsverket lyft fram ett närmare samarbete i utvecklandet av granskningen av finanspolitiken. På revisionsverkets initiativ har kontaktkommittén förbundet sig att bygga ut samarbetet inom revision av finanspolitiken.

Som konkreta steg i samarbetet beslöt det gemensamma mötet för generaldirektörerna vid EU:s revisionsverk att på samfällt initiativ av revisionsverken i Finland och Sverige som samarbetsobjekt godkänna en granskning av det europeiska stabilitets- och tillväxtavtalets Lissabonstrategi samt en granskning av finanspolitikens faktabas. Enligt beslut av generaldirektörernas gemensamma möte skall

revisionsverket stå värd för workshops som behandlar dessa teman i Helsingfors i september 2009.

I fråga om revisionen av EU-medel fungerar revisionsverket som EU:s nationella kontaktmyndighet och utvecklar dessutom tillsammans med revisionsverken i de övriga medlemsländerna gemensamma revisionsstandarder och goda förfaranden i syfte att säkerställa en ändamålsenlig användning av EU-medlen.

Kontaktkommitténs verksamhet

Det EU-baserade samarbetet äger rum i ett av medlemsländernas revisionsverk och Europeiska revisionsrätten gemensamt bildat organ, kontaktkommittén. Verksamheten har organiserats i form av möten för generaldirektörerna och kontaktpersonerna samt arbete i arbetsgrupper tillsatta av generaldirektörmötena.

Revisionsverket har varit med i de av samarbetskommitténs generaldirektörmöten tillsatta utvecklingsarbetsgruppen som förbereder generaldirektörernas och kontaktpersonernas möten, mervärdesskattearbetsgruppen, arbetsgruppen för offentlig upphandling, strukturfondsarbetsgruppen samt arbetsgruppen för utvecklande av rapporteringen om revisionerna av EU-medel.

Revision som hänför sig till EU-medel

De ställningstaganden som kommit fram vid revisionsverkets granskning av medelöverföringar inom Europeiska unionen rappor-

teras till de räkenskapsverk som har berörts av granskningen eller som har ansvar för att bristfälligheter läggs till rätta.

Förutom revisionsverkets egen revisionsverksamhet blir EU-medlen tidvis föremål för med EU-samarbete koordinerad revisionsverksamhet. År 2008 deltog revisionsverket

i en samfällad revision initierad av strukturfondsarbetsgruppen för revisionsverken i EU.

Som kontaktkmyndighet enligt Amsterdamfördraget deltar revisionsverket som nationell observatör i de revisioner som Europeiska revisionsrätten gör i Finland. År 2008 gjordes tre sådana revisioner.

9.5 Revisionsverkets internationella verksamhet

Statens revisionsverk deltar i den internationella standardiseringen på området för revision inom ramen för de högsta revisionsmyndigheternas internationella organisation INTOSAI. Den högsta revisionen av den offentliga ekonomin baserar sig internationellt på av INTOSAI godkända ISSAI -standarder⁵, som i fråga om revision bygger på det internationella revisorsförbundet IFAC:s ISA -standarder och som har kompletterats med standarder för laglighets tillsyn och effektivitetsrevision. INTOSAI och de högsta revisionsmyndigheterna deltar också i samarbetet med att utarbeta ISA -standarderna. ISSAI -standarderna uttrycker den internationellt godkända uppfattningen av god sed vid revision av den offentliga ekonomin, och dessutom utgör INTOSAI:s INTOSAI GOV -standarder en internationellt allmänt godkänd referensram för den interna kontrollen av offentlig ekonomi och offentliga samfund.

Samhälleliga och medborgarrelaterade resultat av den internationella verksamheten

Revisionsverkets internationella samarbete har visat att revisionsverket är en sakkunnig och internationellt ansedd aktör inom revision. Revisionsverkets verksamhet, förfaranden och metoder svarar mot branschens bästa praxis. Revisionsverkets nära samarbetsrelationer har vidare skapat impulser och förutsättningar för en utveckling av verkets verksamhet. Ett konkret exempel på detta är

de internationella standardernas inverkan på utvecklandet av revisionsarbetet. Exempelvis utgörs utgångspunkten för revisionsverkets kvalitetsarbete av ISSAI-standarderna.

Revisionsverket söker sig i den internationella verksamhetsmiljön till ett samarbete som bäst tjänar utvecklandet av revisionsverksamheten och stärker revisionsverkets kunnande och förutsättningar att sköta revisionsverkets nationella revisionsuppdrag. Exempelvis deltog revisionsverket år 2008 i en av de nordiska revisionsverken utförd samfällad revision av beredskapssamarbetet inom elförsörjningen. De vid revisionen framkomna skillnaderna i de olika nordiska ländernas beredskap och förfarandena i riskhanteringen har gett en konkret impuls att i Finland utveckla ett beredskapssystem som säkerställer tillgången på elkraft.

Förutom utvecklandet av revisionsverkets revisionsverksamhet är en målsättning för det internationella samarbetet att stöda revisionsverk som är stadda i utveckling. Revisionsverket har således sin egen roll i att globalt stöda det internationella revisions-samfundet, demokratiska system samt principer för god förvaltning och öppenhet. Det sakkunniga, samarbetskapabla och internationellt ansedda revisionsverket stärker uppfattningen att Finland är ett modernt och öppet välfärdssamhälle, där tack vare ett rätt organiserat förvaltningssystem och effektiv övervakning förekommer endast mycket litet av samhälleliga problem såsom ekonomiskt missbruk eller korruption.

5 www.issai.org

Deltagandet i verksamheten i de internationella organisationerna på området för revision

Syftet med den internationella organisationen för staternas högsta revisionsorgan INTOSAI och dess europeiska dotterorganisation EUROSAI är utbyte av information om revision av statsfinanserna. Organisationernas verksamhet har organiserats i permanenta arbetsgrupper, seminarier och expertmöten. Till organisationernas verksamhet hör också att utveckla revisionsmetoder och revisionsstandarder.

Revisionsverket har år 2008 deltagit i arbetet i INTOSAI:s arbetsgrupp för nationella nyckelindikatorer, miljörevisionsarbetsgruppen och programutvärderingsarbetsgruppen samt i verksamheten i EUROSAI:s IT-arbetsgrupp och dess underarbetsgrupp ITASA och miljörevisionsarbetsgruppen WGEA.

Revisionsverket deltar i den av INTOSAI:s miljörevisionsarbetsgrupp tillsatta parallella revision som behandlar ändamålsenligheten för flexmekanismerna i Kyoto-miljöavtalet. Dessutom utfördes under berättelseåret en i EUROSAI:s gemensamma rapport rapporterad samfällad revision av skatteförvaltningens kostnader och resultat.

Samarbetet med de nordiska länderna, de baltiska länderna och Östersjöländerna

Det nordiska samarbetet på området för revision är befäst. Centrala verksamhetsformer är möten för de nationella verkens ge-

neraldirektörer samt en kontinuerlig kontaktpersonsverksamhet. År 2008 hölls generaldirektörmötet i augusti i Rovaniemi.

Revisionsverket har dessutom deltagit i verksamheten i de av generaldirektörmötet tillsatta arbetsgruppen för revision av statsbolag, arbetsgruppen för missbruk och arbetsgruppen för HR-funktioner samt också i verksamheten i de inofficiellt organiserade nätverken för informatörer och för revisorer för hälsovården.

Den huvudsakliga formen för samarbete med revisionsverken i de baltiska länderna är det årliga samarbetsmötet för representanter för revisionsverken i de baltiska länderna, de nordiska länderna och Polen. I samverkan med de nordiska ländernas och Estlands revisionsverk har dessutom långsiktigt byggts upp växelverkan och informationsutbyte på revisorsnivå.

Som multilateralt samarbete mellan revisionsverken i länderna i Östersjöländerna slutfördes under berättelseåret en parallell revision som behandlade den nationella uppföljningen av miljön samt reglering av och tillsyn över fisket.

Internationell revision

Revisionsverket var år 2008 revisor för Europeiska centralen för väderprognoser på medellång sikt (ECMWF), Organisationen för internationell handelsinformation och samarbete (AITIC), Kommissionen för skydd av Östersjöns marina miljö, Kulturkontakt Nord och Nordiskt utvecklingscenter för handikapphjälpmedel.

9.6 Förnyelsen av revisionsverket och de centrala resultaten av utvecklandet

Utvecklande av samarbetsrelationerna

Vid revisionsverket utförs ett kontinuerligt arbete som syftar till att upprätthålla och bygga upp de nationella samarbetsrelationerna.

I syfte att utveckla samarbetsrelationerna har revisionsverket fortsatt den aktiva växelverkan med förvaltningen. För att säkerställa bl.a. att revisionernas resultat blir utnyttjade på ett effektivt sätt fungerar revisionsverket i konstruktiv samverkan med riksdagen. I oktober 2008 ordnade revisionsverket för andra gången i ordningen ett responsmöte om sin verksamhet för den högsta tjänstemannaledningen i statsförvaltningen. Responsen på mötet har visat att det är av betydelse för uppkomsten av en dialog.

En på bredare bas än tidigare tillsatt delegation för revisionsverket inledde sin mandatperiod i mars 2008. Företrädare i delegationen är revisionsverkets centrala samarbetsinstanser. Delegationen har visat sig vara en viktig arena för diskussioner om revision av statsfinanserna och statsförvaltningens verksamhet och om trenderna i utvärderingen.

Utvecklande av verksamhetsberedskap och förutsättningar för effekter

Revisionsverksamheten vid revisionsverket har man år 2008 utvecklat bl.a. genom att utveckla en enhetlig modell för de revisioner av styrningssystem som verket utför som samfällad revision. Likaså har man under berättelseåret betonat effektaspekten som perspektiv vid revision av lönsamheten.

Revisionsverkets planeringssystem förnyades under berättelseåret. Det nya planeringssystemet alstrar en verksamhets- och ekonomiplan som sträcker sig över flera år, årligen fastställda resultatmål samt en revisionsplan för 1–2 år. Målsättningen för utvecklandet av revisionsplaneringen är en långsiktig revisionsverksamhet som ger den bästa möjliga informationsbasen för de teman som rapporteras till riksdagen.

Under berättelseåret har i revisionsverkets risktänkande och resursallokering ägnats särskild uppmärksamhet åt att alstra och utnyttja analytiska data som gäller de viktigaste riskerna som hänför sig till förvaltningens resultat och finanser samt riskerna på statsfinansiell nivå.

På hösten 2008 genomförde revisionsverket en på olika intressegruppers och medborgarnas åsikter baserad utredning av revisionsverkets image. Utredningen visade att revisionsverket har lyckats väl med att främja ansvarsfullhet och hållbarhet i skötseln av statsfinanserna. Utredningen visade också att man allmänt anser att revisionsverkets verksamhet och kunnande har utvecklats i positiv riktning på senare år. Som ett område för utveckling i revisionsverkets verksamhet betraktades behovet av ett aktivare deltagande än tidigare i den samhälls- och finanspolitiska debatten.

Revisionsverket ålades år 2009 uppgiften att övervaka den valfinansiering om vilken föreskrivs i lagen om kandidaters valfinansiering. För detta har revisionsverket utarbetat och tagit i användning ett elektroniskt system för lämnande av redovisning av valfinansieringen och har inrättat av revisions-

verket upprätthålla internet-sidor för publiceringen av redovisningarna. I fråga om myndighetsuppgiften att övervaka valfinansieringen vid valet till Europaparlamentet och det förnyade kommunalvalet i vissa kommuner kommer verket att rapportera till riksdagen separat under år 2010.

Utvecklande av personalens kunnande och arbetsbetingelser

Revisionsverket har under berättelseåret gjort stora satsningar på att utveckla personalens kunnande och förvalta kunnandet vid verket.

Revisionsverket system för ledning av kunnandet utvecklades under året genom att man definierade de krav på och områden för kunnandet som är förenade med verkets grundläggande uppgift. Den generella utgångspunkten för utvecklandet var att beakta det individuella kunnandet bland personalen.

Som en del av hanteringen av förändringen i personalens åldersstruktur och ledningen av kunnandet har revisionsverket i sin personalplan inkluderat en rekryteringsplan, i vilken definieras de rekryteringsbehov som föräns av revisionsplanen enligt verkets strategi.

9.7 Revisionsverkets kvalitetshantering och kvalitetsrapportering

Kvalitetshanteringsystemet

Utgångspunkten för kvalitetshanteringen vid verket är revisionsinstruktionerna, som följer internationella revisionsstandarder och omspannar verkets alla revisionsprocesser som helhet. Verkets gällande instruktioner utgör en god grundval för kvalitetshanteringen av revisionerna och för kvalitetskontrollen. Kvalitetskontrollen under den tid revisionsarbetet pågår har instruerats i instruktionerna angående redovisningsrevision och effektivitetsrevision. Kvalitetskontrollen är en integrerad del av revisionsprocessen och växelverkan mellan revisorn och den förman som handleder revisionen medan den pågår.

Resultaten av kvalitetshanteringen

Det generella kvalitetskravet vid revisionsverket är att revisionerna utförs i enlighet med de av verket fastställda revisionsinstruktionerna. Hur målet uppnås har utvärderats inom enheterna i samband med arbetshandledningen, vid den i efterhand gjorda utvärderingen av slutförda revisioners kvalitet samt också vid utvärderingar som gällt revisionsinstruktionerna.

Alla de av enheten för redovisningsrevision slutförda revisionerna som hänfört sig till finansåret 2008 har utförts i enlighet med den av revisionsverket fastställda revisionsinstruktionen. Revisionen har under berättelseåret i sin kvalitetshantering ägnat särskild uppmärksamhet åt planeringen av revisionerna och behärskandet av revisionsprocessen samt vid klarhet och evidens i uttalandena i revisionsberättelserna. En fortgående aspekt på utvecklandet av kvaliteten har varit mellanrapporteringens och de årliga sammanfattningarnas kvalitet samt en rapportering vid rätt tidpunkt.

Effektivitetsrevisionsberättelserna svarar väl mot instruktionen om effektivitetsrevision. På basis av en kvalitetsutvärdering i efterhand ligger tyngdpunkten i utvecklandet av effektivitetsrevisionsprocessen vid revisionens förutredningsskede. Effektivitetsrevisionen har under år 2008 infört ett systematiskt förfarande för kvalitetsutvärdering, som syftar till att utvärdera och följa upp hur kvaliteten utvecklas och ge utvecklingsåtgärder en exakt inriktning. Dessutom har effektivitetsrevisionen infört språkvård som gäller samtliga revisionsberättelser. Avsikten med språkvården är att säkerställa kvaliteten för framställningen i revisionsberättelserna.

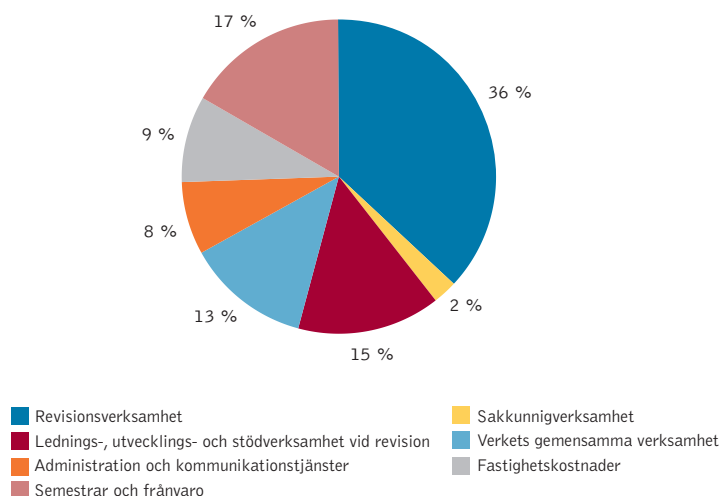
9.8 Revisionsverkets nyckeltal

Kostnader och utgiftsstruktur

Revisionsverkets kostnader var år 2008 totalt 12,72 miljoner euro (2007 11,97 milj. €), av vilket andelen för effektivitetsrevision utgjorde 48 procent och andelen för redovisningsrevision 52 procent. I beräkningen har verkets kostnader år 2008 för interna tjäns-

ter (1,17 milj. €), fastighetskostnader (1,12 milj. €) samt övriga gemensamma kostnader (1,46 milj. €) hänförs till verksamhetsenheterna för revision.

Verkets sammanräknade lönesumma exklusive bikostnader var 8,15 miljoner euro (2007 7,78 milj. €, 2006 7,59 milj. €).

FIGUR 4: Revisionsverkets kostnadsstruktur år 2008 (tusental euro)

Centrala operativa nyckeltal

Revisionsverkets operativa nyckeltal beskriver hur verkets verksamhet har inriktats på dess grundlagsenliga uppgift. Uppföljningen hänför sig till den effektiva arbetstiden och den alstrar information om verksamheten vid verket och verksamhetsenheterna för revision.

Den för externa prestationer dvs. för revisions- och sakkunnigverksamhet använda arbetstidens andel av den effektiva arbetstiden, exklusive avlönad frånvaro, var vid revisionsverket 59,7 procent (2007 60,4 %, 2006 57,4 %).

Vid enheten för redovisningsrevision var den för enhetens externa prestationer använda arbetstidens andel 74,7 procent av de

för enhetens verksamhet använda arbetsdagarna (2007 74,0 %, 2006 73,8 %). Av arbetsinsatsen vid verksamhetsenheten för effektivitetsrevision hänförde sig 71,5 procent till enhetens externa prestationer (2007 71,7 %, 2006 66,5 %). Den arbetstid som använts för externa prestationer inkluderar även den tid som har använts för handledning av revisionen.

Revisionsverkets kalkylmässiga kostnader för den externa prestationsproduktionen år 2008 var 735 euro per presterad arbetsdag.

Personal

Den totala anställda personalstyrkan vid revisionsverket vid utgången av år 2008 var 151 personer. Av dem stod 144 personer i ordinarie tjänsteförhållande och sju personer (4,6 %) i tidsbundet tjänsteförhållande. År 2008 använde verket en arbetsinsats motsvarande 147 årsverken.

Medelåldern för revisionsverkets personal var 47,1 år i slutet av år 2008. Kvinnornas andel av revisionsverkets hela personal utgjorde 42,4 procent. Av revisionspersonalen utgjorde kvinnornas andel 40,9 procent och av den övriga personalen 50,0 procent.

UPPGIFTER OM PERSONALEN TOTALT 31.12.

	2005	2006	2007	2008
Medelsålder, år	45,6	46,0	47,2	47,1
Kvinnornas andel, %	40,1	40,4	39,3	42,4
Andel med högskoleexamen, %	86,8	88,5	88,7	90,1

År 2008 upphörde totalt 11 personers tjänsteförhållande. Av dem hörde åtta personer till revisionspersonalen och tre till den övriga personalen. Under året övergick fem personer (3,3 % av personalen) till tjänst hos en annan arbetsgivare. Året innan övergick åtta personer till tjänst hos en annan arbetsgivare.

Utvecklande av personalens kunskande

Per årsverke användes för personalens utvecklande av kunskande i fråga om hela personalen i genomsnitt 13,5 arbetsdagar, i fråga om revisionspersonalen 14,5 arbetsdagar och i fråga om den övriga personalen 5,4 arbetsdagar. Kostnaderna för utvecklande av personalens kunskande utgjorde 5,4 procent av verkets totala kostnader.

UTVECKLANDE AV PERSONALENS KUNSKANDE

	2005	2006	2007	2008
Dagsverken	1 924	2 248	1 925	1 987
Dagsverken per årsverke	13,1	15,5	13,2	13,5
Kostnader, euro	567 111	717 183	617 917	690 994
Kostnader per årsverke	3 857	4 946	4 232	4 701

**NEGATIVT STÄLLNINGSTAGANDE
TILL LAGENLIGHETEN
ANGÅENDE IAKTTAGANDET AV
BUDGETEN OCH BESTÄMMELSERNA
OM DEN**

**SKYLDIGHET ATT MEDDELA
REVISIONSVERKET**

STATSRÅDETS KANSLI

STATSRÅDETS KANSLI

På basis av revisionen anförts som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för det i 16 § i lagen om statsbudgeten förutsatta ordnandet av resultatredovisningen.

STATSRÅDETS KANSLI

**UTRIKESMINISTERIETS
FÖRVALTNINGSOMRÅDE**

UTRIKESMINISTERIET

På basis av revisionen anförts som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för överföring av intäkter (338 590 euro) som hör till moment 24.99.95 (kursfluktuationer) till moment 12.24.99 (Inkomster inom utrikesministeriets förvaltningsområde) samt utgifters hänförande till finansåret och felaktigheter i förfarandena i betalningsrörelsen vid ett fastighetsprojekt.

Utgifter som hör till år 2009 har i strid med budgeten och 5 a § i förordningen om statsbudgeten noterats som utgifter för år 2008 på moment 24.01.01 (Utrikesförvaltningens omkostnader, reservationsanslag 2 år, utgifter för år 2009 totalt 284 124 euro), på mo-

**UTRIKESMINISTERIETS
FÖRVALTNINGSOMRÅDE**

UTRIKESMINISTERIET

Med stöd av 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall utrikesministeriet meddela revisionsverket före 14.8.2009, vilka åtgärder det har vidtagit med anledning av de mot budgeten och de centrala bestämmelserna om den stridande förfarandena.

NEGATIVT STÄLLNINGSTAGANDE TILL LAGENLIGHETEN

SKYLDIGHET ATT MEDDELA REVISIONSVERKET

ment 24.30.66 (Egentligt bistånd, reservationsanslag 3 år, totalt 5,5 miljoner euro) samt på moment 24.99.66 (Vissa medlemsavgifter och finansiella bidrag, förslagsanslag, totalt 3,0 miljoner euro). I fråga om förslagsanslaget har med förfarandet i strid med 7 § i lagen om statsbudgeten förlängts anslagets användningstid.

För öppnandet av bankkonto för det av utrikesministeriet verkställda fastighetsprojektet har inte funnits sådant tillstånd som avses i 33 § i förordningen om statsbudgeten och utbetalningen av utgifter har inte i fråga om förfarandet vid godkännande uppfyllt kravet i förordningens 39 § på betalning endast av behörigen godkända utgifter.

INRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

FÖRVALTNINGENS
DATATEKNIKCENTRAL

På basis av revisionen anförs som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för det i 16 § i lagen om statsbudgeten förutsatta ordnandet av resultatredovisningen.

INRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

NEGATIVT STÄLLNINGSTAGANDE TILL LAGENLIGHETEN

SKYLDIGHET ATT MEDDELA REVISIONSVERKET

FÖRSVARSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

FÖRSVARSMINISTERIET

På basis av revisionen anføres som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för att utgifter (388 694,18 euro) som anknyter till renovering och ändring av hyrda utrymmen i strid med budgeten har betalats från moment 27.01.01 (Försvarmaktens omkostnader) och ordnandet av resultatredovisningen på det sätt som förutsätts i 16 § i lagen om statsbudgeten.

FÖRSVARSMAKTEN

På basis av revisionen anføres som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för den i 15 § 2 momentet i lagen om statsbudgeten förutsatta uppföljningen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet och presentationen av årsresultatet, samt att utgifter som anknyter till iståndsättande av och ändringsarbeten på av Försvarmakten hyrda markområden (141 830 euro) i strid med budgeten har betalats från moment 27.01.01 (Försvarmaktens omkostnader, reservationsanslag 2 år). Försvarmaktens fullmaktsbokföring har inte ordnats på det sätt som förutsätts i 54 a § i förordningen om statsbudgeten.

FÖRSVARSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

FÖRSVARSMINISTERIET

Med stöd av 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall försvarsministeriet meddela revisionsverket före 28.8.2009, vilka åtgärder det har vidtagit för att ordna resultatredovisningen på det sätt som förutsätts i 16 § i lagen om statsbudgeten.

FÖRSVARSMAKTEN

Med stöd av 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Försvarmakten meddela revisionsverket före 14.8.2009, vilka åtgärder den har vidtagit för att ordna resultatredovisningen på det sätt som förutsätts i 16 § i lagen om statsbudgeten.

NEGATIVT STÄLLNINGSTAGANDE TILL LAGENLIGHETEN

SKYLDIGHET ATT MEDDELA REVISIONSVERKET

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

FINANSMINISTERIET

På basis av revisionen anføres som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för uppföljningen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet och den i 15 § 2 momentet i lagen om statsbudgeten förutsatta presentationen av årsresultatet och ordnandet av resultatredovisningen på det sätt som förutsätts i 16 § i lagen om statsbudgeten.

TULLSTYRELSEN

På basis av revisionen anføres som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för den i 15 § 2 momentet i lagen om statsbudgeten förutsatta uppföljningen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet och presentationen av årsresultatet och ordnandet av resultatredovisningen på det sätt som förutsätts i 16 § i lagen om statsbudgeten. samt uppgörandet av i 64 § u förordningen om statsbudgeten avsedda balansspecifikationer som verifierar bokslutet.

STATSKONTORET

På basis av revisionen anføres som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för att ett nettobudgeterat anslag i inkomstbudgeten i strid med 7 § 3 momentet i la-

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

FINANSMINISTERIET

Med stöd av 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall finansministeriet meddela revisionsverket före 28.8.2009, vilka åtgärder det har vidtagit för att ordna resultatredovisningen på det sätt som förutsätts i 16 § i lagen om statsbudgeten.

TULLSTYRELSEN

Med stöd av 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Tullstyrelsen meddela revisionsverket före 14.8.2009, vilka åtgärder den har vidtagit för att klargöra salldifferenserna mellan huvudbokföringen och balansspecifikationerna och för att göra upp saknade balansspecifikationer samt för att ordna resultatredovisningen på det sätt som förutsätts i 16 § i lagen om statsbudgeten.

gen om statsbudgeten har överförts att användas från moment 12.28.20 (Servicecentralens inkomster, 89 423,84 euro) samt att ett anslag har överskridits i strid med 7 § 3 moment i statbudgeten på moment 33.50.33 (Statsunderstöd för rehabilitering av makar till krigsinvalider, reservationsanslag 2 år, överskridning 23 260,65 euro) och på moment 28.60.03 (Löneutgifter till följd av statens personalarrangemang, reservationsanslag 2 år, överskridning 32 236,08 euro).

STATENS EKONOMISKA FORSKNINGSCENTRAL

På basis av revisionen anförs som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för det i 21 § i lagen om statsbudgeten föreskrivna kravet på presentation av riktiga och tillräckliga uppgifter om det funktionella resultatet.

BEFOLKNINGSREGISTERCENTRALEN

På basis av revisionen anförs som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för det i 63 § i förordningen om statsbudgeten förutsatta godkännandet av bokslutet inom fastställd tid.

UNDERVISNINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

UNDERVISNINGSMINISTERIET

På basis av revisionen anføres som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för felaktigheter i betalningsrörelsen rörande ett kulturellt samarbetsprojekt.

För öppnandet av ett bankkonto för det av undervisningsministeriet verkställda kulturella samarbetsprojektet har inte funnits sådant tillstånd som avses i 33 § i förordningen om statsbudgeten och utbetalningen av utgifter har inte i fråga om förfarandet vid godkännande uppfyllt kravet i förordningens 39 § på betalning endast av behörigen godkända utgifter.

HELSINGFORS HANDELSHÖGSKOLA

På basis av revisionen anføres som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för den i 15 § 2 momentet i lagen om statsbudgeten förutsatta uppföljningen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet och presentationen av årsresultatet.

HELSINGFORS UNIVERSITET

På basis av revisionen anføres som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för det i 16 § i lagen om statsbudgeten förutsatta ordnandet av resultatredovisningen.

UNDERVISNINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

NEGATIVT STÄLLNINGSTAGANDE TILL LAGENLIGHETEN

SKYLDIGHET ATT MEDDELA REVISIONSVERKET

JOENSUU UNIVERSITET

På basis av revisionen anförts som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för den i 15 § 2 momentet i lagen om statsbudgeten förutsatta uppföljningen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet och presentationen av årsresultatet och det i 16 § i lagen om statsbudgeten förutsatta ordnandet av resultatredovisningen.

KUOPIO UNIVERSITET

På basis av revisionen anförts som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för det i 16 § i lagen om statsbudgeten förutsatta ordnandet av resultatredovisningen.

BILDKONSTAKADEMIN

På basis av revisionen anförts som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för det i 16 § i lagen om statsbudgeten förutsatta ordnandet av resultatredovisningen.

LAPPLANDS UNIVERSITET

På basis av revisionen anförts som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för i strid med budgeten betalt ogrundat statsbidrag om 50 606,28 euro samt den i 15 § 2 momentet i lagen om statsbudgeten förutsatta uppföljningen av den avgiftsbelagda verk-

LAPPLANDS UNIVERSITET

Med stöd av 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Lapplands universitet meddela revisionsverket före 14.8.2009, vilka åtgärder det har vidtagit för att ordna resultatredovisningen på det sätt som förutsätts i 16 § i lagen om statsbudgeten.

NEGATIVT STÄLLNINGSTAGANDE TILL LAGENLIGHETEN

Samhetens lönsamhet och presentationen av årsresultatet och det i 16 § i lagen om statsbudgeten förutsatta ordnandet av resultatredovisningen.

MUSEIVERKET

På basis av revisionen anförs som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för mot budgeten och 5 a § i förordningen om statsbudgeten stridande på betalning grundat noteringsförfarande på moment 29.80.50 (Vissa understöd, reservationsanslag 3 år för finansåren 2006-2008) som budgeterats med hänförande enligt beslut om beviljande samt användning av anslag på moment 29.80.04 (Museiverkets omkostnader, reservationsanslag 2 år) i strid med budgeten för betalning av överföringsutgifter (24 000 euro).

UTBILDNINGSSTYRELSEN

På basis av revisionen anförs som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för den i 21 § lagen om statsbudgeten förutsatta presentationen av riktiga och tillräckliga uppgifter om det funktionella resultatet.

ULEÅBORGS UNIVERSITET

På basis av revisionen anförs som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för att på moment 29.50.01 (Universitetens omkostnader, reservationsanslag 2 år) utgifter

SKYLDIGHET ATT MEDDELA REVISIONSVERKET

Därtill skall Lapplands universitet meddela revisionsverket före 14.8.2009, vilka åtgärder det har vidtagit för återkrävande av det ogrundat betalda statsbidraget.

MUSEIVERKET

Med stöd av 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Museiverket meddela revisionsverket före 14.8.2009, vilka åtgärder det har vidtagit med anledning av anmärkningarna gällande hänförande av överföringsutgifter till finansåret, ordnandet av fullmaktsbokföringen och inriktningen av kostnaderna för samfinansierad verksamhet.

NEGATIVT STÄLLNINGSTAGANDE TILL LAGENLIGHETEN

SKYLDIGHET ATT MEDDELA REVISIONSVERKET

som hör till år 2008 (ca 2,6 miljoner euro) i strid med budgeten och 5 a § i förordningen om statsbudgeten har hänförts till år 2009, samt den i 15 § 2 momentet i lagen om statsbudgeten förutsatta uppföljningen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet och presentationen av årsresultatet och det i 16 § i lagen om statsbudgeten förutsatta ordnandet av resultatredovisningen.

SIBELIUS-AKADEMIN

På basis av revisionen anförs som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för att budgetens moment 29.50.01. (Universitetens omkostnader, reservationsanslag 2 år) i strid med budgeten har använts för betalning av överföringsutgifter (40 000 euro) samt det i 16 § i lagen om statsbudgeten förutsatta ordnandet av resultatredovisningen.

FÖRVALTNINGSNÄMNDEN FÖR SVEABORG

På basis av revisionen anförs som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för att anslag på budgetmoment 29.80.03 (Omkostnader för förvaltningsnämnden för Sveaborg) i strid med budgeten har använts för saneringsutgifter (548 753 euro).

SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

På basis av utförd granskning anförs som utlåtande, att budgeten och de centrala stad-

SIBELIUS-AKADEMIN

Med stöd av 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Sibelius-Akademien meddela revisionsverket före 14.8.2009 vilka åtgärder den har vidtagit för att ordna resultatredovisningen på det sätt som förutsätts i 16 § i lagen om statsbudgeten.

NEGATIVT STÄLLNINGSTAGANDE TILL LAGENLIGHETEN

SKYLDIGHET ATT MEDDELA REVISIONSVERKET

gandena över budgetens tillämpning har iakttagits, med undantag av lagen om statsbudgetens 15 §:s 2 moments krav på kontrollen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet samt redovisning av årsresultatet, och med undantag av lagen om statsbudgetens 16 §:s krav på ordnandet av resultatredovisningen.

KONSTINDUSTRIELLA HÖGSKOLAN

På basis av revisionen anförs som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för att anslag på moment 29.50.20 (Universitetsväsendets gemensamma utgifter, reservationsanslag 3 år) har använts för betalning av utgifter (200 000 euro) som hör till moment 29.50.01 (Universitetens omkostnader, reservationsanslag 2 år), donationsintäkter (200 000 euro) i anknytning till mervärdesskatteutgiften som hör till moment 29.01.29 (Mervärdesskatteutgifter inom undervisningsministeriets förvaltningsområde) har noterats på moment 29.50.01 (Universitetens omkostnader), och det i 16 § i lagen om statsbudgeten förutsatta ordnandet av resultatredovisningen. Konstindustriella högskolans bokföring har inte till alla delar skötts enligt sådan god bokföringssed som förutsätts i 14 § i lagen om statsbudgeten.

TAMMERFORS UNIVERSITET

På basis av revisionen anförs som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag

KONSTINDUSTRIELLA HÖGSKOLAN

Med stöd av 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Konstindustriella högskolan meddela revisionsverket före 14.8.2009, vilka åtgärder den har vidtagit för att sköta bokföringen på det sätt god bokföringssed förutsätter.

TAMMERFORS UNIVERSITET

Med stöd av 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Tammerfors universitet meddela revisionsverket före 14.8.2009

NEGATIVT STÄLLNINGSTAGANDE TILL LAGENLIGHETEN

för det i 16 § i lagen om statsbudgeten förutsatta ordnandet av resultatredovisningen samt försäljning (92 144 euro) av lös egendom i strid med budgeten och 24 § i lagen om statsbudgeten.

TEATERHÖGSKOLAN

På basis av revisionen anförs som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för det i 16 § i lagen om statsbudgeten förutsatta ordnandet av resultatredovisningen samt att prisstöd för den avgiftsbelagda verksamheten i strid med budgeten har betalats som stöd (50 000) euro för en annan högskolas avgiftsbelagda verksamhet från moment 29.50.01 (Universitetens omkostnader, reservationsanslag 2 år).

ÅBO HANDELSHÖGSKOLA

På basis av revisionen anförs som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för skötande av bokföringen i enlighet med sådan god bokföringssed som förutsätts i 14 § i lagen om statsbudgeten.

VASA UNIVERSITET

På basis av revisionen anförs som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för det i 16 § i lagen om statsbudgeten förutsatta ordnandet av resultatredovisningen.

SKYLDIGHET ATT MEDDELA REVISIONSVERKET

vilka åtgärder det har vidtagit för indrivning av det till försäljningen av lös egendom anknutna tillgodohavandet på det sätt som avses i statsbudgeten.

TEATERHÖGSKOLAN

Med stöd av 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Teaterhögskolan meddela revisionsverket före 14.8.2009 vilka åtgärder den har vidtagit för att ordna resultatredovisningen på det sätt som förutsätts i 16 § i lagen om statsbudgeten.

ÅBO HANDELSHÖGSKOLA

Med stöd av 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Åbo handelshögskola meddela revisionsverket före 14.8.2009 vilka åtgärder den har vidtagit med anledning av bristerna i den interna övervakningen av bokföringen.

NEGATIVT STÄLLNINGSTAGANDE TILL LAGENLIGHETEN

SKYLDIGHET ATT MEDDELA REVISIONSVERKET

ÅBO AKADEMI

På basis av utförd granskning anføres som utlåtande, att budgeten och de centrala stadgandena över budgetens tillämpning har iakttagits, med undantag av lagen om statsbudgetens 15 §:s 2 moments krav på kontrollen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet samt redovisning av årsresultatet, och med undantag av lagen om statsbudgetens 16 §:s krav på ordnandet av resultatredovisningen.

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

VILT- OCH FISKERIFORSKNINGS- INSTITUTET

Med stöd av 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet meddela revisionsverket före 14.8.2009 vilka åtgärder det har vidtagit med anledning av de ekonomiska förluster som beror på bristerna i institutets interna övervakning, och för säkerställande av att den interna övervakning som avses i 24 b § i lagen om statsbudgeten (1988/423) har ordnats på ett adekvat sätt vid institutet.

NEGATIVT STÄLLNINGSTAGANDE TILL LAGENLIGHETEN

SKYLDIGHET ATT MEDDELA REVISIONSVERKET

KOMMUNIKATIONS-MINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

LUFTFARTSFÖRVALTNINGEN

På basis av revisionen anføres som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för den i 15 § 2 momentet i lagen om statsbudgeten förutsatta uppföljningen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet och presentationen av årsresultatet och det i 16 § i lagen om statsbudgeten förutsatta ordnandet av resultatredovisningen.

HAVSFORSKNINGSINSTITUTET

På basis av revisionen anføres som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för det godkännande av bokslutet som avses i 63 § i förordningen om statsbudgeten.

BANFÖRVALTNINGSCENTRALEN

På basis av revisionen anføres som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för det i 16 § i lagen om statsbudgeten förutsatta ordnandet av resultatredovisningen.

KOMMUNIKATIONS-MINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

LUFTFARTSFÖRVALTNINGEN

Med stöd av 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Luftfartsförvaltningen meddela revisionsverket före 14.8.2009 vilka åtgärder den har vidtagit för att ordna uppföljningen av den avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet och presentationen av dess årsresultat på det sätt som förutsätts i 15 § 2 momentet i lagen om statsbudgeten, samt för att ordna resultatredovisningen på det sätt som förutsätts i 16 § i lagen om statsbudgeten.

BANFÖRVALTNINGSCENTRALEN

Med stöd av 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall Banförvaltningscentralen meddela revisionsverket före 14.8.2009 vilka åtgärder den har vidtagit för att ordna resultatredovisningen på det sätt som förutsätts i 16 § i lagen om statsbudgeten.

NEGATIVT STÄLLNINGSTAGANDE TILL LAGENLIGHETEN

SKYLDIGHET ATT MEDDELA REVISIONSVERKET

JÄRNVÄGSVERKET

På basis av revisionen anförts som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för det i 21 § i lagen om statsbudgeten föreskrivna kravet på presentation av riktiga och tillräckliga uppgifter om lönsamheten och produktiviteten i bokslutet.

VÄGFÖRVALTNINGEN

På basis av revisionen anförts som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för det i 21 § i lagen om statsbudgeten föreskrivna kravet på presentation av riktiga och tillräckliga uppgifter om lönsamheten och produktiviteten i bokslutet.

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET

På basis av revisionen anförts som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för den i 10 § i lagen om statsbudgeten förutsatta administreringen av fullmakter och fullmaktsbokföringen.

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET

Med stöd av 5 § 1 momentet i lagen om Statens revisionsverk skall arbets- och näringsministeriet meddela revisionsverket före 28.8.2009 vilka åtgärder ministeriet har vidtagit för att ordna den i 10 § i lagen om statsbudgeten förutsatta administreringen av fullmakter och fullmaktsbokföringen, för att korrigera bristerna i det system som använts i administreringen av strukturfondsprojekt samt för att ordna resultatredovisningen på

MELLERSTA FINLANDS ARBETS-
OCH NÄRINGSCENTRAL

På basis av revisionen anförs som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för att åt utomstående verkställare år 2008 givna förbindelser (över 4,9 miljoner euro) för ESF- och ERUF- delfinansierade projekt under programperioden 2007-2013 i strid med budgeten har behandlats som användning av fullmakt för finansåret 2009, samt att moment 32.80.51.5.02 (Förvärv av grupp- och andra tjänster, reservationsanslag) i strid med budgeten och 5 a § i förordningen om statsbudgeten har använts för betalning av utgifter (20 216,62 euro) som hör till år 2009. Med förfarandet har i strid med 7 § i lagen om statsbudgeten förlängts reservationsanslagets användningstid.

BIRKALANDS ARBETS- OCH
NÄRINGSCENTRAL

På basis av revisionen anförs som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för att på moment 26.40.63 (Mottagande av flyktingar och asylsökande, förslagsanslag) utgifter (261 776 euro) som hör till år 2009 i strid med budgeten och 5 a § i förordningen om statsbudgeten har hänförts till år 2008. Med förfarandet har i strid med 7 § i lagen om statsbudgeten förlängts reservationsanslagets användningstid.

det sätt som förutsätts i 16 § i lagen om statsbudgeten.

NEGATIVT STÄLLNINGSTAGANDE TILL LAGENLIGHETEN

SKYLDIGHET ATT MEDDELA REVISIONSVERKET

NORRA ÖSTERBOTTENS ARBETS- OCH NÄRINGSCENTRAL

På basis av revisionen anförs som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för det i 21 § i lagen om statsbudgeten föreskrivna kravet på presentation av riktiga och tillräckliga uppgifter om det funktionella resultatet.

NYLANDS ARBETS- OCH NÄRINGSCENTRAL

På basis av revisionen anförs som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för att åt utomstående verkställare år 2008 givna förbindelser (minst miljoner euro) för ESF-delfinansierade projekt under programperioden 2007–2013 i strid med budgeten har behandlats som användning av fullmakt för finansåret 2009.

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDS- MINISTERIET

På basis av revisionen anförs som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för att för överföringsutgifter avsett anslag 33.60.34 (Statlig ersättning till verksamhets-

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

enheter inom hälso- och sjukvården för kostnaderna för sinnesundersökningar och patientöverföringar) (3 344 858,90 euro) i strid med budgeten har använts för betalande av konsumtionsutgifter.

FOLKHÄLSOINSTITUTET

På basis av revisionen anförts som utlåtande, att budgeten och de centrala bestämmelserna om den har iakttagits med undantag för presentationen av den bruttobudgeterade avgiftsbelagda verksamhetens lönsamhet och årsresultat på det sätt som förutsätts i 15 § 2 momentet i lagen om statsbudgeten.

REDOVISNINGSREVISIONSBERÄTTELSE ENLIGT FÖRVALTNINGSOMRÅDE

236/53/08 Statsbokslutet

REPUBLIKENS PRESIDENTS KANSLI

117/53/08 Republikens presidents kansli

STATSRÅDETS KANSLI

118/53/08 Statsrådets kansli

UTRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

119/53/08 Utrikesministeriet

JUSTITIEMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

120/53/08 Justitieministeriet

121/53/08 Brottspåföljdsverket

INRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

122/53/08 Inrikesministeriet

123/53/08 Förvaltningens datateknikcentral

124/53/08 Polisnrättningen i Helsingfors härad

125/53/08 Nödcentralverket

126/53/08 Centralkriminalpolisen

127/53/08 Rörliga polisen

128/53/08 Migrationsverket

129/53/08 Räddningsinstitutet

130/53/08 Polisyrkeshögskolan

131/53/08 Polisens teknikcentral

132/53/08 Gränsbevakningsväsendet

133/53/08 Inrikesförvaltningens servicecentral

134/53/08 Skyddspolisen

237/53/08 Brandskyddsfonden

FÖRSVARSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

135/53/08	Försvarsministeriet
136/53/08	Försvarsförvaltningens servicecentral
137/53/08	Försvarsförvaltningens byggverk
138/53/08	Försvarsmakten

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

139/53/08	Finansministeriet
140/53/08	Ålands länsstyrelse
141/53/08	Södra Finlands länsstyrelse
142/53/08	Östra Finlands länsstyrelse
143/53/08	Lapplands länsstyrelse
144/53/08	Västra Finlands länsstyrelse
145/53/08	Uleåborgs länsstyrelse
146/53/08	Statistikcentralen
147/53/08	Tullstyrelsen s
148/53/08	Statskontoret
149/53/08	Statens ekonomiska forskningscentral
150/53/08	Skatteförvaltningen
151/53/08	Befolkningsregistercentralen

UNDERVISNINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

152/53/08	Undervisningsministeriet
153/53/08	Helsingfors handelshögskola
154/53/08	Helsingfors universitet
155/53/08	Joensuu universitet
156/53/08	Jyväskylä universitet
157/53/08	Nationalarkivet
158/53/08	Kuopio universitet
159/53/08	Bildkonstakademin
160/53/08	Lapplands universitet
161/53/08	Villmanstrands tekniska universitet
162/53/08	Museiverket
163/53/08	Utbildningsstyrelsen
164/53/08	Uleåborgs universitet
165/53/08	Sibelius-Akademin
166/53/08	Finlands Akademi
167/53/08	Förvaltningsnämnden för Sveaborg
168/53/08	Svenska handelshögskolan
169/53/08	Konstindustriella högskolan

170/53/08	Tammerfors tekniska universitet
171/53/08	Tammerfors universitet
172/53/08	Teaterhögskolan
173/53/08	Tekniska högskolan
174/53/08	Åbo handelshögskola
175/53/08	Åbo universitet
176/53/08	Vasa universitet
177/53/08	Statens konstmuseum
178/53/08	Universitetens servicecentral
179/53/08	Åbo Akademi

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

180/53/08	Jord- och skogsbruksministeriet
181/53/08	Livsmedelssäkerhetsverket
182/53/08	Geodetiska institutet
183/53/08	Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi
184/53/08	Jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral
185/53/08	Lantmäteriverket
186/53/08	Landsbygdsverket
187/53/08	Skogsforskningsinstitutet
188/53/08	Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet

KOMMUNIKATIONSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

189/53/08	Kommunikationsministeriet
190/53/08	Fordonsförvaltningscentralen
191/53/08	Luftfartsförvaltningen
192/53/08	Meteorologiska institutet
193/53/08	Sjöfartsverket
194/53/08	Havsforskningsinstitutet
195/53/08	Banförvaltningscentralen
196/53/08	Järnvägsverket
197/53/08	Vägförvaltningen
198/53/08	Kommunikationsverket

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET FÖRVALTNINGSOMRÅDE

199/53/08	Arbets- och näringsministeriet
200/53/08	Energimarknadsverket
201/53/08	Geologiska forskningscentralen
202/53/08	Konkurrensverket
203/53/08	Konsumentforskningscentralen

204/53/08	Konsumentverket o
205/53/08	Centralen för turistfrämjande
206/53/08	Mätteknikcentralen
207/53/08	Patent- och registerstyrelsen
208/53/08	Tekes – utvecklingscentralen för teknologi och innovationer
209/53/08	Säkerhetsteknikcentralen
210/53/08	Statens tekniska forskningscentral
212/53/08	Södra Österbottens arbets- och näringscentral
211/53/08	Södra Savolax arbets- och näringscentral
213/53/08	Tavastlands arbets- och näringscentral
214/53/08	Sydöstra Finlands arbets- och näringscentral
215/53/08	Kajanalands arbets- och näringscentral
216/53/08	Mellersta Finlands arbets- och näringscentral
217/53/08	Lapplands arbets- och näringscentral
218/53/08	Birkalands arbets- och näringscentral
219/53/08	Österbottens arbets- och näringscentral
220/53/08	Norra Karelen arbets- och näringscentral
221/53/08	Norra Österbottens arbets- och näringscentral
222/53/08	Norra Savolax arbets- och näringscentral
223/53/08	Satakunta arbets- och näringscentral
224/53/08	Nylands arbets- och näringscentral
225/53/08	Egentliga Finlands a arbets- och näringscentral

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

226/53/08	Social- och hälsovårdsministeriet
227/53/08	Folkhälsoinstitutet
228/53/08	Läkemedelsverket
229/53/08	Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral
230/53/08	Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården
231/53/08	Strålskyddscentralen
232/53/08	Försäkringsinspektionen

MILJÖMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

233/53/08	Miljöministeriet iö
234/53/08	Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet
235/53/08	Finlands miljöcentral
238/53/08	Oljeskyddsfonden

EFFEKTIVITESREVISIONSBERÄTTELSE OCH UPPFÖLJNINGSRAPPORTER ENLIGT FÖRVALTNINGSOMRÅDE

Uppgifterna om effekter i statens bokslutsberättelse för år 2008

STATSRÅDETS KANSLI

Uppföljningsrapporter:

Statens intressebolag och staten som minoritetsägare

UTRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

170/2008 Utvecklingssamarbetets tvärgående mål

180/2009 Upphandlingen av sakkunnig- och forskningstjänster vid Utri-kesministeriet

Uppföljningsrapporter:

Revision av anslaget för lokalt samarbete

JUSTITIEMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

169/2008 Förvaltningsdomstolarna

191/2009 Övervakningen av partistödet

197/2009 Styrningssystemet på justitieministeriets förvaltningsområde

Uppföljningsrapporter:

Resultatstyrningen och ledningen av tingsrätterna

INRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

178/2008 Utlokaliseringen av polisens dataförvaltningscentral

186/2009 Ändringar av ekonomiförvaltningen vid ministerier, ämbets-verk och inrättningar

187/2009 Inrikesförvaltningens servicecentral

Uppföljningsrapporter:

Landskapsförbundens roll – användningen av den obundna delen av landskapspengar

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

163/2008 Missbruk i statsförvaltningen

164/2008 Beredskapsförsörjningscentralen

168/2008 Statens kassaförvaltning

179/2008 Statens skuldhantering

- 184/2009 Styrningen och förvaltningen av fonderna utanför statsbudgeten
 185/2009 Fordonsförvaltningscentralens PALKO-projekt
 195/2009 Bilbeskattningen
Uppföljningsrapporter:
 Välbefinnandet i arbetet inom statsförvaltningen
 Sammanslagningsunderstöd till kommunerna
 Övervakningsavgifter som myndigheterna uppbär av de övervakade
 Resande i tjänsten - styrningssystem och lönsamhet

UNDERVISNINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

- 171/2008 Kvantitativt föregripande, dimensionering och inriktning av yrkesutbildningen
 188/2009 Utvecklande av yrkeshögskoleutbildningens anknytning till arbetslivet
 192/2009 Systemet för styrning och finansiering av den grundläggande utbildningen
Uppföljningsrapporter:
 Specialyrkesläroanstalterna och systemet med statsandelar för deras driftskostnader
 Grundreparationen av Suomen Kansallisteatteri

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

- 162/2008 Forststyrelsen – affärsverkskoncern och naturskyddare styrd av miljöministeriet
 173/2008 Styrningssystemet på jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde
 175/2008 Minskning av lantbrukets utsläpp av näringsämnen
 190/2009 De av prövning beroende stödsystemen på jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde
Uppföljningsrapporter:
 Lantmäteriverkets lantmäteriförrättningar

KOMMUNIKATIONSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

- 158/2008 Genomförandet av regionala informationssamhällsprojekt
 159/2008 Underhållet av bannätet
 161/2008 Utvecklandet och användningen av identifieringstjänster i den offentliga förvaltningen
 182/2009 Underhållet av sjöfartsverkets farlederna
Uppföljningsrapporter:
 Isklasserna och farledsavgifterna

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

- 157/2008 F & U-utvärderingsverksamheten
- 165/2008 Det kommersiella utnyttjandet av Statens tekniska forsknings-centrals (VTT) immateriella tillgångar (Intellectual Property Rights IPR)
- 166/2008 Parallell revision utförd av revisionsverken i EU av resultaten av strukturfondsprogrammen på sysselsättningens område
- 172/2008 Effekterna av de regionala utvecklingsprogrammen
- 174/2008 Arbetsförmedlingens ställning och tyngdpunkter
- 176/2008 Lamporna på i Norden – Det nordiska beredskapssamarbetet i elförsörjningen
- 189/2009 Främjandet av elektronifiering av företagens affärsverksamhet
Uppföljningsrapporter:
Sysselsättningseffekterna av arbetskraftsutbildning
Användningen av statsunderstöd beviljade för främjande av uppfinningsverksamhet
Beständigheten för verkningar av företagsstöd
Sysselsättningsstödens sysselsättningseffekter

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

- 160/2008 Projekt som verkställs med anslaget för hälsofrämjande verksamhet
- 167/2008 Vårdgaranti
- 177/2008 Företagshälsovården och förebyggandet av alkoholskador
- 181/2009 Transparensen i systemet med kalkylmässiga statsandelar för social- och hälsovården
- 193/2009 Den medicinska rehabiliteringen
- 194/2009 Funktionsdugligheten för lagstiftningen som styr mentalvårdstjänsterna
Uppföljningsrapporter:
Övervakningen av privata socialtjänster
Specialstatsandelen för hälsovetenskaplig forskning
Penningautomatbidragen till förebyggande av folksjukdomar
Förebyggande av marginalisering av unga

MILJÖMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

- 183/2009 De regionala miljöcentralerna som verkställare av mål 2 -programmet

STATENS REVISIONSVERK

Anttigatan 1, PB 1119, FI-00101 Helsingfors

Telefon +358 9 4321 (växel), Telefax +358 9 432 5820, www.vtv.fi

ISSN 1796-9549 (häft.)